

Carolina Husu

LIHAVIEN NAISTEN VISUAALINEN REPRESENTAATIO

Me Naiset- ja Trendi -lehdissä vuosina 2000–2020

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Pro gradu -tutkielma

Toukokuu 2023

TIIVISTELMÄ

Carolina Husu: Lihavien naiset visuaalinen representaatio Me Naiset- ja Trendi- lehdissä vuosina 2000–2020
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Visuaalisen journalismin maisteriohjelma
Toukokuu 2023

Tämä pro gradu -tutkielma käsittelee lihavien naisten visuaalista representaatiota Me Naiset- ja Trendi- lehdissä. Tutkielman tavoitteena on selvittää, millainen lihavien naisten representaatio on ollut, miten se on muuttunut ja millaisilla tavoilla lihavia naisia on valokuvattu ja löytyykö näistä tavoista joitain toistuvuuksia tai stereotyyppioita. Tutkielma pyrkii vastaamaan kysymykseen: Miten lihavia naisia on kuvattu Me Naiset- ja Trendi- lehdissä 2000-, 2010- ja 2020-luvulla ja onko näissä lehdissä/tavoissa kuvata naisia tapahtunut muutosta?

Menetelmänä on käytetty Erving Goffmanin visuaalisten kuvastojen analyysia, joka auttaa hahmottamaan miten eri tavalla, eri sukupuoliä valokuvataan suhteessa toisiinsa ja millaisia stereotyyppioita kuvaamistavoista ja kuvaan asettumisesta löytyy. Tosin tässä tutkielmassa ei verrata naista mieheen, vaan havainnoidaan erilaisia toistuvuuksia siitä, miten lihavia naisia on pyydetty asettumaan valokuvaan. Tutkielmassa keskitytään kolmeen Goffmanin esittämään tapaan analysoida kuvaa. Ne tavat ovat 1) lisensoitu vetäytyminen 2) alistuneisuuden rituaali sekä 3) toiminnallinen sijoittelu. Näiden kolmen kohdan avulla tutkielmassa pystytään analysoimaan sitä, miten läsnä henkilö on kuvassa, mitä eri kuvakulmat ja poseeraukset viestivät sekä millaista tekemistä ja liikettä kuvista löytyy.

Aineistot on valikoitu Me Naiset -lehden vuosien 2000, 2010 sekä 2021 vuosikerroista ja Trendi- lehden vuosien 2003, 2013 sekä 2022 vuosikerroista. Aineistot on rajattu siten että vain journalistisissa kontekstissa tehdyt isommat henkilöhaastattelut ovat huomioitu, sillä niissä valokuva on yhtä suuressa roolissa kuin teksti, ja kuvia on haastattelun yhteydessä paljon. Rajauksen ulkopuolella ovat mainokset, juorupalstojen kuvat, sarjakuvat sekä muut ei journalistisissa kontekstissa tuotetut kuvat. Kuvat ovat valittu satunnaisotannalla, käyttäen Katariina Kyrölään kolmea tapaa määrittää lihava: 1) haastateltu henkilö tuo itse esille sen, että on lihava 2) haastateltava on lihavampi kuin se normi, joka on oletettu normi naistenlehdissä sekä 3) tutkija on itse tehnyt arvioinnin oman kulttuurisen kokemuksensa perusteella.

Tutkielmassa selviää, että lihavien naisten representaatio on ollut hyvin olematonta 2000-luvun alussa, jolloin representaatio kiteytyi yhteen tai kahteen lihavaan naiseen. 2010-luvulla tilanne on parantunut Me Naiset -lehdessä huomattavasti, kun taas Trendi- lehden 2013 vuosikerrassa ei ollut yhtäkään lihavaa naista. Molemmissa lehdissä on kuitenkin havaittavissa suuri harppaus eteenpäin 2020-luvulle, jolloin aineistosta löytyi laajempi representaatio erilaisia lihavia naisia. Yksi suurimmista toistuvuuksista lihavien naisten kuvastoissa on se, että heidän on kuvattu paikallaan ilman mitään liikettä ja tämä havainto toistuu vuosikymmenestä riippumatta.

Avainsanat: visuaalinen representaatio, lihavuus, naistenlehti, henkilökuva
Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	KÄSITTEET.....	3
	2.1 Ruumis ja ruumiinkuva.....	3
	2.2 Lihavuus.....	5
	2.3 Representaatio.....	11
	2.4 Fantasia	14
3	KUVAN RAKENTUMINEN JA MÄÄRITTYMINEN NAISTENLEHDISSÄ ..	17
	3.1 Kuvan rakentuminen aikakauslehdessä.....	21
	3.2 Miten määrittää lihava	22
	3.3 Tutkimuskohteena naistenlehti.....	24
	3.4 Aineiston määrittäminen.....	26
4	ANALYYSI.....	30
	4.1 Trendi 2003.....	31
	4.2 Trendi 2013.....	33
	4.3 Trendi 2022.....	34
	4.4 Me Naiset 2000	37
	4.5 Me Naiset 2010.....	39
	4.6 Me Naiset 2021	41
5	LÖYDÖKSET	45
6	KESKUSTELU	58
7	YHTEENVETO.....	63
	AINEISTOT	65
	LÄHTEET	66
	LIITTEET.....	71

1 JOHDANTO

Pro gradussani tutkin lihavien naisten visuaalista representaatiota Trendi- ja Me Naiset -lehdissä 2000-luvulla, 2010-luvulla sekä 2020-luvulla. Minua kiinnostaa se, millaista naiskuvaa lihavista naisista on rakennettu naistenlehdissä ja miten se on muuttunut tähän päivään mennessä: Miten lihavia naisia valokuvataan ja miten heitä pyydetään asettumaan kuvaan? Löytyykö näistä tavoista jotain stereotyyppioita ja toistuvuuksia? Mitä ne stereotyyppiat ovat? Millainen representaatio lihavista naisista ylipäättensä naistenlehdissä on? Ja missä kontekstissa heitä on haastateltu ja valokuvattu?

Aihe on tärkeä, sillä naisiin kohdistuu paljon ulkonäköpaineita ja siitä ulkonäköpaineesta ja stigmasta erilaisia vartaloita kohtaan olisi hyvä päästä eroon. On myös tärkeää tarkastella, millaista kuvastoa naistenlehdet tarjoavat lukijoilleen ja vastaako se sellaista sisältöä ja mediakuvaa, mitä muu maailma ympärillä tuottaa meidän nähtäväksemme. Eriytyisen tärkeää mielestäni on tuoda esille lihavien naisten asema naistenlehdissä, sillä naistenlehtien lukijoihin mahtuu monta erilaista ihmistä, ja on tärkeää, että representaatiosta löytyisi jokaiselle samaistumispintaa. Esimerkiksi juuri lihavuuteen liittyy todella paljon stigmaa, ennakkoluuloja ja vääriä käsityksiä, jotka johtuvat osin kapeasta mediarepresentaatiosta ja osin läskifobiasta. Lihavan henkilön älykkyyttä, ahkeruutta, itsehillintää ja persoonallisuutta kyseenalaisestaan useasti pelkän ulkonäön perusteella (Omaheimo, 2022). On myös tärkeää huomioida, että lihavuuden stigma ei rajoitu pelkästään lihaviin ihmisiin, vaan myös yhteiskunnallisesti hyväksyttävässä vartalossa elävät henkilöt saavat osakseen lihavuuden stigmaa, sillä he usein pelkäävät, että heistä tulee lihavia, tai että heidän kroppansa muuttuu marginaaliseksi (Harjunen, 2004, 259).

Roxane Gay kirjoittaa kirjassaan *Bad Feminist* (2014) monista elokuvista, kirjoista ja aiheista, jotka muokkaavat meidän ymmärrystämme yhteiskunnastamme ja siitä, millaista on olla nainen siinä yhteiskunnassa. Hän kirjoittaa muun muassa lihavuudesta ja siitä, miten lihavuuteen pitää aina löytyä jokin syy: ei voi vain olla lihava. Elokuvissa ja kirjallisuudessa syy on yleensä traumaperäinen, kuten läheisen kuolema, ero tai jokin muu tämäntäpäinen. Hän kertoo myös, miten monet hänen läheisensä ovat kysyneet häneltä,

miksi hän on noin lihava ja miksi hän on lihonut noin paljon, ja sanoneet, että hän on niin fiksu, ettei hänen olisi pitänyt lihoa, tai että hänellä on niin kauniit kasvot, että ne menevät lihavuuden takia ihan hukkaan. Mielestäni tässä konkretisoituu hyvin se, mitä monet lihavat joutuvat kohtaamaan ihan päivittäin. Vaikka varmasti yksikään läheinen ei tarkoita pahaa, tällaiset kommentit kumpuavat epätietoisuudesta, stereotyyppioista ja ennakkoluuloista, joita meidän yhteiskunnassamme on lihavia ihmisiä kohtaan.

Tutkimuksen tavoite on selvittää, miten lihavia naisia on kuvattu suomalaisissa naistenlehdissä eri vuosina. Tarkka tutkimuskysymykseni on:

Miten lihavia naisia on kuvattu Me Naiset- ja Trendi -lehdissä 2000-, 2010- ja 2020-luvulla ja onko näissä lehdissä/tavoissa kuvata naisia tapahtunut muutosta?

Lähden tarkastelemaan aihetta Erving Goffmanin gender advertisement -teorian kautta analysoiden valokuvia ja etsien, millä tavalla lihavia naisia on valokuvattu naistenlehtien sivuille, toistuuko niissä jotain elementtejä ja missä kontekstissa lihavia naisia on valittu haastatettaviksi ja valokuvattaviksi näihin lehtiin.

Tässä pro gradu tutkielmassa on yhteensä seitsemän lukua, jonka ensimmäinen luku on tämä johdanto. Toisessa luvussa avaan ja esittelen pääkäsitteet ja niiden sidokset tutkimusaiheeseeni. Kolmannessa luvussa pohdin valokuvan määrittymistä aikakauslehdessä ja sitä, miten naistenlehtiä on aikaisemmin tutkittu. Esittelen myös tutkimusmenetelmäni ja millä tavalla aion määritellä lihavuuden tässä tutkimuksessa. Avaan myös kolmannessa luvussa aineiston valintaa ja miten se on rajattu. Neljännessä luvussa on analyysini ja viidennessä luvussa esittelen analyysin löydöksiä. Kuudennessa luvussa peilaan näitä löydöksiä aiempaan tutkimukseen ja avaan pohdintojani näistä suhteessa toisiinsa. Seitsemännessä luvussa olen tehnyt yhteenvedon tästä kaikesta.

2 KÄSITTEET

Pääkäsitteitani tässä tutkimuksessa ovat ruumiinkuva, lihavuus, representaatio ja fantasia. Päädyin näihin käsitteisiin, kun olin tarkastellut aiempia naistenlehdistä tehtyjä tutkimuksia ja huomannut, että näitä käsitteitä käytetään niissä toistuvasti. Mielestäni näiden käsitteiden kautta pääsen hyvin käsiksi lihavuustutkimukseen, feministiseen tutkimukseen ja representaatioiden tärkeyteen, jotka ovat yksiä peruskivistä tässä pro gradussa.

2.1 Ruumis ja ruumiinkuva

Suomen kielessä sana ruumis viittaa niin elävään kuin kuolleeseen ihmisen tai eläimen elimistöön. Suomenkielisessä feministisessä mediatutkimuksessa käytetään useasti sanaa ”ruumis” sanan ”keho” sijaan, vaikka ”keho” viittaa elävään elimistöön, sillä englanniksi käytetään sanaa ”body” joka myös viittaa elävään ja kuolleeseen ihmisen elimistöön (Kyrölä 2006, 107).

Mediassa esitettävä naisruumis on yleisesti tosielämän naisruumista hoikempi ja kiinteämpi. Tämä kapea ruumiinkuva, joka esiintyy useasti mediassa, saa tosielämän naiset helposti tavoittelemaan sitä ”hyvää” ruumista, jonka media tarjoilee normina. Vaikka näitä kuvia ei suoranaisesti olisi luotu muuttamaan tosielämän naista, niin kokemus siitä, millaisen hyvän naisruumiin kuuluisi olla, heijastuu usein siitä millaisena se eniten esiintyy mediassa (emt., 107–128).

Feministisestä näkökulmasta ruumiinkuvan ymmärtämisen voi Kyrölän (emt.) mukaan jakaa kolmeen eri tasoon. Tasolla yksi ovat tosielämän kokevat naiset ja heidän tosielämänsä naisruumis, joka elää ja kokee tätä todellista elämää. Toisella tasolla on representaatio naisruumiista, eli median ja meidän kulttuurimme tarjoilema kuva naisruumista. Tämä naisruumis on yleensä hoikka, kiinteä ja siloteltu, mihin Kyrölä viittaa sanoilla ”outo kuva”. Kolmannella tasolla ovat puolestaan ruumiinkuvat, eli se kuvitelma, joka muodostuu, kun tosielämän naisruumista verrataan mediassa näkyvään ”outoon kuvaan”.

Kyrölän (emt.) mukaan voisi siis sanoa, että representaation ja ruumiinkuvan välissä on olemassa kolmas, kuviteltu ihanneruumis, johon naiset heijastavat oman ruumiinsa ja toisten ruumiit. Länsimaisessa heteronormatiivisessa kulttuurissa tämä ihanneruumis on yleensä laiha ja kiinteä, ja kaikki siitä poikkeava lajitellaan helposti poikkeumiksi tai eksoottisiksi (emt., 2006, 107–109). Sukupuolitutkija Hannele Harjunen kirjoittaa artikkelissaan ”Lihavuus, stigma ja sukupuoli” (2004), juuri tästä, miten marginaaliin putoavat ruumiit esitetään poikkeamana. Hänen mukaansa kaikki naisruumiit, jotka eivät sovi ihanneruumiinkuvaan, esitetään aina poikkeamina tai epänormaaleina, ja tämä tulisi saada kontrolliin, sillä yksipuolinen ruumiiden mediarepresentaatio johtaa siihen, että esimerkiksi lihavuus ja keskustelu lihavuuden ympärillä stigmatisoituu. Harjusen (emt.) mukaan monet lihavat kokevat myös kiusaamista ja syrjintää.

Ruumiinkuvalla tarkoitetaan yksilön ja yhteiskunnan ruumiillista kokemusta oman ruumiin koosta, muodosta ja viehättävyydestä, mikä ei aina ole yksimielinen muiden ihmisten käsityksien ja kokemusten kanssa. Median esittämät ruumisihanteet muokkaavat kuvaa siitä, mikä mielletään yleisesti ”hyväksi” ruumiiksi, joka nähdään toimivampana ja parempana ruumiina kuin muut ruumiit (Kyrölä 2006, 107–128). Amerikkalainen filosofi ja kehotutkija Susan Bordo painottaa kirjassaan, *Unbearable weight – Feminism, western culture and the body* (2003, 24–27), että konteksti, jossa näemme eri ruumiita, vaikuttaa suuresti siihen, miten käsitämme ne. Ympäristö esimerkiksi vaikuttaa siihen, miten luemme ruumiinkuvaa, joten pysäytetty ja kiillotettu kuva naistenlehdessä koetaan ihan eri tavalla kuin oikeassa elämässä tapaamamme henkilö (emt., 24–47).

Ero kuvan ja elävän ihmisen välillä on siis suuri. Naistenlehdissä näemme rakennettuja ja muokattuja pysäytyksiä hetkistä, jotka ovat tavallaan realistisia, mutta tavallaan eivät. Palaan tähän aiheeseen myöhemmin fantasia-aiheisessa kappaleessa. Vastaavasti kadulla tapaamamme ihmiset ovat oikeita ja kohtaamiset heidän kanssaan ovat aitoja, eli voimme lukea henkilöiden elekieltä, mielialaa tai tapaa, jolla he kantavat itsensä, ja saada tietynlainen kuva siitä, miten koemme heidän ruumiinkuvansa. Ruumiinkuvan luennassa on myös eroja riippuen lukijan sosiaalisesta statuksesta, sukupuolesta, etnisyydestä ja seksuaalisuudesta. Kaikki ihmiset huomioivat ruumiinkuvan luennassa eri

asioita ja siihen vaikuttavat juuri edellä mainitut identiteettiin liittyvät seikat, mutta myös elämäkokemukset ja kulttuuriset erot (emt., 185–187).

Bordo (emt., 99–100) pohtii median rakentamaa ruumiinkuvaa ja käyttää esimerkkinä mainosta, jossa kaksi nuorta ranskalaista tyttöä ovat hyvin pukeutuneita ja menossa leikkimään, kun toinen tytöistä kysyy: “Wau, äitisi on todella laiha, syökö hän mitään?” Tähän toinen tytöistä vastaa: “Totta kai, mutta juuri sopivasti”, jolloin ensimmäinen tytöistä kysyy, etkö ole kateellinen äitisi kauneudesta ja laihuudesta. Siihen toinen tytöistä vastaa: “En, sillä tiedän hänen salaisuutensa.” Bordon (emt.) mukaan esimerkiksi tällaiset mainokset ovat monella tapaa haitallisia ja rakentavat ruumiinkuvaa, jossa ihailtavaa ja tavoiteltavaa on syömättä oleminen tai tässä esimerkissä se, että osaa syödä juuri tarpeeksi, mikä korreloi siihen, että jos ei pysty hallitsemaan syömistä, on jotenkin epäonnistunut. Myös se, miten mainos vihjaa, että jo leikki-ikäisten lasten kuuluisi miettiä ja niin sanotusti ymmärtää, millainen on “hyvä” ruumis, on Bordon (emt., 99–100) mielestä aivan käsittämätöntä ja suorastaan suututtavaa. Tämänkaltaisiin epäkohtiin feministisessä mediatutkimuksessa on jo monien vuosien aikana yritetty saada muutosta lisäämällä representaatiota ja naisruumiiden monimuotoisuutta mediassa (Kyrölä 2006, 127).

Mutta vaikka ruumiinkuvan representaation moninaistamisen eteen on tehty kovasti töitä, vielä on paljon työtä edessäpäin. Esimerkiksi eri sukupuolten ruumiinkoon hyväksyttävyydessä on havaittavissa eroja, naisten oletetaan olevan hoikkia ja kiinteitä, kuten jo aiemmin mainitsin, kun taas miehet saavat olla isoja ja raamikkaita (Harjunen, 2010, 241). Miehillä lihavuudesta ei lähtökohtaisesti ole haittaa esimerkiksi uralla etenemisessä, mitä taas on havaittu naisten kohdalla, eikä lihavuutta nähdä miehellä epäonnistumisena tai halveksuttavana asiana, vaan päinvastoin suorastaan vallan ja varallisuuden merkinä (emt., 242).

2.2 Lihavuus

Sanaan “lihava” tai “lihavuus” liittyy paljon stigmaa, häpeää ja pilkkaa, ja siksi monet käyttävät sanan “lihava” sijasta sanaa “ylipaino”. Kumpikin termi viittaa tavallaan

samaan asiaan, mutta sana ylipaino tulee lääketieteellisestä painoindeksistä, jonka avulla voidaan tilastollisesti määrittää terveysongelmien ja ruumiinkoon suhdetta, eli painoindeksin avulla saa lukeman, jonka pitäisi kertoa ihmisen painon ja pituuden suhde toisiinsa. Sanaa lihava käytetään useasti mediatutkimuksissa, sillä painoindeksiä ei kovin useasti mainita haastatteluiden yhteydessä ja se viittaa suorasti ruumiin kokoon. Muutenkin sanan lihava välttely ei ole varsinaisesti hyvästä, sillä se lisää kuilua laihan ja lihavan ruumiin välillä toiseuttamalla lihavuuden ja hyväksymällä että lihava olisi jotenkin huono tai alentava sana, mitä se ei ole (Kyrölä 2005, 103–104).

Lihava ruumis on hyvin stigmatisoitunut meidän länsimaisessa kulttuurissamme, vaikka monissa maissa lihavia ruumiita voi olla jopa enemmän kuin laihoja ruumiita (Lupton 2013, 3). Lihavuutta ei nähdä millään tavoin tavoiteltavana asiana, vaan useasti se nähdään epäonnistumisena tai laiskuutena, joka on itse aiheutettua (Harjunen 2004, 244–245). Deborah Luptonin (2013) mukaan lihavuutta tarkastellaan eri näkökulmista meidän yhteiskunnassamme, ja hän nostaa esiin esimerkiksi seuraavat näkökulmat: liikalihavuuden vastainen näkökulma (*anti-obesity perspective*), kriittinen biolääketieteellinen näkökulma (*the critical biomedical perspective*), libertalistinen skeptisyys (*Libertarian sceptic*), eettisten haasteiden näkökulma (*ethical challenges*), kriittinen lihavuustutkimus (*critical weight studies/fat studies*) ja lihavuusaktivismi (*fat activism*). Nämä tavat tarkastella lihavuutta eroavat toisistaan varsin merkittävästi. Tiivistetysti liikalihavuuden vastaisesta näkökulmasta katsottuna lihavuus on yhteiskunnallinen ongelma, joka kuuluisi saada kuriin. Ajatuksena on, että liikalihavuutta aiheuttaa se, että ihmiset syövät enemmän kuin kuluttavat ja ratkaisu ”ongelmaan” on se, että syö vähemmän ja liikkuu enemmän. Liikalihavuuden vastaisissa tutkimuksissa yritetään myös todistaa eri tilastojen avulla, että lihavuus johtaa suuriin terveysongelmiin (emt., 14–18). Julkisessa keskustelussa on ollut paljon puhetta esimerkiksi herkkuverosta, tai eri merkinnöistä, jossa varoitettaisiin kuluttajia epäterveellisestä tuotteesta. Lihavuustutkija ja lääkäri Pertti Mustajoki kertoo Helsingin Sanomille, kuinka hänen mielestään esimerkiksi Kelan ja THL:n ehdotus sokeri-, suola-, ja rasvaverosta olisi hyvä ajatus. Hänen mielestään se vaikuttaisi suoraan suomalaisten kulutustottumuksiin ja sen avulla saataisiin lihavuus ja ylipaino kuriin, mitkä hänen mukaansa ovat suuri ongelma tässä maassa, ei pelkästään

aikuisille vaan lapsillekin (Laine, 2023). Mustajoki myös kieltää artikkelissa, että tämänkaltaisen verotus vaikuttaisi siihen, että jotkut tuotteet nähtäisiin hyvinä ja toiset pahoina, eikä se vaikuttaisi syömishäiriökäyttäytymiseen suoranaisesti, sillä kuluttajille tuotteiden verotus ei näkyisi kuin hintojen nousussa (emt.).

Edellä mainitussa artikkelissa lihavuutta käsitellään mielestäni lihavuuden vastaisesta näkökulmasta, vaikka artikkelin alussa haastateltu kertookin, että hänen ei ole tarkoitus moralisoida lihavuutta. Kuitenkin näkökulma ylipainoon ja lihavuuteen painottuu siihen, että lihavuus on ongelma, joka täytyy ratkaista. Artikkelissa ei esimerkiksi pohdita sitä, mikä voisi olla liikalihavuuden taustasy syy tai mikä asia ihmisen elämässä voisi johtaa liikalihavuuteen, jota esimerkiksi kriittisessä biolääketieteellisessä näkökulmassa pohditaan. Tässä artikkelissa painotetaan, että sokeri, suola ja rasva ja niiden liikakulutus ovat liikalihavuuden syy.

Kriittisessä biolääketieteellisessä näkökulmassa nostetaan esiin se, että ei ole todistettua, että lihavuus suoranaisesti korreloisi suuriin terveyshaittoihin ja todetaan, että länsimaisten ihmisten keski-ikä on noussut tasaisesti vuosi vuodelta, vaikka liikalihavuus on lisääntynyt. Tässä näkökulmassa nostetaan myös esiin se, että liiallinen laihduttaminen johtaa yleensä vain terveydellisiin ongelmiin ja painon epätasaiseen laskuun ja nousuun. Dieettien ja liiallisen laihduttamisen sijaan kriittisessä biolääketieteellisessä näkökulmassa kehoitetaan mieluummin ihmisiä kokonaisvaltaiseen terveelliseen elämäntapamuutokseen, joka olisi kestävämpi ja pitkällä tähtäimellä terveellisempi. Kriittisessä biolääketieteellisessä näkökulmassa ymmärretään myös se, että liikalihavuus on yleensä seuraus eikä syy (Lupton 2013, 18–23).

Libertalistisesta skeptisestä näkökulmasta jokaisen yksilön pitäisi saada päättää itse, miten elää elämänsä ja erityisesti, mihin kuluttaa rahansa. Nimittäin monet, jotka tarkastelevat lihavuutta libertalistisesta näkökulmasta, ovat suurten ravintoloiden omistajia. He vastustavat sitä, että valtio rajoittaa tiettyjen ruokien syömistä ja mainostamista ja sitä, että kuluttajia kehoitetaan syömään terveellisesti ja laihduttamaan. Heidän mielestään se rajoittaa yksilönvapautta. Ja vaikka libertalisteilla on osittain sama tavoite kuin kriittisellä biolääketieteellä, eli että liikalihavuus ei johda suuriin terveyshaittoihin ja että

lihavilla on oikeus olla sellaisia kuin ovat, niin libertaristit eivät suoranaisesti yritä vaikuttaa liikalihavuuteen (emt.,22–23).

He, jotka tarkastelevat lihavuutta eettisten haasteiden näkökulmasta, nostavat esiin sen, että onko eettisesti oikein painostaa ihmisiä laihduttamaan. He korostavat sitä, että etenkin terveydenhuollossa olisi tärkeää, että ketään ei painosteta laihduttamaan tai häpäistä, että lihavakin ihminen saisi kunnan sairaalahoitoa, eikä vain lausuntoa “laihdata, niin ongelma katoaa” ja että lihavia ihmisiä kohdattaisiin kunnioituksella, ihan niin kuin kaikkia muitakin potilaita. Eettisten haasteiden näkökulmasta on tärkeää saada nostettua esiin se, että lihavien ihmisten painostaminen, häpäisy ja vähättely on ihmis-oikeusrikkomus (emt., 23). Huippu-urheilijoiden painovaatimukset voivat myös olla osana tätä eettistä tapaa katsoa lihavuutta tai painoa ylipäätään, ja tämä asia on puhuttanut viime aikoina. Monien eri lajien huippu-urheilijoita on kehoitettu laihduttamaan tai kontrolloimaan painoaan urheilu-uransa aikana. Tällainen valmentajien painostus ja kehoitus on vuosien ajan johtanut siihen, että monilla nuorilla urheilijoilla on enemmän syömishäiriöitä tai todella huono kuva omasta kehostaan verrattuna nuoriin, jotka eivät harrasta urheilua (Häyrinen, 2023). Nykyään kuitenkin yritetään tehdä painokeskustelusta urheilijoiden kesken eettisempää ja perustellumpaa kuin mitä se aikaisemmin on ollut. Urheiluravitsemuksen vastaava asiantuntija Laura Manner on sitä mieltä, että painosta urheilussa on hyvä puhua, mutta se pitää tehdä eettisesti ja sillä tavalla, että keskustelu voi olla avointa eikä missään nimessä urheilijaa painostavaa tai alentavaa. Hänen mielestään on erityisen tärkeää, että jos erillistä ruokavaliota on tarve käyttää jotain tiettyä lajia varten, ruokavaliion suunnittelisi ravitsemuksen ammattilainen yhdessä urheilijan kanssa eikä valmentaja (emt.). Urheilijoiden painokeskustelua on vaikea navigoida eettisesti, sillä osa urheilulajeista perustuu painoluokkiin, jolloin oman painon tarkkailu on lähes pakko tehdä, ja suuri kysymys tuntuukin olevan, miten olla luomatta nuorille ihmisille lisää paineita ja pienentää riskiä syömishäiriöön, kun samalla pitäisi keskustella minkä painoinen “pitäisi” olla. Mielestäni tämä keskustelu vaikuttaa hyvin haastavalta käydä.

Kriittisessä lihavuustutkimuksessa on tutkittu, miten lihavuutta näytetään esimerkiksi mediassa ja miltä tuntuu elää lihavana yhteiskunnassa, jossa lihavuus on stigmatisoitua, ja jossa lihavat ihmiset kokevat syrjintää, kiusaamista ja nöyryytystä oman ruumiinsa takia. Kriittisessä lihavuustutkimuksessa tutkitaan esimerkiksi sosiologisia ja yhteiskunnallisia аспектеja lihavuuteen ja lihavuuden kokemiseen. Myös mediatutkimus voidaan liittää kriittiseen lihavuustutkimukseen (Lupton 2013, 23–29). Jotkut lihavuustutkijat ovat myös lihavuusaktivisteja, mutta eivät kaikki. Sen sijaan kaikki lihavuustutkijat perustavat ajatuksensa ja mielipiteensä akateemiseen tutkimukseen, kun taas lihavuusaktivismiin pohjavire on omakohtainen elämäkokemus. Lihavuusaktivismi on feminististä. Lihavuusaktivistit nostavat esiin sen, miten lihavia syrjitään ja kiusataan yhteiskunnassa ja vaativat aktiivisesti siihen muutosta. Lihavuusaktivismissa käytetään sellaisia termejä kuin *“fat pride”*, *“fat acceptance”* ja *“size acceptance”* lihavuuden normalisoimiseksi. Lihavuusaktivismissa toiveena olisi, että lihavatkin ruumiit voitaisiin kohdata ennakkoluottomasti (emt., 29–31).

Naomi Wolfin (1990, 191–200) mukaan lihavuuden halveksimisen kautta yhteiskunta voi määrittää muun muassa naisen identiteettiä, itsetuntoa ja seksuaalisuutta. Lihavuuteen liittyy siis paljon stigmaa ja stereotyyppioita, jotka eivät ole tosia. Ylen kolumnisti Raisa Omaheimo (2022) toteaa että nämä stigmat ja stereotyyppit johtavat useasti siihen, että monet lihavat henkilöt joutuvat todistelemaan älykkyyttään, ahkeruuttaan ja persoonallisuuttaan, jotta heidät otetaan tosissaan.

Miten lihavuutta sitten esitetään mediassa? Lihavuutta näytetään useasti mediassa ihmisinä, jotka syövät paljon epäterveellisiä ruokia, kuten pitsaa, karkkia ja sipsejä. Lihavia ihmisiä myös kuvataan usein todella läheltä ja kummallisista kuvakulmista, jotta ruumis näyttäisi lihavammalta kuin mitä se oikeasti on (Lupton 2013, 54–55). Television ohjelmatarjonta on myös täynnä ohjelmia kuten *“Suurin pudottaja”*, *“Rakas sinusta on tullut pullukka”* ja *“Honey, we’re killing the kid”* jotka rakentuvat sen ympärille, että lihavuus on pahasta ja että siitä pitää päästä eroon (emt., 54–55). Lihavuuden inho tai läskifobia on suurta, koska mediarepresentaatio lihavista ihmisistä on kapea. Katariina Kyrölä (2016) mukaan lihavuuden representaatio voi jakaa eri kategorioihin. Monet

uutisartikkelit uutisoivat liikalihavuuden lisääntymisestä ja siitä, miten se tuhoaa yhteiskuntamme terveyden, ja tämänkaltainen uutisointi rakentaa lihavuuden representaation pelon varaan (emt., 2016, 24). Vastaavasti dieettikulttuuri ja sen näyttäminen lisää itseinhoa, häpeää ja stigmaa, mikä myös rakentaa haitallista representaatiota lihavuudesta (emt., 2016, 107). Naurunalaiseksi joutuminen tai hassun karikatyyrin esittäminen TV:ssä on lihaville ihan arkipäiväinen representaatio. Vaikka voisi ajatella, että tämä representaatio on viihdyttävä ja harmiton, niin se karnevalisoi lihavia ja luo jälleen haitallisen representaation ”tyhmästä ja hupsusta” lihavasta (emt., 2016, 108).

Lihavuus koetaan yleisesti yhteiskunnassamme asiana, johon moni ei halua, että heidät liitetään millään lailla. Lihava ruumis vie paljon tilaa, se on pehmeä ja hyllyvä, se esitetään mediassa laiskana epäterveellisen ruoan tuotoksena, jolle tulee paljon sairauksia ja terveysongelmia, ja nämä asiat tuottavat monissa ihmisissä vihaa ja suuttumusta lihavia henkilöitä kohtaa, mutta usein tunne on oikeasti pelkoa siitä, että itse tulisi lihavaksi jonain päivänä (Lupton 2013, 57–59). Lihavuuden pelko tai läskifobia on asia, jota lihavuusaktivistit yrittävät kovasti murtaa. Yksi lihavuusaktivismiin sanomista on se, että lihavuus ei ole itse aiheutettua tai ahneuden tuotos, vaan lihavuus koostu esimerkiksi geeneistä. He vertaavat lihavuutta ihonväriin, etnisyyteen, seksuaalisuuteen tai biologiseen sukupuoleen, eli asiaan, jonka kanssa vain synnyttään ja johon ei suoranaisesti voi vaikuttaa (emt., 2013, 83). On esimerkiksi tutkittu, että naisten kehot voivat itseasiassa paremmin, kun niitä ei näännytä nälkään, vaan antaa niiden pitää sille tarkoitettu rasva, joka edesauttaa naisten seksuaalisuutta, hedelmällisyyttä ja ylipäättänsä ruumiin toimintakykyä (Wolf, 1990, 179–201). Monissa ei-länsimaisissa kulttuureissa, kuten joissakin muslimikulttuureissa, on ymmärretty tämä asia ja naisen lihavuus nähdään kauniina, pehmeänä ja naisellisena asiana, mitä tulisi tavoitella ja rakastaa, ei hävetä (Kinnunen, 2010, 233). Se, että naisia länsimaisessa kulttuurissa koko ajan kehoitetaan laihtumaan ja laihtumaan, on yksi tapa kontrolloida naisia ja heidän kehojaan (Wolf, 1990, 191–200). Kirjailija Melissa Feboksen mukaan naisten voima koetaan pelottavana asiana meidän länsimaisessa kulttuurissamme, joka on vahvasti sisäänrakennettu naisiin jo lapsena. Hänen mukaansa tytöt kasvatetaan valitettavan usein edelleenkin niin että heidän kuuluisi luopua omista ajatuksistaan, mielipiteistään ja tarpeistaan, jos ne ovat

ristiriidassa muiden kanssa, etenkin poikien ja miesten (Sarasti, 2023). Tämän takia yhteiskunnassamme edelleenkin kontrolloidaan naisten kehoja ja tapoja elää, tiukoista laihusvaatimuksista pilkkaan ja häpeään naisten omaa seksuaalisuutta kohtaan. Naisen paikkaa tässä maailmassa on pohdittu paljon, oli se sitten Simone de Beauvoir *Toinen sukupuoli* -kirjoissaan vuonna 1949 tai Riina Tanskanen *Tympeät tytöt* -sarjakuvassa vuonna 2021. Loppupäätelmä on aina sama, eli että tyttöjen ja naisten raamit tässä maailmassa on todella kapeat ja ongelmalliset ja että niihin tarvitaan muutosta.

2.3 Representaatio

Edustus, ilmaisu, kuvaus, esitys ovat synonyymejä sanalle representaatio. Representaatiolla tarkoitetaan jonkun asian edustamista. Representaatiot auttavat meitä tulkitsemaan ja ymmärtämään todellisuutta (Rossi 2010, 269). Representaatio on toiminnallista, sillä se sitoo toisiinsa kielen, kulttuurin ja merkityksen (emt., 256–267). Eli esimerkiksi voisi käyttää kuvaa naistenlehdessä, joka esittää jotakin asiaa, kuten naisruumista, ja tämä naisruumis taas edustaa jotakin laajempaa, kuten sitä, miten näemme naisruumiin mediassa ja sen kautta, miten me koemme oman ruumiinkuvamme (Paasonen, 2010, 40). Mediarepresentaatiot siis rakentavat meille mielikuvia siitä, miten jokin asia on, mutta mediarepresentaatiot rakentuvat esimerkiksi kameratyön avulla, eli se, miten kuvaa rajataan, mistä perspektiivistä kuvataan ja miten kuva käsitellään, vaikuttaa lopputulokseen (emt., 41). Kun jotakin asiaa esitetään useasti mediassa vain tietyllä tavalla, rakentuu kyseisen asian ympärille stereotypia, joka johtaa kysymykseen: onko tämä representaatio todenmukainen? (Rossi 2010, 267). Monet esittävät tämän kysymyksen esimerkiksi naisten vartaloiden representaatiosta mediassa, sillä se on useasti kovin yksipuolinen (emt., 267). Representaatiojärjestelmät ylläpitävät näitä yksipuolisia mediarepresentaatioita, sillä uutta kuvastoa rakennetaan vanhan päälle tai siihen nojautuen. Kuvan katsoja suhteuttaa näkemänsä siihen vanhaan ja totuttuun, jolloin katsoja voi joko ymmärtää muutoksen ja tehdä uusia tulkintoja tai on näkemättä uutta ja nojautuu vain siihen, mitä jo tietää (Paasonen 2010, 42).

Visuaalinen järjestys (Seppänen 2002, 29–87) on tapa, miten me näemme eri asioita, ja se perustuu meidän arvoihimme, normeihin, tunteisiin ja asenteisiin. Visuaalisia

järjestyksiä on meidän ihan fyysisessä elinympäristössämme: esimerkiksi tavarat ympärillämme, mutta myös uusissa luoduissa objekteissa, kuten valokuviissa. Visuaalisen järjestyksen tärkein elementti on näkeminen. Visuaalinen järjestys vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten me esitämme sukupuolta mediassa (emt., 29–36). Näkyvä ja näkymätön ovat käsitteitä, joita Seppänen (emt.) käyttää kertoessaan visuaalisesta kulttuurista kirjassaan *Katseen voima*. Se, mitä näemme, on olennaista, mutta myös se, mitä emme näe, on tärkeää huomioida. Tämä on se olennainen asia, joka liittyy representaatioiden tutkimiseen. Monipuolinen representaatio esimerkiksi naisruumista olisi tärkeä, sillä representaatiot edesauttavat asioiden normittamista (Rossi 2020, 269). Eli visuaaliset järjestykset ovat vahvoja, mutta niitä on mahdollista murtaa ja muuttaa (Seppänen 2002, 29–87).

Kun jokin sosiaalinen ryhmä on aliedustettu mediassa, joutuu se marginaaliin ja vähäarvoisempaan asemaan kuin valtaväestö. Tämä voi johtaa siihen, että tätä sosiaalista ryhmää ei koeta merkittävänä tai tärkeänä yhteiskunnassa, mikä taas ylläpitää haitallisia valta-asetelmia (Scharrer 2022, 725). On tutkittu, että on erityisen tärkeää, että ihmiset näkevät itsensä näköisiä ja kaltaisia ihmisiä niin journalistisessa mediassa kuin viihteellisessä mediassa, sillä se, että voi kokea samaistuvansa johonkin henkilöön tai ihmisryhmään, voi esimerkiksi poistaa sosiaalista painetta ja helpottaa oman identiteetin löytämistä. Se voi myös auttaa tuntemaan ylpeyttä juuri omasta sosiaalisesta ryhmästä (emt., 734). Representaation tulisi kuitenkin olla monipuolinen eikä nojautua stereotypioihin tai negatiiviseen representaatioon. Stereotypit ja negatiiviset representaatiot voi johtaa siihen, että nämä ihmisryhmät kokevat häpeää omasta identiteetistään, tai kokee vihaa siitä, että heitä ymmärretään aina väärin, tai annetaan vain tietynlainen vääristynyt kuva valtaväestölle (emt., 739).

Shinoda, Veludo-de-Olivera ja Pereria (2020) ovat esimerkiksi tutkineet, millainen naisten representaatio on brasilialaisessa mediassa. Heidän tutkimuksessaan on katsottu painettuja mainoksia ja lopputuloksena oli, että vähiten brasilialaisissa mainoksissa esiintyy lihavia, vanhoja sekä ruskeita naisia. Myös he toteavat, että monipuolinen representaatio mediassa on todella tärkeä osa ihmisen identiteetin rakentumisesta, ja he

nostavat erityisesti esiin sen, että naisista on olemassa hyvin stereotyyppinen ja kapea representaatio mediassa, mitä toki koko ajan yritetään muuttaa ja muokata.

Tästä kapeasta ja stereotyyppisestä mediarepresentaatiosta on jo aiheutunut paljon haittaa nykypäivän naisille: se on rajoittanut naisruumiin kuvaa jo pidemmän aikaa ja tällä tavoin rajoittanut naisten vapautta ilmaista omaa naiseuttaan. Se on myös rajannut tiukasti sen, mikä ja kuka saa olla nainen sekä kenelle näitä mainoksia ja lehtiä oikein tehdään. (Åkerstam, Rosengren ja Dahlen 2017, 797). Nykyään kuitenkin on havaittavissa, että yhä enemmän tehdään mainoksia ja sisältöjä, jotka rikkovat näitä stereotyyppiä (emt., 797), mistä esimerkkinä voidaan mainita kosmetiikkayritys Doven mainoskampanja nimeltä *Real beauty*, jonka tarkoituksena on luoda aidompia mediakuvastoja, kohentaa itsetuntoa ja vähentää ahdistusta kauneudenhoidon suhteen (Dove, 2019). Heillä on esimerkiksi vuodelta 2004 kampanja, jonka kuvassa on erikokoisia ja etnisiä naisia poseeraamassa hymyillen alusvaatteissaan. Dovella on myös suomalainen sosiaalisen median kampanja, joka on alkanut vuonna 2022 yhteistyössä sosiaalisen median vaikuttajien kanssa ja jossa eri some-vaikuttajat ovat luvanneet olla käyttämättä sosiaalisen median tarjoamia filttäreitä, jotta media sisällöstä tulisi aidomman näköistä katsajille (Ristmeri, 2022). Kampanja sai osakseen kritiikkiä, sillä kampanjasta julkaistiin mielipidekirjoitus Helsingin Sanomiin, eikä siinä tuotu esille, että vaikuttajat tekevät filteerittömän tempauksen Doven kanssa yhteistyössä, eli tällöin mielipidekirjoitus oikeasti oli mainos (emt.). Vaikka tämä kampanja ei ole selvinnyt ilman kritiikkiä ja salainen mainostus on kyseenalaista, perusajatus on kuitenkin oikeaan suuntaan, eli mediakuvastojen representaatioiden laajentaminen ja aidomman mediakuvaston luominen.

Representaatiokeskustelussa on myös hyvä huomioida se, onko esimerkiksi lehteen haastateltava valittu sen takia, että hänellä on mielenkiintoinen tarina tai että hän on onnistunut jossain vai siksi, että hän lisää representaatiota lehdelle, eli toimii vähemmistön kiintiöedustajana. Onko lihava henkilö aina automaattisesti kehopositiivisuusaktiivisti, vai voiko hänen ulkonäkönsä jättää toissijaiseksi asiaksi? Kuvataiteilija Iiu Susiraja tekee taidetta, jossa hän ottaa omakuvia erilaisissa paikoissa, erilaisten esineiden kanssa. Vaikka Susirajan kuvissa on vahvasti läsnä hänen kehonsa, joka on lihava, hänen

taiteensa keskiössä ovat kuitenkin esineet, jotka hän valitsee kuviin, ja paikka, jossa kuvat otetaan. Susirajan mukaan häntä ei haittaa, että hänen kuvansa ovat mukana keho-positiivisuuskeskustelussa, mutta hän ei itse ota siihen kantaa (Körkkö, 2023). Mielestäni tämä ajatus siitä, että voi olla tietynlainen ja kuulua marginalisoituun yhteisöön, eikä silti ottaa siihen kantaa, on ehkä se, mihin monet vähemmistöt pyrkivät. Tarkoitan, että olisi unelma, että jokainen vain voisi olla mitä on ulkonäöstä, etnisyydestä, seksuaalisuudesta, sukupuolesta ja diagnooseista riippumatta, eikä tarvitsisi aktiivisesti koko ajan puolustaa ja perustella omaa olemassaoloaan. Siksi on tärkeää, että mediassa, aina sanomalehdistä elokuvaan, tehdään monipuolista representaatiota kaikista tämän maapallon ihmisistä, eikä vain valita vähemmistöjä tiettyihin rooleihin ja haastatteluihin, kun halutaan kiillottaa omaa kuvaa ulkopuolisille.

Kulttuuri on arkista, kaikilla eri ihmisillä ja ihmisryhmillä on omat kulttuurinsa, jotka rakentuvat kokemusten ja päämäärien kautta. Niillä on omat muotonsa ja merkityksensä ja ne auttavat rakentamaan yhteiskuntaa. Yhteiskuntaa taas muokataan sillä, että korjataan aiempia malleja, jotka koetaan vanhentuneiksi tai viallisiksi, mutta muutos ei ole nopeaa tai helppoa. Jotta yhteiskunnassa voi tehdä muutosta, pitää sen jäsenten muuttaa ajatusmalliaan siitä, mikä on heille tuttua ja turvallista ja oppia ehkä ymmärtämään toista näkökulmaa asiaan ja rikkomaan opittua mallia elämälle (Williams, 2021). Siksi haitallisten representaatioiden ja stereotyyppien rikkomiseen menee pitkään, sillä ihmiset ovat ennakkoluuloisia uusia asioita kohtaan ja suureen muutokseen tarvitaan enemmän kuin yksi ihminen. Mutta toisaalta ei välttämättä tarvita kuin yksi ihminen, joka aloittaa prosessin, ja saa mahdollisesti muutkin ajattelemaan.

2.4 Fantasia

Fantasiat ovat ihmisten "salaisia paheita" (*guilty pleasure*) joista nautitaan yksityisesti, olivat ne sitten romanttisia, lohdullisia, opportunistisia tai seksuaalisia (Armitt 2020, 1). Fantasia on esimerkiksi se ajatuksiemme salainen paikka, joka luo yhteyksiä kirjojen ja elokuvien hahmoihin ja joka saa sadut tuntumaan aidoilta. Näissä fantasian maailmoissa on omat sääntönsä ja tapansa, ja niihin voi aina palata, kun itse haluaa (emt., 4).

Fantasioita voi olla vaikea jakaa edes läheisten ihmisten kanssa, koska ne ovat yleensä niin yksityisiä ja koetaan ehkä sellaisiksi, että niitä ei saisi nauttia paljoa (emt., 1).

Naistenlehdet luovat jännitettä fantasian ja realismin välille. Fantasiaa vahvistaa se, että luodaan todellisia mutta hieman vääristyneitä kuvia siitä millaisen naisen kuuluisi olla (Siivonen 2006, 231–232). Betty Freidan totesi kirjassaan *The feminine mystique* (1963) että naistenlehdet myyvät lukijoilleen fantasiaa, jossa nainen on vain kotiäiti, joka aina vain rakastaa perhettään, siivoaa kotia, laittaa ruokaa, pyykkää vaatteita ja laittaa aina toisten tarpeet omiensa edelle eikä ikinä valita tai ole väsynyt. Hän jättää kodin ulkopuolella olevat asiat miehen hoidettavaksi ja vapaa-ajallaan hän rakastaa keskustella muiden naisten kanssa perheestään, parisuhteestaan ja kodinhoidosta. Freidanin (emt.) tutkimuksessa tuli esiin monta kertaa, että monet kotiin jääneet naiset tunsivat, että he hukkasivat itsensä ja olivat oman talonsa vankeja. Vaikka 1960-luvusta on pitkä aika ja nykyajan nainen saa vapaasti valita, mitä urallaan ja elämällään tekee, ehkä naistenlehtien ajatus fantasian myynnistä ei kuitenkaan ole muuttunut niin paljoa. Siivosen (2006, 231–232) mukaan naistenlehdissä edelleenkin otetaan joku todellisen elämän naisten ”ongelma”, esimerkiksi vanheneminen, ja annetaan vanhenemiselle kasvot menestyneen julkisuuden henkilön kautta, jolloin itse ongelma on realistinen, mutta henkilö, jonka kautta asiaa kerrotaan, ei ole samaistuttava, vaan enemmänkin ylemmän statuksen saanut fantasiahahmo. Väittäisin, että valtasuhde tavallisen naisen ja julkisuuden henkilön välillä on hierarkkinen ja että heidän elämäntilanteensa ovat kovin erilaiset, mistä syntyy jännite fantasian ja realismin välille.

Ilen Ang (1985) on tutkinut TV-katsojien suhdetta Dallas-televisiosarjaan ja toteaa kirjassaan *Watching Dallas*, että ihmiset rakastuivat televisio-ohjelmaan, sillä he pystyivät samaistumaan sen hahmoihin ja tapahtumiin. Angin mukaan (emt., 41–46) samaistuminen oli esimerkiksi perheasioissa tai tunteissa, joita hahmot kävivät läpi, sillä vaikka katsojat tietävät, että sarja on fiktiivinen ja sarjassa hahmoille tapahtuu paljon asioita, joita oikeassa elämässä ei tapahtuisi, jossain kuitenkin on sitä inhimillisyyttä ja realismia, joka tuntuu kotoisalta ja tutulta. Uskon, että sama pätee naistenlehtien ja lukijoiden välillä, sillä lukijat varmasti tiedostavat, että esimerkiksi monet naistenlehtien kuvista ovat

rakennettuja ja muokattuja, mutta asiat, joita lehdessä käsitellään, ovat aitoja ja reaali-maailmassa tapahtuvia, jolloin lehden sisältöön on helppoa samaistua, eikä realismin ja fiktion raja olekaan enää niin mustavalkoinen.

Tätä ilmiötä samaistumisesta johonkin fiktiiviseen tai todelliseen kutsutaan imaginaarisiksi identifikaatioksi, joka kehittyy joka ihmisellä jo lapsena ennen puhetta. Imaginaarisessa identifikaatiossa yritetään tavoitella kokonaisuuden tunnetta esimerkiksi representaatioiden kautta ja yleensä niihin tavoiteltaviin kokonaisuuden tunteisiin ei ylltetään vaan ne jäävät fantasioiksi ja esikuvien tavoitteluksi (Seppänen 2014, 172). Angin mukaan (1985, 47–50) ihmiset kuitenkin pitävät fantasian luomista kauniista ja tavoiteltavista asioista. Dallasissa ne ovat kauniit maisemat, kauniit ihmiset, joilla on huoleton elämä, ihanat hevoset, joilla laukata pitkin maita ja mantuja, ja listaa voisi vielä jatkaakin. Samaa voi varmasti pohtia naistenlehtien fantasian kohdalla, sillä varmasti monet lukijat kokevat myös ihannointia naistenlehtien naisia kohtaan, jotka ovat kuvankauniita, joilla ei näytä olevan huolia tai jotka ovat selättäneet huolensa ja ovat nyt kertomassa, että jokainen pystyy samaan. Fiktio luo lohtua ja toivoa oikeaan elämään, vaikka tiedostaisi, että aivan samaa kokemusta tai lopputulosta ei välttämättä saa kuin ihailun kohde. Mutta tuntuu jotenkin lohdulliselta tiedostaa, että jokainen, myös naistenlehtien kuvankauniit naiset, käyvät läpi vaikeitakin polkuja ja että vaikeudet voi selättää.

3 KUVAN RAKENTUMINEN JA MÄÄRITTYMINEN NAISTENLEHDISSÄ

Erving Goffman (1976) tarkastelee kirjassaan *Gender Advertisements*, miten mainoskuvat rakentuvat, miten eri sukupuolia kuvataan mainoksissa ja miten heidät suhteutetaan toisiinsa. Vaikka tutkimuskohteenani eivät ole mainokset, vaan enemmän journalistisessa kontekstissa otetut kuvat naistenlehteen, koen, että kuvan rakentumisessa on samankaltaisia elementtejä, joita voi tarkastella Goffmanin teorian kautta. Koen myös, että vaikka teos on jo aika vanha, on mielenkiintoista verrata, löytyykö vielä tänäkin päivänä samankaltaisuuksia siinä, miten pyydämme naista ja etenkin lihavaa naista asettumaan kuvaan.

Goffman (emt.) jakaa kuvien tarkastelun eri kategorioihin, jotka auttavat hahmottamaan, miten rakennettuja kuva voi tarkastella. Kategoriat ovat: suhteellinen koko (*Relative size*), naisellinen kosketus (*The feminin touch*), toiminnallinen sijoittelu (*Funktion ranking*), perhe (*The family*), alisteisuuden rituaali (*The ritualization of subordination*) ja lisensoitu vetäytyminen (*Licensed withdrawal*).

Suhteellisen koon mukaan, jos nainen ja mies esiintyvät yhdessä kuvassa, mies on lähes aina aseteltu niin että hän on kuvassa pidempi kuin nainen, jos taas nainen on kuvassa pidempi kuin mies, tällöin naisen vieressä on sosiaaliselta statukseltaan "alemmalla tasolla" oleva mies, eli nainen on esimerkiksi rikas ja menestynyt, kun taas mies on esimerkiksi "vain" tarjoilija, talonmies tai palvelija (emt., 28). Ajatus siitä, että tarjoilija tai talonmies olisi jotenkin alemman tason ammatti kuulostaa omaan korvaan vanhentu-neelta ajattelulta, ja tästä herää kysymys, määrittääkö ammatillinen valinta ja rahan määrä ihmisen arvon sosiaalisessa todellisuudessa? Vai olisimmeko me yhteiskuntana jo niin pitkällä, että voimme nähdä kaikki ammatit tärkeinä ja samanvertaisina? Myö- se, että nainen olisi jotenkin miestä ylemmällä sosiaalisella statuksella vain silloin, kuin hän on rikkaampi tai "menestyneempi" on hyvin vanhanaikaista ja aivan muulta vuosi- tuhannelta, verrattuna varsinkin nykyiseen yhteiskuntaan, jossa pyrimme sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Täytyykö jommankumman rakennetussa kuvassa edes olla

“ylemmällä” tai “alemmalla” statuksella? Ymmärrän toki, että tämä asia on ollut tärkeää huomioida noin viisikymmentä vuotta sitten.

Naisten käsiä käytetään paljon tuotekuvauksissa, tätä Goffman (emt.) kutsuu naiseliseksi kosketukseksi. Kosketus esineeseen on aina hyvin hento eikä käsi edes välttämättä aina ihan kosketa kuvassa näkyvää esinettä. Samaa taktiikkaa nähdään kasvokuvissa, jossa naisen poski ei ihan täysin kosketa seinää tai tuotetta, jonka vieressä hän seisoo, tai toista naista, joka on hänen kanssaan samassa kuvassa. Myös käsien käyttö eri poseerauksissa on tavallista ja tässäkin konseptissa on usein havaittavissa, miten naisen käsi on kauniisti ja hennosti aseteltu ihan vain vähän hipaisemaan hänen otsaansa, kaulaa tai lantiota (emt., 29–31).

Toiminnallisessa sijoittelussa, kun nainen ja mies ovat kuvassa yhdessä ja he tekevät jotain yhdessä, mies on yleensä tekevän henkilön roolissa ja nainen poseeraa katselijan roolissa: mies esimerkiksi osoittaa ja nainen katsoo tai mies ottaa kuvan kameralla ja nainen hymyilee kuvassa. Tai jos molemmat tekevät jotain asiaa, miehellä on päävastuu ja nainen nähdään avustajan roolissa: esimerkiksi mies on lääkäri ja nainen on hoitaja, mies ratsastaa hevosella ja nainen istuu kyydissä. Tätä toiminnallisen sijoittelun tapaa asetella mies ja nainen nähdään niin ammatillisissa kuvastoissa kuin ammatillisen kuvaston ulkopuolella. Poikkeuksena on, jos kuva on otettu naiselle “sopivassa” ympäristössä eli kodinhoidollisessa ympäristössä, silloin mies istuu ruokapöydän ääressä odottamassa ruokaa, tai sohvalla lukemassa sanomalehteä samalla kuin nainen laittaa ruokaa, kattaa pöytää tai siivoaa (emt., 1976). Toimintaa kuvissa on myös toisen auttaminen, kuten takin päälle pukeminen, jonkin tavaran ojentaminen tai esimerkiksi lapsen syöttäminen. Goffman (emt., 35) on huomionnut, että mies syöttää naisille useammin erilaisia kakkuja tai leivoksia mainoskuvissa, kuin että nainen syöttäisi jotain miehelle. Karen Rossin (2011) mukaan tätä ilmiötä on edelleen huomattavissa jokapäiväisessä journalismissa paikallislehdissä. Miehet ovat tekeviä ja miehiä on enemmän mediassa esillä kuin naisia, meille tuodaan luettavaksi miesten näkökulmasta miesten tarinoita ja naiset ovat sivustakatsojia ja passiivisia (emt. 19). Toki Rossin tutkimuskin on jo yli kymmenen vuotta vanha, joten asiat ovat voineet muuttua tähän päivään mennessä.

Goffmanin (1976, 37–40) mukaan kaikista perinteisin tapa kuvata perhettä on se, että perheessä on yksi isä, yksi äiti, yksi poika ja yksi tyttö, huomioitavaa on myös se, että useasti työllä ja äidillä on erityinen suhde ja pojalla ja isällä on erityinen suhde. Äiti nähdään useammin kuvassa kaikkien hänen lastensa kanssa, sukupuolesta riippumatta, kun taas isä nähdään useammin kuvissa pelkästään hänen poikiensa kanssa. Tämä Goffmannin huomio tuntuu hieman vanhentuneelta, sillä maailmassa tunnustetaan jo kovin laajasti muitakin perhemalleja kuin ydinperhemalli. Jo lapsille päiväkodissa opetetaan, että on olemassa perheitä, joissa on kaksi äitiä tai kaksi isää tai että on olemassa perheitä, jossa on vain yksi äiti tai yksi isä. Myös kaikenlaiset uusioperheet ovat nykypäivänä tavallisia. Mutta Goffmannin huomio on ollut varmasti hyvinkin pätevä siihen aikakauteen, jolloin tämä kirja on tullut ulos.

Alistuneisuuden rituaalissa voidaan huomata, miten kuvissa tuodaan esille se ja kenellä on korkeampi status esimerkiksi laittamalla toinen kumartamaan tai asettamalla toinen niin, että hän on huomattavasti pitempi tai korkeammalla kuin toinen. Yksi tapa myös viestiä kuvalla, että joku on alempiarvoisessa asemassa, on laittaa hänet istumaan tai makaamaan lattialle, sängylle tai sohvalle samalla kuin toinen henkilö kuvassa seisoo (emt., 41). Goffmanin (emt., 41–44) havaintojen mukaan naiset ja lapset makaavat näillä alustoilla useammin kuvissa kuin miehet. Mutta jos miehet on aseteltu samaan kuvaan naisen kanssa istumaan tai makoilemaan, niin huomattakoon, että hän useammin on korkeammalla kuin nainen: esimerkiksi mies istuu viltillä, nainen makoilee hänen sylissä tai mies istuu sohvalla ja nainen istuu lattialla hänen jalkojensa juurella. Mutta eri statuksia voidaan myös viestiä henkilöiden kesken, vaikka he olisivat samaa sukupuolta (emt., 45–47). Esimerkiksi naiset laitetaan poseeraamaan useasti niin, että he koukistavat yhtä heidän polvistaan, mikä johtaa siihen, että nainen näyttää hieman lyhyemmältä kuin mitä on, ja tähän liitetään vielä, että toinen naisista seisoo suorana ja tarjoaa tavaltaan tukea polvia koukistavalle naiselle, jolloin voimme päätellä kumpi on vahvemmassa asemassa. Toki tätä polvenkoukistusposeerausta käytetään myös kuvissa, joissa naiset ovat yksin ja paljon muitakin poseerauksia, jotta nainen näyttäisi kuvassa alistuvalta. Näihin esimerkkejä ovat pään kallistaminen sivulle, hymyileminen, mitä naiset tekevät huomattavasti enemmän kuin miehet kuvissa, lapsenomaisen liikehdintä, kuten

hyppääminen, riemusta käsien nostaminen ilmaan, makoilu ja jalkojen ylös nostaminen ja heiluttelu sekä vartalon vääntäminen erilaisiin kummallisiin asentoihin (emt., 45–53). Kaikki nämä huomiot siitä, miten naisen tai miehen “kuuluisi” olla kuvassa, on aihe, joka puhuttaa edelleen monia kuvaajia tänäkin päivänä.

Minusta valokuvaajan on todella tärkeä pohtia, miten voisi tehdä töitä sen eteen, että ei itse tuottaisi lisää stereotyyppisiä sisältöjä mistäkään sukupuolesta. Esimerkiksi ruotsalainen valokuvaaja Tomas Gunnarsson tekee joka kuvauksellaan valinnan, että hän rikkoisi tätä stereotypiaa. Hän yrittää tietoisesti valita miehille ja naisille sellaiset poseeraukset, jotka olisivat yllättäviä ja erilaisia kuin mihin olemme tottuneen, esimerkiksi pyytää suuren yrityksen mies johtajaa makaamaan sohvalla hymyillen (Gunnarsson, n.d.). Hymy koetaan hieman alentavana asiana naisen kuvissa, ja ongelmallinen on myös sanonta “hymyilevä tyttö kuvassa, niin olet nätimpi”. Naisen hymy kuvassa voidaan tulkita monella eri tapaa. Se voi tuoda esille erilaisia tunnetiloja kuten iloisuutta, lämminsydamisyyttä, kiltteyttä, ystävällisyyttä, onnellisuutta tai sitten sitä voidaan käyttää flirttailevassa mielessä, joka auttaa esimerkiksi markkinoinnissa ja myynissä (Pirinen, 2001, 145–146). Kun hymyilevä nainen koetaan iloisena ja helposti lähestyttävänä, tarkoittaa se sitä, että ei-hymyilevä nainen koetaan vihaisena tai tympeänä. Sen takia koen, että naisen hymy on aika ristiriitainen.

Lisensoitu vetäytyminen (Goffman 1976, 57–83) voi näkyä kuvissa esimerkiksi käden laittamisella suun eteen, tämä ele tavallaan piilottaa tunteen käden taakse, jota kuvassa oleva henkilö tuntee. Esimerkiksi, jos on surullinen, voi painaa pään käsiin tai jos järkyttyy jostain, voi laittaa käden suun eteen tai jos nauraa, voi peittää suun kädellä (emt., 57–59). Sormen tuominen suun eteen ja sen pureskeleminen tai sormen asetteleminen toista sormeaa vastaan, voi taas viestiä ahdistuneisuutta, jonkun asian pohtimista tai keskittymistä johonkin muuhun kuin kuvassa tapahtuvaan asiaan (emt., 60–61). Katseella on myös suuri merkitys siinä, miten me voimme tulkita kuvaa, eli katse, joka on kääntynyt pois tai katsoo pois kuvasta antaa katsojalle tunteen siitä, että kuvassa oleva henkilö ei välttämättä ole läsnä kuvaustilanteessa, mikä voi myös viitata siihen, että kuvan raamien ulkopuolella on jotain katsomisen tai näkemisen arvoista. Katse, joka suuntaa ulos

kuvaruudusta voi myös viitata unelmointiin tai haikailuun, eli sen avulla voidaan luoda eri tunnetiloja. Katse käsissä taas voi viestiä, että käsillä tehtävä asia vaatii keskittymistä tai että se on näkemisen arvoinen asia kuvassa tai se voi myös viestiä ujoutta (emt., 62–65). Goffman on myös huomionnut, että joskus, jos nainen ja mies ovat samassa kuvassa, niin naisella voi olla lasittunut katse tyhjyyteen. Muutenkin naiset tarkkailevat useasti sosiaalisia tilanteita kuvissa hieman ulkopuolisena tai ihan fyysisesti esineiden takaa (emt., 68–73).

3.1 Kuvan rakentuminen aikakauslehdessä

Useasti henkilökuvat eri aikakauslehdissä rakentuvat juuri sen lehden konseptin ja imagon mukaan. Tällöin kuva ei esitä kuvassa olevaa henkilöä, vaan tietyn rakennetun konseptin esitystä henkilöstä (Weselius 2014, 185). Henkilökuvat tuovat tavallaan esiin valokuvaajan rakentamaa todellisuutta kuvatusta henkilöstä, missä kuvattava henkilö on pääosassa, ja miljöö, jossa kuvat on otettu, on toissijainen (emt., 57). Tämä aikakauslehdissä nähty ilmiö rakennetusta todellisuudesta poikkeaa esimerkiksi sanomalehtien journalistista kuvista ja sensaatiolehtien paparazzikuvista, sillä aikakauslehdissä kuvat ovat rakennettuja, ja yleensä katsoja myös tiedostaa sen, mutta kuitenkin kuvat mielletään aidoiksi kuviksi (emt., 69–70). Aitouden tunne näissä kuvissa rakentuu esimerkiksi tunteiden kautta: miten saadaan kontakti kuvattavaan, millaista aihetta hän käsittelee, millaisessa värimaailmassa kuva esitetään lehden kansien sisäpuolella, millaisen tunteen kuva herättää lukijassa ja niin edelleen (emt., 222–223). Tätä ilmiötä voi kutsua tunteiden realismiksi (*emotional realism*), jonka avulla kuvan katsoja pystyy paremmin samaisumaan kuvaan ja tuntee tavallaan fiktiossa realismia (Ang 1985, 41–46).

Aikakauslehden kuvan rakentuminen onkin pitkä prosessi. Annamaria Huovinen ja Hanna Weselius (2015) ovat tutkineet kuinka pääministeri asettuu valokuvattavaksi Suomen Kuvalehden kuvauksissa. Heidän huomionsa olivat, että kuvaukset olivat pitkä prosessi ja siihen liittyi monia ihmisiä. AD (*art director*) opastaa valokuvaajaa siitä, millaista kuvaa ollaan hakemassa käyttäen apuna tyylikirjaa tai aikaisemmin kuvattuja kuvia, jotta kuvaaja tietää, minkä tyylistä kuvaa ollaan ottamassa. Ennen sitä tietenkin AD on keskustellut toimittajan kanssa, jotta on tiedossa, mitä jutussa käsitellään. Sitten

kuvauspäivänä mukana on myös stailisti, joka ensimmäisenä laittaa kuvattavan henkilön kuvauskuosiin. Sen jälkeen aloitetaan kuvaukset, jossa kikkaillaan valojen, varjojen ja erilaisten asentojen avulla (emt., 9–13). Huovinen ja Weselius (emt.) pohtivat sitä, miten naispoliitikkoa kuvataan verrattuna miespoliitikkoon ja miksi naispuolisella poliitikolla on esimerkiksi mukanaan stailisti ja maskeeraaja, kun useasti miespoliitikolla ei sitä ole. Yksi ajatus on, että naispoliitikot nähdään useasti hieman maskuliinisina, koska he tekevät työtä, jossa pitää olla kova, ja tehdä suuria yhteiskunnallisia päätöksiä ja että siksi heidät halutaan kuvata naisellisina ja feminiinisinä aikakauslehdissä, jotta heihin voisi samaistua. Toisaalta taas siinä voi olla riskinsä, sillä valitettavan usein naisellisuus ja pehmeys voi vaikuttavat siihen, otetaanko poliitikko tosissaan vai ei (emt.16). Yle (Puukka, 2021) on haastatellut Katariina Souria juuri tästä kansikuva-aiheesta. Jutussa ilmenee, että Souri oli saanut haastattelun ja kansikuvauksen Anna-lehdelle, mutta kun hän olisi itse halunnut pukea ja meikata itsensä, jotta kansikuvasta tulisi mahdollisimman paljon hänen itsensä näköinen, koko haastattelu ja kuvaus oli peruttu. Ylen artikkelissa pohditaan naistenlehtikonseptia ja kansikuvien rakentumista ja sitä, miten juttuihin valitaan naisia, joilla on mielenkiintoiset tarinat, mutta kanteen halutaan aina vain tietynlainen stailaajien, maskeeraajien, AD:n, ja valokuvaajan rakentama kuva tästä mielenkiintoisesta naisesta. Toki taustalla varmaankin on kaupallisuus ja se, miten kannesta pitäisi huokua lehden imago ja tyyli, mutta itsellä herää kysymys siitä, onko rakennettu ja sliipattu kuva asia, joka myy, vai olisiko se aitous? Ainakin oman kokemuksen mukaan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa on alkanut näkyä se, että yhä enemmän ja enemmän arvostetaan ”aitoja” vaikuttajia, jotka näyttävät arjen sellaisena kuin se on ja jotka osaavat esimerkiksi myöntää, jos ovat tehneet tai sanoneet jotain hassua ja pyytää sitä anteeksi. Jos naistenlehdet painivat samassa sarjassa sosiaalisen median kanssa, eikö aitous olisi juuri se valttikortti? Ja jos lehden sisällöstä kerran löytyy aitoja naisia ja aitoja kokemuksia, eikö kannen pitäisi sitten vastata myös sitä?

3.2 Miten määrittää lihava

Kun lihavuutta tutkitaan, voi sen Katariina Kyrölä (2005, 104–105) mukaan määritellä ainakin kolmella tavalla:

1. Lihavuudeksi rajataan vain se aineisto, jossa puhutaan ja mainitaan lihavuus. Eli esimerkiksi artikkeli, jossa haastateltava kertoo lihavuudestaan tai artikkeli, jossa puhutaan lihavuudesta, laihduttamisesta tai muusta vastaavasta.
2. Lihavuutta ei suoranaisesti määritetä, vaan tutkija arvioi ruumiinkoon muihin mediassa esiintyviin ruumiinkokoihin. Lihavuudesta tulee tällöin suhteellista ja puhetapa on "lihavampi kuin".
3. Tutkija päättää itse kulttuurisen kokemuksensa perusteella, mitkä ruumiit hän määrittelee lihaviksi.

Valitsi sitten minkä tahansa näistä kolmesta tavasta määrittää lihava, tutkija joutuu aina pohtimaan lihavuuden määritelmää. Kaikkia kolmea tapaa voi myös käyttää samanaikaisesti, eli ne eivät välttämättä poissulje toisiaan (emt. 105). Uskon myös, että tapoja on muita, kuten esimerkiksi painoindeksin kautta määrittäminen, mutta kuten aiemmassa luvussa kirjoitinkin, harvemmin printtijulkaisussa mainitaan haastatellun henkilön painoa ja pituutta, joten koen, että sen kautta määrittäminen olisi hankalaa. Tulen enimäkseen käyttämään tapoja 2 ja 3 määrittelemään lihavan ruumiin tässä tutkimuksessa. En poissulje myöskään numeroa 1 ja aion huomioida myös haastattelut, joissa henkilö puhuu lihavasta kehostaan, mutta koen, että ainoastaan määritelmää numero 1 käyttämällä aineistosta tulisi kovin suppea, eikä ihan todellista representaatiota voi todeta. Uskon, että tavan 2 avulla voin huomioida naistenlehtien "normista" poikkeavan ruumiin, määrittelemättä sitä lihavaksi ja tavan 3 avulla voin keskittyä ruumiisiin, jotka ovat lihavia eivätkä vain hieman pyöreitä.

Kyrölä (emt., 106) pohtiikin lihavuuden määrittämistä sen kautta, että jos tutkijat väisätävät lihavuuden määrittämistä, tarkoittaako se epäsuorasti sitä, että lihavaksi määritetty samalla määritetty huonoksi tai vähemmän hyväksyttäväksi kuin laiha tai normikoinen ruumis? Hän (emt. 105) myös nostaa esille sen, että me kaikki määritämme lihavuuden aivan eri tavoin: siihen voi vaikuttaa esimerkiksi se, milloin olemme syntyneet ja miten lihavuudesta on puhuttu, kun olemme kasvaneet. Muistan itse aika hyvin, kuinka teinilehdissä kirjoiteltiin, miten tietyt julkisuuden henkilöt olivat lihoneet, vaikka olivat minun silmääni aivan normaalin kokoisia.

3.3 Tutkimuskohteena naistenlehti

Naistenlehti on sivistyssanakirjan mukaan naisten asioita käsittelevä aikakauslehti. Naistenlehtien lajityyppejä on monenlaisia, se voi olla kaikkea elitistisestä huippumuotilehdestä feministiseen julkaisuun. Naistenlehti on yleensä sidoksissa vallitsevaan sukupuolisopimukseen, eli miten miehen ja naisen suhteet ovat järjestetty toisiinsa nähden (Töyry 2006, 207). Naistenlehdet voi joko kyseenalaistaa tätä vallitsevaa järjestystä, kuten feministiset julkaisut yleensä tekevät, tai vahvistaa sitä, mitä yleensä kuluttajalehdet tekevät (emt., 214). Sanaa naistenlehti käytetään edelleen hieman halveksuvalla tavalla, viitaten ”hömppään” tai johonkin, jota ei voi journalistisesti ottaa tosissaan (Ruoho ja Saarenmaa 2011, 8–9). Joke Hermesin (1995, 1–10) mukaan tällainen hömppä-sanan käyttö on halveksuvaa naistenlehtien lukijoita kohtaan ja että pitäisi keskittyä enemmän naistenlehtien lukijoiden kunnioittamiseen kuin häpäisyyn, ihan myös feministisessä mediatutkimuksessa. Itse asiassa Suomessa naistenlehtiä tutkitaan ja on tutkittu enimmäkseen feministisestä näkökulmasta, johon nämä naistenlehdet harvemmin tarjoavat muuta kuin kovin ongelmallisen naiskuvan, jota on helppo kritisoida (Turunen 2014, 40). Mutta nykypäivänä naistenlehtien tutkijat Suomessakin ovat antaneet naistenlehdille enemmän vihreää valoa, sillä monissa naistenlehdissä nostetaan esiin naisille tärkeitä asioista ja edistetään naisten asemaa yhteiskunnassa, mitä esimerkiksi valtamedia ei aina onnistu tekemään (emt.). Monet naiset kuitenkin lukevat naistenlehtiä viihteenä ja tapana rentoutua kiireisen arjen keskellä ja vaikka naistenlehdet koetaan viihteenä, monet juuri haluavat ajankohtaisia ja tosia aiheita (Ytre-Arne 2022, 226). Naistenlehdet koetaan myös lehtinä, joihin on helppo tarttua ja samalla rentoutua, mutta ne ovat myös helppo jättää kesken, jos tulee kiire tehdä muuta, ja lehden voi sitten taas helposti ottaa lukuun, kun aika sen sallii (Hermes 1995, 29–65). Janice Winshipin (1987) mukaan naistenlehden lukukokemus voidaan ajatella luksuksena ja rentoutumisena. Naistenlehtien materiaalit ovat korkealaatuista kiiltävää paperia, jota on miellyttävä selata. Lehdet on täytetty kauniilla kuvilla ja graafisilla elementeillä, jotka houkuttelevat lukijan mukaansa, mutta voivat toisaalta viedä ylivoimaisesti enemmän lukijan huomiota, kun lehdessä oleva teksti. Lehden jutut on suunniteltu niin, että se on sopiva yhdistelmä viihdettä ja hyödykettä ja lehtien avulla voi myös päästä kurkistamaan rikkaiden ihmisten

luksuselämään tai parisuhteisiin (emt. 52–55). Koen, että tämä Winshipin näkemys varmasti on jossain määrin tosi, mutta hieman kritisoin sitä sillä, että nykypäivän naistenlehdissä on paljon muutakin sisältöä kuin juorut ja julkisuuden henkilöt, eli koen että Winshipin väite on hieman pinnallinen ja vanhentunut.

Naistenlehdillä on tietty lajityyppillinen tapa puhutella oletettua naislukijaa, ja tätä tapaa on kutsuttu feminisoituneeksi diskurssiksi tai naistenlehtidiskurssiksi, joka samaan aikaan rajaa naiseutta ja samalla antaa sille alustan (Töyry 2006, 208). Nykyään naistenlehtien tapa puhutella lukijaa on enemmän kuin ystävä puhuisi ystävälle, eli se on muuttunut tässä vuosien ja vuosisatojen varrella. Aluksi 1600-luvulla, kun lehtien tekijät olivat vain miehiä, naistenlehtien kommunikaatio ulospäin lukijalle oli enemmän isällinen. Ja vaikka 1700-luvulla toimituksiin tuli enemmän naisia, tietynlainen hierarkia tekijän ja lukijan välillä pysyi ja kommunikaatiosta tuli enemmän äidillistä. Hierarkia ja lajittelu oli nähtävissä esimerkiksi siinä, kun naisten toimituksiin lähettämiin kirjeisiin vastattiin, niissä valittiin tarkkaan, että mihin naisille sopiviin kysymyksiin lukijalle annettiin vastaus. Sopivia aiheita oli esimerkiksi kodinhoito, lastenhoito, parisuhde asiat sekä kauneuteen ja ulkonäköön liittyvät asiat. Jos naisoletettu lukija kysyi esimerkiksi tähtitie-teestä, ei kirjeeseen vastattu. 1900-luvulla naistenlehtien tavasta viestiä lukijalle tuli enemmän taas sisarellinen (emt., 207–226).

Nykypäivänä voisi sanoa, että naistenlehdet kilpailevat sosiaalisten medioiden, kuten Instagramin, kanssa samassa kategoriassa. Molemmat alustat luovat esteettistä visualisoitua kuvastoa naiseudesta, elämäntyylistä ja arjesta ja samalla yritetään myydä erinäisiä tuotteita, joiden avulla voi saavuttaa parhaan mahdollisen naiseuden (Calderia, Van Bauwel ja De Ridder 2022, 80). Tosin siinä missä naistenlehti konseptoidaan niin, että se on enemmän suunnattu naisille, sosiaalisessa mediassa, kuten Instagramissa, sisällöt ovat avoimia ja helposti löydettävissä kaikille sukupuolesta riippumatta. Mutta toki naistenlehteenkin voi kuka vain tarttua sukupuolesta riippumatta. Naistenlehti-käsite onkin tavallaan tyyppittelyn tulos, sillä naistenlehti tarjoaa naisoletetuille lukijoille heille ”sopivaa” journalistista sisältöä, mutta toisaalta se tarttuu juuri naisille suunnattuihin aiheisiin, mistä valtamediat vaikenavat, tai ainakin aikaisemmin ovat vaienneet (Töyry ja

Siivonen 2006, 209–212 ja 229–231). Naistenlehdissä on myös paljon ihan käytännön vinkkejä, jotka ovat hyödyllisiä ihan arkielämässä sukupuoleen katsomatta, esimerkiksi reseptejä tai vinkkejä, miten korjata rikkinäisiä vaatteita tai mihin kannattaa mennä lomalle (Hermes 1995, 143–146). Siksi nykyisessä yhteiskunnassa, jossa yhä enemmän kyseenalaistetaan sitä, mikä on nainen ja mikä on mies, naistenlehti-sana tuntuu aika määrittelevältä, sillä naistenlehdissä on myös sisältöjä, joita miesoletetut voisivat lukea, ja Hermes (emt.) nostaakin esille tutkimuksessaan, että monet naiset ovat huomanneet, että heidän miehensä kyllä tarttuvat naistenlehteen silloin kuin he luulevat, että kukaan ei näe. Toisaalta taas naistenlehdet ja miehille suunnatut harrastuslehdet rakentuvat mallilukijan ympärille, eli lehden kehittelemän ”tavoitelukijan” ympärille (Töyry 2008, 30). Mallilukijan avulla määritellään, millaista lukijakuntaa lehdelle halutaan, ja sen avulla pystytään täsmentämään juttujen aiheet. Nykypäivänä kun naistenlehdet kilpailevat keskenään, ja myös sosiaalisen median kanssa, joten konseptoinnista on tullut kovin täsmentynyttä, jotta jokaiselle naiselle löytyisi jotain luettavaa lehdestä (emt., 31).

Hermes (1995) lähestyy naistenlehti-aihetta lukijoiden kautta millaisia ovat naistenlehtien lukijat, miten he kokevat naistenlehdet, ja missä kontekstissa he lukevat niitä. Hän huomioi myös henkilöitä, jotka eivät lue naistenlehtiä ja mitkä heidän asenteensa ovat naistenlehtiä ja naistenlehtiä lukevia naisia kohtaan. Mutta amerikkalaista feminististä tutkimusta naistenlehdistä ei voida suoranaisesti rinnastaa suomalaisiin naistenlehtiin, sillä suomalaiset naistenlehdet ovat yleensä enemmän yleishyödyllisiä ja enemmän koko kansan naistenlehtiä amerikkalaisiin naistenlehtiin verrattuna (Turunen 2014, 53). Joten vaikka suomalaisia naistenlehtiä voi toki katsoa amerikkalaisten linssien läpi, niitä ei kuitenkaan voi rinnastaa toisiinsa sillä erot yleisössä ja sisällössä ovat erilaiset.

3.4 Aineiston määrittäminen

Aineistokseni valikoitui *Me Naiset* -lehti sekä *Trendi*-lehti. Olen katsonut *Me Naiset* -lehtiä vuosilta 2000, 2010 ja 2021 sekä *Trendi*-lehtiä vuosilta 2003, 2013 ja 2022. Molemista lehdistä olen lukenut vuosikertojen kaikki lehdet. Valitsin nämä lehdet sen perusteella, että oman kokemukseni mukaan *Trendi* on enemmän muotilehti, ehkä hieman enemmän suunnattu nuorille ihmisille, kun taas *Me Naiset* on koko kansan naistenlehti.

Eli lehdet valikoituivat osin oman preferenssini mukaan, mutta myös sen mukaan, mitä nuoret naiset lukevat. Minua kiinnostaa eniten se, millaista sisältöä nuorille naisille tehdään, sillä ulkonäköpaineet osuvat yleensä vahvasti heihin. Tulen vertailemaan näitä lehtiä myös keskenään, sillä mielestäni on mielenkiintoista nähdä, löytyykö representaatioista eroja näissä lehdissä, miten representaatiot ovat muuttuneet vuosien varrella ja millaisia ne erot lehtien ja vuosien välillä sitten ovat.

Vuosikerrat valikoituivat sen mukaan, miten pääsin lehtiin käsiksi, mutta kuitenkin ajatuksella, että haluan verrata 2000-luvun alkua nykyaikaan ja kehitystä siinä välillä. Vanhin Trendi-lehti, jonka sain käsiini, on vuodelta 2003, eli valintani oli helppo, sillä vanhempaa lehteä en päässyt lukemaan. Kysyin vielä vanhempia lehtiä Tikkurilan kirjastosta ja Pasilan kirjastosta, jossa näitä vanhempia Trendi-lehtiä ei löytynyt, mutta sitten kysyin Tampereen Metso-kirjastosta, jossa sitten viimein löytyikin tämä vuosikerta 2003. Me Naiset -lehtiä olisi löytynyt Pasilan kirjastosta 1980-luvulta asti, mutta halusin kuitenkin pysytellä 2000-luvun alussa, sillä haluan selvittää, onko lihavien naisten representaatio muuttunut noin kahdessakymmenessä vuodessa, eli valinta osui vuoden 2000 vuosikertaan. Muistan itse hyvin 2000-luvun alun ja millainen naisvartalo silloin oli muodikas ja tavoiteltava: se oli hyvin laiha, ei edes treenattu ja lihaksikas, vaan langanlaiha. Koen, että on mielenkiintoista ja myös tärkeää katsoa, millainen lihavien naisten representaatio oli tuolloin, miten lihavuudesta on puhuttu ja miten se on muuttunut tähän päivään, vai onko se muuttunut?

2010-luvun lehdet valikoituivat sen mukaan, miten niitä oli jälleen saatavilla, mutta myös siten, että halusin valita vuosikerrat 2010 ja 2015 vuosien välistä, jotta materiaalit eivät olisi liian lähellä 2000-luvun alun lehtiä tai 2020-luvun lehtiä. Trendi lehtiä oli vuodesta 2013 eteenpäin Tampereen Metso-kirjastolla. Päädyin vuoden 2013 lehteen, sillä olen valinnut aikaisemmaksi vuosikerraksi 2003, ja koen, että haluan katsoa, mitä tasan kymmenessä vuodessa on tapahtunut. Me Naiset -lehdistä vuosikerraksi valikoitui 2010 samoista sysitä.

Sitten taas tämän päivän vuosikerrat valikoituivat siten, että halusin tutkia mahdollisimman tuoreita naistenlehtiä, mutta rajasin tämän vuoden, eli 2023, pois, sillä en voisi

katsoa kaikkia lehtiä, ennen kuin tämä pro gradu -tutkielma valmistuu. Me Naiset -lehdessä vuosikerraksi valikoitui 2021, ja valintaan liittyi se, että vuoden 2022 lehdet olivat arkistossa niputettavana, eikä niihin vielä päässyt käsiksi, joten kirjaston arkistointimenetelmä vaikutti vuosikerran valintaan. Trendi-lehdestä valitsin vuoden 2022 vuosikerran, sillä niitä oli hyvin saatavilla ja halusin valita vuosikerrat niin, että ne ovat mahdollisimman uusia. Valintoihin vaikutti myös se, että lihavuudesta puhuminen, kehoposiivisuus ja lihavuusaktivismi on lisääntynyt viime aikoina sosiaalisessa mediassa, ja koska naistenlehdet kilpailevat tavallaan samassa kategoriassa esimerkiksi Instagramin kanssa (Calderia, Van Bauwel ja De Ridder, 2022), koen että ehkä samoja asioita voisi olla myös naistenlehdissä havaittavissa. Tämän takia minusta on mielenkiintoista tutkia, löytyykö näistä nykypäivän naistenlehdistä myös eri kehojen representaatioita.

Rajaan aineistoani lehtien ja vuosikertavalintojen lisäksi siten, että kuvat, joita tähän valitsen, ovat journalistisessa kontekstissa tuotettuja, ja niiden kyljessä on pitempi haastattelu. Joten rajaan pois kaikki mainokset, sarjakuvat, juorupalstat, paparazzikuvat ja punaisella matolla otetut pikahaastattelut, joissa on vain muutaman lauseen verran sitaatteja. Haluan keskittyä isompiin henkilöhaastatteluihin ja siihen, miten kuvat on rakennettu tekstin ympärille. Valintani rajata aineisto näin perustuu siihen, että suurimmat haastattelut saavat eniten näkyvyyttä naistenlehdissä ja niissä on isot kuvat, joista on helppo heti tunnistaa, millainen henkilö on haastattelussa, onko haastateltava yleensä yksin tai pienessä porukassa kuvissa, joten kuvat ovat selkeitä ja niiden pääpaino on juuri siinä henkilössä. Lisäksi nämä isot haastattelut on toteutettu niin, että toimituksessa on aktiivisesti tehty valinta, ketä haastatellaan ja mistä näkökulmasta. Koen, että juuri tämä, että näissä jutuissa on aktiivisesti tehty valinta, on se asia, joka parhaiten rakentaa marginalisoitujen henkilöiden representaatiota, ja jonka avulla pääsee parhaiten käsiksi siihen, millaista representaatiota aiemmin on rakennettu ja millaista nyt. Jonita Siivosen (2006) mukaan naistenlehdet rakentavat jännitettä realismin ja fantasian välille, ja koen, että juuri näissä isoimmista henkilöhaastatteluissa sitä rakentamista voidaan nähdä parhaiten.

Yksi huomio, jonka kuitenkin haluan nostaa esiin näistä rajausvalinnoista, on se, että näiden rajausten kautta on hyvin mahdollista, että joidenkin lihaviin naisten vartaloita näissä lehdissä ei huomioida. Esimerkiksi punaisen maton aukeamilla tai juorupalstoilla, joissa yhdellä sivulla voi olla jopa kymmenkunta kuvaa, löytyy varmasti lihaviin tai hie-man pyöreämpien naisten vartaloita, joita ei tule valituksi tähän aineistoon. Haluan kuitenkin rajata nämä pois, sillä nämä kuvat ovat yleensä todella pieniä, eikä niissä ole tehty aktiivista valintaa siitä, ketä haastatellaan isompaa juttua varten, vaan niiden henkilöiden kuvat määräytyvät sen mukaan, kuinka tunnettuja he ovat, mitä heillä on päällään tai mitä mielenkiintoista heillä juuri silloin on menossa urallaan. Joten vaikka koen, että lihaviin ihmisten näkyminen ihan kaikissa medioissa on todella tärkeää, ja jossain määrin tämäkin tuo lihaville vartaloille näkyvyyttä, ajattelen, että näiden kuvien tarkoitus ei ole luoda representaatiota, esitellä henkilöä tai antaa ääntä lihavalle naiselle, ja siksi haluan rajata kuvat vain henkilöhaastattelun yhteydessä otettuihin kuviin.

4 ANALYYSI

Analyysin menetelmänä tulen käyttämään Goffmanin *Gender Advertisement* -kirjassa esitettyjä kuva-analyyseja, joista keskityn kolmeen kategoriaan, 1) lisensoitu vetäytyminen, 2) alistuneisuuden rituaali sekä 3) toiminnallinen sijoittelu. Valintani keskittyä juuri näihin kolmeen perustuu siihen, että näiden kolmen kategorian avulla pystyn analysoimaan kuvia naisista suhteuttamalla niitä suoraanaisesti kuviin miehistä, sillä tämän pro gradu -tutkielman tarkoituksena ei ole tutkia naista suhteutettuna mieheen, eikä myöskään laihaa naista verrattuna lihavaan naiseen, vaan keskityn enimmäkseen siihen, millä tavalla lihavaa naista kuvataan ja esitetään naistenlehdissä. Nämä kolme tapaa analysoida kuvia ovat sellaisia, että niitä voi edelleen soveltaa tähän päivään, kun tutkitaan kuvia marginaalissa olevista henkilöistä, sillä ne antavat hyvät työkalut sille, mitä me voimme havainnoida kuvissa, joissa on vaara luoda vahvoja stereotyyppioita tai laittaa jokin ihmisryhmä tiettyyn muottiin.

Lisensoidussa vetäytymisessä (Goffman 1976, 57–83) tarkastellaan sitä, miten läsnä henkilö on kuvassa. Tämän menetelmän kautta analysoidaan katseen suuntia, ja mitä ne voisi tarkoittaa tai viestiä. Ja kuinka näkyvillä henkilö on kuvissa, onko hänellä kädet kasvojen edessä, piiloutuuko hän kasvin tai verhon taakse ja niin edespäin. Näiden huomioiden avulla voidaan tulkita esimerkiksi tunnetiloja mitä kuvalla halutaan viestiä. Alistuneisuuden rituaalissa tarkastellaan taas niitä stereotyyppisiä asentoja, joihin useasti nainen pyydetään asettumaan kuvaan. Näitä ovat esimerkiksi makaaminen tai istuminen kuvassa, vartalon kääntäminen omituiseen asentoon, käsien ylös nostaminen, jalkojen heiluttelu, hymyily ja eri kuvakulmat, joista kuvat on otettu. Nämä poseeraukset ovat sellaisia, mihin nainen useasti pyydetään asettumaan, mutta missä emme ehkä niin useasti ole tottuneet näkemään miestä. Koen, että alistuneisuuden rituaalia on tärkeä huomioida kuvissa, joissa esiintyy naisia, sillä meidän on hyvä tiedostaa se, miten eri stereotyyppisin tavoin me edelleenkin helposti asetamme naiset kuviin. Koen myös, että tämän menetelmän avulla voidaan huomioida sitä, miten lihavia naisia pyydetään asettumaan kuvaan ja löytyykö näistä kuvista jotain stereotyyppioita. Toiminnallisen sijoittelun avulla tarkastellaan liikettä ja tekemistä kuvassa. Goffmanin (emt.) mukaan naiset ovat

useasti passiivisessa roolissa, kun taas miehet ovat tekijöitä. Tätä teoriaa aion hyödyntää tarkastamalla, miten lihavia naisia pyydetään tekemään ja liikkumaan kuvissa, ja koen, että se on oleellinen asia tarkastella siksi, että lihavuutta ja liikkuvuutta ei useasti liitetä toisiinsa, vaikka ne eivät poissulje toisiaan.

Goffmanin (emt.) mukaan nainen esitetään useasti suhteutettuna mieheen, eikä pelkää kuvissa, vaan ihan jokapäiväisessä elämässä. Esimerkkeinä hän käyttää sitä, miten nainen nähdään hänen isänsä, veljensä tai miehensä kautta. Tai miten naista kohdellaan eri tilanteissa suhteessa mieheen esimerkiksi, jos mies kättelee hänelle tuttua miestä, hän vain kättelee tätä ja jatkaa eteenpäin, kun taas nainen kättelee hänelle tuttua miestä, hän saa vielä poskisuudelman sen lisäksi (emt., 1–9). Esimerkkejä oli monia, mutta ajatus kaikissa sama, miesten ja naisten käytösmallit tässä maailmassa ovat erilaisia, tai ainakin ovat olleet sitä hyvin vahvasti. Goffmanin kirja on jo lähes viisikymmentä vuotta vanha ja naisten ja miesten välinen tasa-arvo on parantunut tässä ajassa huomattavasti, mutta koen, että Goffmanin esille nostamat aiheet ovat kuitenkin tärkeitä vielä tänäkin päivänä, kun tarkastellaan marginaalissa olevia ihmisiä suhteessa valtaväestöön. Olenkin tässä aiemmin kirjoittanut siitä, miten esimerkiksi lihaviin pitää todistella omaa ahkeruuttaan ja älykyyttään vain, koska lihavuuden ympärillä on niin paljon stigmaa ja ennakkoluuloja, tai miten yksipuolinen mediarepresentaatio on vahvistanut näitä stereotypioita ja monet lihavat joutuvat tuntemaan häpeää ja epämukavuutta heidän omissa kehoissaan tämän takia. Siksi pohdinkin, näkyykö nämä edellä mainitut asiat siinä, miten lihavia naisia pyydetään asettumaan kuvaan. Millaisessa kontekstissa nämä kuvat näytetään? Ja millaisia stereotypioita naistenlehtien kuvastot luovat lihavista naisista? Koen että Goffmanin menetelmän avulla pystyn analysoimaan näitä asioita kuvissa, vaikka teoria alun perin on kehitetty analysoimaan naista suhteessa mieheen.

4.1 Trendi 2003

Vuoden 2003 Trendi lehdistä oli todella vaikea löytää kuvia analysoitavaksi tätä pro gradu varten. Koko vuosikerrasta, yhteensä 12 lehdestä, löytyi vain kaksi kuvaa, jotka oli otettu suuremman haastattelun yhteydessä ja joissa esiintyi lihava nainen. Ne kaksi

kuvaa olivat samasta naisesta samassa jutussa. Nainen ei ollut yksin haastattelussa ja molemmat kuvat olivat aika pienessä koossa taitettu sivuille (Trendi, 3/2003, 107–111).

Ensimmäisenä otan käsittelyyn kuvan (liite 1), joka oli artikkelin ensimmäisellä sivulla. Artikkelin kertoo nuorista naisista, jotka pyrkivät ensimmäistä kertaa eduskuntaan ja aloitussivulla on rivissä viisi mustavalkoista kuvaa noin postimerkin kokoisina, joka kuvassa on eri nainen. Yhdessä kuvassa esiintyy nainen, jonka määrittelin olevan lihavampi. Tämän määrittelyn voi rinnastaa Kyrölän (2005) kohdistaa määrittää lihavan kohtaan 2, eli ”lihavampi kuin”, sillä kuvaa voi verrata muihin jutussa esiintyviin naisiin, jonka avulla voi tehdä päätelmän, että nainen on lihavampi kuin muut jutun naiset. Lihavuuden määrittely kuvasta, jossa näkee vain, kasvot on toki hieman hankalaa, joten koen, että tämä kohta kaksi antaa myös hyvät työkalut määrittelylle. Kuva on lähikuva ja aika tiukkaan rajattu niin, että melkein vain kasvot näkyvät kuvassa, taustasta ei näe mitään. Nainen nojaa päätään kättä vasten ja katsoo suoraan kameraan. Kasvoillaan hänellä on pieni hymy. Kuva on otettu hieman yläkulmasta, sillä naisen silmistä huomaa, että hän katsoo ylöspäin. Lisensoitua vetäytymistä kuvassa ei ole havaittavissa, mutta sen sijaan kuva on staattinen potretti, jossa ei ole mitään liikettä, eli toiminnallista sijoittelua kuvassa on. Staattisuus ja liikkumattomuus voi toki lisätä myös stereotypiaa siitä, että lihavat henkilöt, tässä tapauksessa nainen, eivät liiku, mistä Deborah Luton (2013) kirjoitti. Mutta koen, että tässä tapauksessa, kun vertaa kuvaa muihin sivun kuviin, valinta on yhtenäinen, jotta kaikki kuvat sopisivat formaattiin ja olisivat samankaltaisia. Alistuneisuuden rituaaliakin kuvassa on perspektiivin kautta. Klassisesti, jos jokin kuvataan alhaalta ylös eli sammakkoperspektiivistä, saa kohde mahtipontisen statuksen ja taas jos jotain kuvataan ylhäältä alas, eli lintuperspektiivistä, perspektiivi luo kohteesta pienen ja voimattoman. Vaikka en muita kuvia tältä sivulta nyt analysoikaan, mielestäni maininnan arvoisen asia on kuitenkin se, että kaikki tämän sivun naiset ovat kuvattu samasta perspektiivistä, eli tämä on asia joka on kohdistunut kaikkiin naisiin, ei pelkästään naiseen, joka on lihava. Oman kokemuksen mukaan valokuvaajana olen huomannut kuitenkin sen, että lintuperspektiivistä otettujen kuvien määrä on hieman nykypäivänä vähentynyt, eikä sitä käytetä niin useasti enää henkilökuviissa, oli sitten kyse ammattilaisen ottamasta kuvasta tai omakuvan ottamisesta puhelimella. Tässä kuvassa ei ole paljoa

analysoitavaa, sillä kuva on hyvin rajattu, eikä siinä näy naisesta kovinkaan paljoa muuta kuin kasvot ja koska kuva on samankaltainen kaikille kuvan naisille, en koe, että tässä kuvassa lihavaa naista olisi kuvattu tai esitetty mitenkään eri tavalla kuin laihempia naisia.

Toinen kuva naisesta (liite 1b) on värillinen kuva, joka on otettu sivustapäin. Kuvassa nainen istuu oranssin tuolin päällä, hän nojaa kättään tuolin selkänojaan ja päättään käteen. Katse on suunnattu ulos kuvasta ja kasvoilla naisella on pieni hymy. Lisensoituneen vetäytymisen merkkejä on havaittavissa, kuten myös alistuneisuuden rituaalia, ja toiminnallinen sijoittelu on tässäkin kuvassa pysähtynyt ja liikkumaton. Tästä jutun toisesta kuvasta voi todeta samaa kuin edeltävästä, siinä ei tapahdu paljoakaan mitään eikä kuva kerro meille kovinkaan paljoa tästä henkilöstä.

Niin kuin aiemmin mainitsin, vuoden 2003 Trendi-lehdistä oli todella vaikea löytää sopivia kuvia analysoitavaksi, sillä lihavan naisen ruumista ei näkynyt. Sen sijaan tein havaintoja siitä, miten lihavuudesta ja laihduttamisesta puhuttiin. Monissa numeroissa myytiin laihdutuspillereitä ja selluliittivoiteita, joiden pitäisi auttaa painonhallinnassa ja ulkonäön parantamisessa. Myös suurin osa tuotteista, joita mainostettiin, olivat rasvattomia tai "se parempi valinta". Vinkkejä jaettiin siitä, miten tupakan polton voi lopettaa ilman lisäkiloja (Trendi 3/2003, 94), kerrottiin "totuus ylipainosta" ja miten palaverien tarjoilut aiheuttavat liikkiloja (Trendi 5/2003, 92). Ristiriitaista oli myös se, että jotkut jutut kertoivat siitä, miten suklaa ja karkit on paras tapa herkutella, mutta kun käänsi sivua, seuraavalla sivulla oli "näin kulutat suklaapatukan" -vinkit (Trendi 2003/6, 90–93). Vaikka pro gradu -tutkielmani ei käsittele tekstejä tai mainoksia, halusin nostaa muutaman havainnon ihan vain lihavuusdiskurssin vuoksi. Näitä havaintoja, kun niitä tarkastelee esimerkiksi Deborah Luptonin (2013) näkökulmien mukaan, havaittavissa on vahvasti liikalihavuuden vastainen näkökulma sekä biolääketieteellinen näkökulma.

4.2 Trendi 2013

Vuoden 2013 Trendi-lehdistä en löytänyt yhtäkään kuvaa lihavasta tai pyöreämmästä naisesta. Selasin koko vuosikerran, 12 lehteä, ja yritin löytää materiaalia analysoitavaksi

tätä pro gradua varten, mutta sitä ei kerta kaikkiaan löytynyt. Tuntuu kovin erikoiselta ja surulliselta, että vuonna 2013 lihavilla naisilla ei ollut paikkaa muotilehdessä.

4.3 Trendi 2022

Vuoden 2022 Trendi-lehdistä löytyi huomattavasti enemmän analysoitavia kuvia verrattuna vuosien 2003 ja 2013 lehtiin. Kuvien valintaa jouduin pohtimaan tovin, sillä materiaalia löytyi enemmän, mutta päädyin lopulta kolmeen artikkeliin, jotka olivat journalistisessa kontekstissa tehdyt ja joissa haastatellut naiset olivat selkeämmin lihavia tai isompikokoisia kuin mitä olemme naistenlehdissä tottuneet näkemään.

Trendi 2/2022 -lehdessä on haastateltu ja valokuvattu lihavampaa naista. Kyrölän (2005) kategorioiden avulla päädyin määrittelemään tämän artikkelin naisen koon kohdan 3 avulla, eli oman kulttuurisen kokemuksen kautta. Pohdin tätä määrittelyä pitkään sillä, oman kokemukseni mukaan nainen ei ole sairaalloisen ylipainoinen, mutta kuitenkin isokokoisempi kuin esimerkiksi monet muut naistenlehdessä esiintyvät naiset. Määrittelen siksi naisen lihavammaksi, koska koen, että nainen on isompikokoinen, mutta ei todella lihava, enkä halua verrata jokaista lehtien lihavaa naista sen mukaan, miltä muut lehdessä näyttävät. Tässä myös Kyrölän (2005, 106) ajatus siitä, että lihava-sanan käyttämättä jättäminen suoranaisesti viittaa siihen, että sana lihava olisi huono asia, vaikka se ei sitä ole, vaikutti myös määrittelyyn.

Haastattelu ei siis liity hänen ulkonäköönsä millään tavalla, vaan käsittelee henkilön irtaantumista uskonyhteisöstä ja oman identiteetin löytämisestä (Trendi, 2/2022, 54–57). Kuvat ovat otettu ulkona talvella lumisessa maisemassa havupuiden edessä. Jutun yhteydessä on kaksi kuvaa (liite 2a ja 2b). Ensimmäisessä kuvassa (liite 2a) nainen katsoo suoraan kameraan pieni hymy kasvoillaan, ja keho ihan hieman kierretty pois päin kameran suunnasta. Kuvan ottoon on käytetty salamaa ja luonnonvaloa, ja salamasta voi nähdä heijastuksen henkilön silmissä. Lisensoitua vetäytymistä kuvassa ei ole havaittavissa. Alistuneisuuden rituaalista ei ole selkeitä merkkejä, mutta jotain pieniä havaintoja kuitenkin voi todeta. Toiminnallinen sijoittelu kuvassa on pysähtynyttä. Toisessa kuvassa (liite 2b) nainen näkyy kokonaan ja miljöö, jossa kuvat ovat otettu, näkyy myös

paremmin. Toisessa kuvassa nainen katsoo pois päin kamerasta oikealle, ja hänen kasvoillaan on pieni hymy. Hän seisoo paikallaan, vartalo hieman käännettynä pois päin kamerasta. Miljööstä näkee, että kuvat on otettu tien varressa lumipenkan ja havupuiden edessä. Kuvien tarkoitus on kuitenkin tuoda esille henkilö, jota on haastateltu lehteä varten, joten miljöö on toissijainen asia (Weselius 2004, 57). Tosin miljööstä voisi päätellä, että henkilö asuu tämän kuvauspaikan lähetyvillä tai että esimerkiksi luonto on hänelle tärkeä asia. Lisensoitua vetäytymistä kuvassa on havaittavissa, mutta alistuneisuuden rituaalista en huomaa mitään elementtejä. Toiminnallisen sijoittelun näkökulmasta tämä kuva on paikallaan.

Trendi 5/2022 -lehdessä (52-55) on haastateltu ja valokuvattu naista, joka on hieman pyöreämpi kuin valtaosa naistenlehdissä esiintyvistä naisista. Kuvat naisesta määrittelin Kyrölän (2005) kategorian numero kolme mukaan, eli oman kulttuurisen kokemukseni mukaan. Koen tässäkin tilanteessa, että nainen ei ole sairaalloisen ylipainoinen, mutta isompi kuin monet muut naiset tässä lehdessä, eli määrittelyni perustuu siihen.

Artikkeli ei liity hänen ulkonäköönsä, vaan lapsuuden trauman käsittelyyn ja sen kanssa elämiseen. Kuvia artikkelissa on kaksi. Kuvat on otettu oletetusti henkilön kotona. Ensimmäisessä kuvassa (liite 3a) nainen istuu valkoisella sohvalla, nojaa toista käsivartta sohvän selkänojaan ja lepuuttaa päätään nyrkkiään vasten. Hänen katseensa on suunnattu alaspäin hänen koiraansa, joka istuu hänen kanssaan sohvalla. Naisen kasvoilla on pieni hymy. Koiran katse suuntaa taas ulos kuvaruudusta, mikä saa lukijan mahdollisesti kääntämään sivua katsoakseen, onko katseelle jatkumoa. Tässä kuvassa mielestäni lisensoitu vetäytyminen on hyvin läsnä. Alistuneisuuden rituaalia on havaittavissa ihan pienen määrän verran ja toiminnallinen sijoittelu on passiivista ja pysähtynyttä. Kuvaa voi myös analysoida Hanna Weseliuksen (2014) kuvan rakentumisen mukaan ja miten aikakauslehdissä kuvien avulla rakennetaan tunnetiloja, jotka välittyvät vahvasti lukijalle. Kuvan luoma tunne herkkyydestä ja lempeydestä rakentuu esimerkiksi kuvan pastellisesta värimaailmasta ja kirkkaasta, mutta pehmeästä valosta. Haastateltavan kehonkielestä näkee, että haastattelun aihe on vaikea mutta toiveikas. Weseliuksen (emt.) mukaan miljööllä ei ole kuvan rakentumisen suhteen niin suurta merkitystä, sillä henkilö on

aina pääosassa, kun tehdään kuvia aikakauslehteen, mutta koen, että juuri tässä kuvassa miljöön nimenomaan antaa lisää arvoa kuville. Voimme olettaa – koska emme voi suoraan tietää, onko paikka kuvattavan koti vai studio, joka on rakennettu kodin näköiseksi – että kuvat on otettu henkilön kotona, sillä se mitä näemme miljööstä, näyttäisi olevan olohuonetta. Ajattelen, että se tarkoittaisi sitä, että haastateltavalle on annettu turvallinen ympäristö jakaa hyvin vaikea asia elämästään toimittajalle ja kuvaajalle, ja tällöin kuvissakin näkyy autenttisempi versio kuvattavasta, joka on voinut rentoutua kuvaan omassa kodissaan. Ajattelen, että kuvassa ei välttämättä olisi samaa herkkyyttä ja autenttisuutta, jos kuva olisi otettu studiossa, tai ainakaan studiossa, joka näyttää perinteiseltä studioilta, sillä silloin kuvan rakentuminen näkyisi liian selvästi lukijalle.

Toisessa kuvassa (liite 3b) nainen katsoo suoraan kameraan, hän seisoo melkein aivan suoraan kameraa päin, oikein pieni hymy kasvoillaan. Kuva on tiukemmin rajattu kuin edellinen ja kuvan taustasta ei voi päätellä oikein mitään. Naisen kasvoilla on aika neutraali ilme, hän on kuitenkin helposti lähestyttävän näköinen ja hieman edeltävän kuvan herkkyyttä on säilynyt. Kuvan tunne on kuitenkin rohkeampi ja suurempi kuin edellisen. Sama kirkas, mutta pehmeä valo ja pastellin sävyiset värit jatkuvat tässä kuvassa, joten kuvat on helppo yhdistää toisiinsa myös sitä kautta. Tässä kuvassa ei ole havaittavissa lisensoitua vetäytymistä. Alistuneisuuden rituaalia voi nähdä hieman pään asennossa ja toiminnalliselta sijoittelultaan kuva on tälläkin kertaa staattinen.

Trendi 6/2022 -lehdessä (72-73) on haastateltu ja valokuvattu lihavaa naista, juttu kertoo hänen matkastaan itsensä hyväksymiseen ja työstä läskivihan nujertamiseen. Tämä on ensimmäinen artikkeli tähän asti, jossa jutun nainen on itse määritellyt itsensä lihavaksi, niinpä se sopii Kyrölän (2005) laatimaan kategorisointiin, paikalle 1. Lehdessä hänestä on kaksi kuvaa, jotka molemmat on otettu studiossa tai studiomaaisessa miljöössä vaaleaa beigen väristä taustaa vasten, eikä se kerro meille mitään henkilöstä. Naisella on kuvissa päällään alusvaatteet. Ensimmäisessä kuvassa (liite 4) nainen istuu, hänellä on osittain selkä käännetty kameraa päin, mutta kuva on kuitenkin otettu enemmän sivuprofiilista kuin suoraa takaapäin. Hänen päänsä kääntyy hieman toisen olan yli ja katse suuntautuu poispäin kamerasta ylös kuvaruudun kulmaan. Hänen ilmeensä on aika

neutraali, ehkä hiukan päättäväisen, mutta toiveikkaan näköinen. Lisensoitua vetäytymistä on havaittavissa naisen katseessa ja katseen suunnassa. Alistuneisuuden rituaalia taas näkyy siinä, että nainen istuu lattialla. Toiminnallinen sijoittelu on tässäkin kuvassa staattinen tai pysähtynyt.

Toinen kuva (liite 4) on kuva, jossa nainen näkyy kokonaan ja hänen takanaan on osittain liinalla peitetty pöytä. Nainen nojaa toista kättään kevyesti pöytään ja toinen käsi hänellä on vyötäröllään. Nainen seisoo ryhdikkäästi, hieman polvea koukussa pitäen vartalo taas hieman kierrettynä pois päin kamerasta ja kasvoilla on päättäväinen ilme, katse on suoraan kameraan. Lisensoitua vetäytymistä tässä kuvassa ei ole havaittavissa ollenkaan. Mutta alistuneisuuden rituaalia on. Kuvassa ei ole havaittavissa liikettä, joten toiminnallisen sijoittelun väite paikallaan olevasta naisesta on vahvasti tässä läsnä. Voimme olettaa, että molemmat näistä kuvista ovat rakennettuja ja tarkkaan suunniteltuja, eikä sattumalta otettuja kuvia. Niin kuin Hanna Weselius (2014) ilmaiseekin, kaikki aikakauslehtien kuvat ovat rakennettuja, ja lukijat yleensä tiedostavatkin sen, ja lähes joka kuvan takana on kokonaisen tiimin yhteistyö (ks. Weselius 2014, 69–70 tai Huovinen ja Weselius 2015, 9–13). Eli voisi sanoa, että kuva naisesta on käsitteellinen, se ei suoranaisesti esitä naista omana itsenään, vaan ideaa hänestä.

4.4 Me Naiset 2000

Vuoden 2000 Me Naiset -lehden vuosikerrasta oli erityisen vaikeaa löytää analysoitavia kuvia tätä pro gradu tutkielmaa varten, sillä lihavia naisia ei lehdessä näkynyt. Löysin yhden kuvan, jossa kuvan nainen on kookkaampi kuin lehtien muut naiset (Me Naiset, 15.9.2000, 58). Tämän kuvan määrittelen Kyrölän (2005) kategorisoinnin mukaan kategoriaan 2, sillä nainen ei ole suoranaisesti lihava, vaan nainen on painonnostajan mittoissa, eli hieman isompi ja vahvemman oloinen kuin naiset, joihin olemme tottuneet naistenlehtien sivuilla. Artikkelin, johon kuva on otettu, kertoo eri lajien edustajista, jotka ovat menossa kilpailemaan Sydneyn olympialaisiin vuonna 2000. Kuvan (liite 5) nainen on yhdysvaltalainen painonnostaja, joka kuvassa poseeraa painonnostotanko hartioillaan. Nainen on kuvattu suoraan edestäpäin ja hän katsoo tiukka ilme kasvoillaan suoraan kameraan. Hänellä on vahva ja vankka asento ja hänen ympärillään leijailee

höyheniä. Yllään hänellä on höyhenmekko. Kuva on otettu studiossa valkoista taustaa vasten, joten kuvan rakentuminen näkyy vahvasti kuvassa. Tässä kuvassa esitetään nainen vahvana, määrätietoisena ja tekevänä, jonka kontrastina toimivat pehmeät höyhenet ja valkoinen tausta. Tässä kyseisessä kuvassa ei mielestäni ole havaittavissa lisensoitunutta vetäytymistä tai alistuneisuuden rituaalia. Toiminnallinen sijoittelun kautta voi huomata, että kuvassa on tekemistä.

Muita lihavia tai edes normista poikkeavia vartaloita en löytänyt journalistisessa henkilöhaastattelu kontekstissa. Tosin *Me Naiset* lehdellä ilmestyi samana vuonna *Me Naiset XL*, johon mainoksen perusteella on koottu kaikkia aiheita XL-kokoisille naisille. Tällaista lehteä en valitettavasti saanut käsiini, joten sen analysoiminen tätä pro gradu -tutkielmaa varten ei ole mahdollista. Voin kuitenkin mainosten perusteella nostaa esiin muutamain asian. Nimittäin mainoksia lehtien välissä oli kahteen *Me Naiset XL*-lehteen (*Me Naiset* 14.4.2000 ja *Me Naiset* 27.10.2000), ja kummassakin mainoksessa oli eri nainen, kumpikaan näistä naisista ei ole XL-kokoinen tai lihava, he ovat hieman pyöreämpiä kuin mihin olemme tottuneet, kun selaamme naistenlehtiä. Kun mietin tätä konseptia *Me Naiset XL* -lehdestä, herää yksi kysymys: Miksi nämä lihavat naiset eivät olisi sopineet samaan lehteen muiden naisten kanssa? Miksi heidät on eristetty omaan lehteensä? Tavallaan on todella hyvä asia, että sisältöä lihaville ja suurikokoisemmille naisille on tehty, mutta miksi ne ovat eri lehdessä? Tutkimustulokset olisivat varmaan *Me Naiset* -lehden kohdalla hieman eri, jos nämä XL-kokoiset naiset olisivatkin esiintyneet varsinaisessa *Me Naiset* -lehdessä, mutta koska he eivät esiinny, enkä päässyt käsiksi tällaiseen erikoislehteen, en voi huomioida materiaaleja näistä lehdistä. Pohdin vain sitä, miten lihavat naiset on koettu ihan omana kohderyhmänä muista. Eikö valtaosassa kaupoista ole myyty kaikille sopivia vaatteita ja sen takia on tarvittu tehdä erillinen lehti, jossa lihaviin naisten vaatteita voi markkinoida lihaville naisille? Ja onko lehdissä ollut kovempia laihdutusvinkkejä, vai salaisuus siitä, että kelpaa juuri sellaisena kuin on, eikä ole tarvetta laihduttaa vimmatusti koko ajan? Koska en nyt päässyt näihin lehtiin käsiksi, voin vain esittää kysymyksiä ilman vastauksia, mutta ilmiö on joka tapauksessa mielenkiintoinen. Tästä tapauksesta tulee kuitenkin mieleen Raisa Omaheimon kolumni (2023), jossa hän pohtii miksi lihaviin naisten vaatteet ovat piilotettu vaatekauppojen hyllyiltä verkkoon.

Hän avaa todellisuutta siitä, miten lihavien pitää lähes aina ostaa vaatteensa nettikaupasta, sillä monien kauppojen hyllyillä ei ole tarpeeksi isoja kokoja lihaville. Onko lihava nainen vaatekaupassa jotenkin pelottava näky, vai minkä takia monet brändit tekevät näin? Omaheimo (emt.) kritisoi esimerkiksi sitä, miten lihavien pitää maksaa vaatteistaan niin sanottua "läskiveroa", sillä vaatteiden tilaamisessa menee aina ylimääräistä rahaa postikuluihin. Ekologisuudestakin joutuu tinkimään, sillä olisi paljon ekologisempaa kävellä kauppaan, sovittaa vaate ja tehdä ostopäätös, kun tilata yhtä vaatetta monta kokoa ja sovittaa kotona, minkä jälkeen epäsopivat vaatteet joudutaan taas palauttamaan. Puhumattakaan siitä, miten paljon ylimääräistä rahaa lihavalla täytyy tilaushetkellä olla, jotta niitä erikokoisia vaatteita ylipäättänsä voi tilata ja sitten odottaa rahoja takaisin palautetuista vaatteista. Eli voisi sanoa, että lihaviin syrjäyttäminen omaan "heille kuuluvaan paikkaan", joka on eriarvoinen, on arkipäivää edelleenkin.

Toinen yleinen havainto Me Naiset -lehestä vuodelta 2000 oli, että joissain lehdissä, Trendin lailla, kirjoitettiin laihduttamisesta, "pois liikakiloista" ja kesäkunnosta. Esimerkiksi joissain ruoka-artikkeleissa oli selkeästi merkattu eri ruokien kalorimäärät, ja jopa eri mausteiden kalorimäärät oli laskettu (Me Naiset, 7.1.2000, 43–56). Tällainen kirjoittelu laihdutuksesta ja kalorien laskennasta, jotta olisi "kesäkunnossa" tuntuu sopivan Luptonin (2013) lihavuuden vastaiseen näkökulmaan, sillä lihavuutta on tarkasteltu siitä näkökulmasta, että siitä pitää päästä eroon, eikä olla pohdittu sitä, mikä voisi olla syy lihavuuteen, tai vain hyväksyä se, että olemme kaikki erilaisia.

4.5 Me Naiset 2010

Vuoden 2010 Me naiset -lehdistä löytyi jo huomattavasti enemmän lihaviin naisten representaatiota kuin vuoden 2000 lehdistä. Se oli kovin virkistävä asia huomata. Valitsin kuitenkin aineistot tästä vuosikerrasta siten, että keskityin jälleen kuviin, joissa esiintyi lihavia naisia, ja rajasin tästä erästä pois myös naiset, jotka ovat vain hieman pyöreämpiä kuin normi mihin olemme tottuneet naistenlehdissä.

Me Naiset 14.10.2010 (64–66) -lehdessä oli juttu kahdesta naisesta, jotka pitävät XL-blogia ja heitä on haastateltu blogin ja heidän ulkonäkönsä tiimoilta, otsikossa lukee

“Ihanasti lihavat”. Nämä kuvat lihavista naisista määräytyivät Kyrölän (2005) kategorian 1 avulla, sillä naiset määrittelevät tässä jutussa itsensä lihaviksi. Ensimmäisessä kuvassa (liite 6a) naiset on kuvattu yhdessä, he istuvat vaaleanpunaisten säkkituolien päällä ja nojaavat toisiinsa. Kuva on otettu lintuperspektiivistä, eli katsoja katsoo naisia ylhäältä alaspäin. Molemmilla naisilla on kasvoillaan hymy. Kuvassa on havaittavissa lisensoitua vetäytymistä, toisen naisen asettelusta kuvaan. Mutta naiset istuvat kuitenkin oikein rennosti, eivätkä kehonkielelläkään viesti vetäytymistä, eli vetäytyminen on kovin pientä. Alistuneisuuden rituaalia kuvassa on muutamassakin eri kohdassa. Toiminnallinen sijoittelu on taas pysähtynyttä.

Toisessa kuvassa (liite 6b) naiset on kuvattu kesken hyppyä iloiset ilmeet kasvoillaan. Naisten vaatteet liikkuvat hypyn vauhdissa ja kuvan tunnelma on revittelevä. Kuvan taustasta ei oikein näe, millaisessa paikassa kuva on otettu, mutta edeltävästä kuvasta tuttu säkkituoli näkyy taustalla. Lisensoitunutta vetäytymistä tässä kuvassa ei ole havaittavissa. Alistuneisuuden rituaalin elementtejä kylläkin, mutta toiminnallinen sijoittelu on tässä kuvassa vauhdikas. Tässä kuvassa kuvan rakentumista on mietitty hieman eri tavalla, naiset eivät vain poseeraa nukan lailla kuvassa, vaan revittelevät ja nauravat villisti.

Kolmannessa kuvassa (liite 6b) naiset on kuvattu makaamassa säkkituolin päällä. Kuva on otettu yläviistosta, eli katsoja katsoo naisia alaspäin. Kuva on tiukemmin rajattu niin että vain naisten ylävartalo ja pää näkyy. Kuvassa naisilla on leikkisän hassut irvistykset. Tässä kuvassa lisensoitua vetäytymistä ei ole ollenkaan. Alistuneisuuden rituaalista taas on huomattavia elementtejä. Toiminnallinen sijoittelun saralta tämä kuva on keskiverto, tavallaan kuvassa on enemmän menoa kuin monessa muussa kuvassa lihavasta naisesta, mutta tavallaan tämäkin on aika pysähtynyt.

22.4.2010 Me Naiset -lehdessä (72–73) on kuvattu ja haastateltu lihavaa naista. Tämän kuvan määrittelin Kyrölän (2005) kategorian 3 kautta, eli oman kulttuurisen kokemukseni mukaan. Koen että tämä kuvan nainen määräytyy lihavaksi, tosin määritelmä on hieman vaikea tehdä, sillä kuva on niin tiukasti rajattu ylävartaloon ja hänen kasvonsa on osittain piiloutunut, koiran taakse. Mutta koen tämän kuvan kohdalla jälleen, että jos

määritelmää lihava kaartaa kaukaa, se voi tarkoittaa sitä, että lihava olisi jotenkin huono sana, vaikka sitähan se ei ole. Haastattelu käsittelee naisen masennusta ja miten se on vaikuttanut hänen ja hänen läheistensä elämään. Jutun yhteydessä on iso kuva (liite 7), jossa nainen on kuvattu yhdessä koiransa kanssa. Kuva on lähikuva naisen kasvoista. Naisella on suora katsekontakti kameraan, hän pitää sylissään koiraansa. Naisen kasvoilla on pieni hymy. Kuva on otettu ulkona, vaaleanharmaata seinää vasten. Päällään naisella on violetti takki. Lisensoitua vetäytymistä on havaittavissa kuvasta, nainen on osaksi piiloutunut koiransa taakse ja hänen ilmeensä on hieman ujon näköinen. Alistuneisuuden rituaaliakin on havaittavissa. Toiminnallinen sijoittelu tässä kuvassa on pysähtynyt. Kuvan tausta on harmaa, eli se ei kerro meille henkilöstä tai paikasta mitään.

4.6 Me Naiset 2021

Me Naiset -lehden vuoden 2021 vuosikerrasta oli jälleen helpompi löytää analysoitavia kuvia kuin vuoden 2000 lehdistä, mutta uskaltaisin väittää, että vuoden 2010 kanssa vaihtoehtoja oli lähes yhtä paljon.

Me Naiset 3.2.2021 (12–16) -lehdessä on kuvattu ja haastateltu Lola Odusogaa, joka on sosiaalisessa mediassa tunnettu siitä, että hän puhuu kehorauhasta ja kehopositiivisuudesta ja tästä samasta asiasta tämä artikkelikin osittain kertoo. Valitsin tämän jutun Kyrölän (2005) määritelmän yksi perusteella, sillä Odusoga puhuu tässä jutussa juuri kehosta ja painosta ja miten siitä kysellään häneltä, myös sosiaalisessa mediassa kehopositiivisuuspuheet vaikuttivat valintaani. Pakko kyllä myöntää, että jos olisin määritellyt nämä kuvat kategorian 3 kautta, eli oman kulttuurisen kokemukseni mukaan, niin en olisi valinnut näitä kuvia varmaan ollenkaan tätä pro gradua varten, mutta koen että Odusoga on puhunut niin paljon kehorauhan ja kehopositiivisuuden puolesta, että tätä ei periaatteessa voi myöskään olla ottamatta huomioon.

Kuvia artikkelissa on kaiken kaikkiaan neljä (liitteet 8a, 8b, 8c) ja lisäksi koko lehden kansikuva. Kaikki kuvat ovat otettu studiossa vaaleanlilan tai vaaleanruskean väristä taustaa vasten. Näissä kuvissa on vahvasti läsnä Weseliuksen (2014) mainitsema kuvan rakentuminen, sillä kyseessä on henkilö, joka on tunnettu ja hänen kuvansa on myös kannessa.

Kuvien miljöö ei kerro meille henkilöstä mitään, kuvien värimaailma on kuratoitu tarkkaan, jotta kuvat sopivat yhteen ja jotta kuvat tuovat vaatteet, jotka näkyvät kuvassa, esiin imartelevassa valossa. Kuvan rakentumisen voi myös nähdä siitä, että artikkelin lopussa on pienellä printillä mainittu, kuka on kuvausten stailisti ja mistä eri vaatteet voi hankkia. Niin kuin kappaleessa 3 selvitin, kansikuva on lehden imago ulospäin, joten on selvää, että koska tästä jutusta on tehty kansikuvaus niin kuvat edustavat hieman enemmän lehteä ja sen tyyliä kuin Lola Odusogaa ja hänen tyyliään. Ensimmäinen (liite 8a) kuva on puolilähikuva, jossa Odusogan vartalo on hieman pois päin kääntynyt kamerasta ja hänen päänsä on kääntynyt päinvastaiseen suuntaan niin että hän katsoo olkansa yli, ylös kuvaruudun kulmaan. Kasvoilla hänellä on naurava ilme. Kun tätä kuvaa katsoo lisensoituneen vetäytymisen kautta, katseen suunnasta sitä on havaittavissa. Alistuneisuuden rituaali löytyy suuresta hymystä ja pienestä pään kallistuksesta. Toiminnallista sijoittelua arvioidessa voin taas todeta, että kuvassa ei ole liikettä tai tekemistä.

Jutun toisella aukeamalla on kaksi kuvaa (liite 8b), ja molemmat kuvat ovat puolilähikuvia, joissa on myös nauravaiset ilmeet. Näissä molemmissa kuvissa käsien positio on suuressa osuudessa, sillä toisessa kuvassa käsi peittää osan Odusogan kasvoista samalla, kun se kurottaa suoraan kameraa päin ja toisessa kuvassa käsi pitää hiuksia pois kasvoilta. Kuvassa, jossa käsi kurottaa kameraa päin Odusogalla on katsekontakti suoraan kameraan ja ilme on hieman leikkisä, kun taas kuvassa, jossa käsi pitää hiuksia pois kasvoilta, Odusogan katse on suoraan alaspäin ja ilme on hieman varovaisempi. Näissä kuvissa on vahvasti mukana lisensoitua vetäytymistä ja alistuneisuuden rituaalia. Toiminnallisen sijoittelun kautta näkee tällä kertaa hieman liikettä, joka on moniin aiempiin kuviin verrattuna poikkeama.

Jutun viimeisellä sivulla on yksi laajapuolikuva (liite 8c), jossa Odusoga seisoo kädet nostettuna pään yläpuolelle. Kuva on otettu suoraan edestäpäin, mutta vartaloa on taivutettu hieman vasemmalle, ja katse on suunnattu ylös kuvaruudun ylänurkkaan. Kasvoilla on taas havaittavissa hymy. Tässä kuvassa on vahvasti esillä lisensoitunutta vetäytymistä sekä alistuneisuuden rituaalia, myös toiminnallista sijoittelua on havaittavissa.

Kansikuvaa en lähde sen tarkemmin analysoimaan, sillä rajaukseni kulkee artikkelien yhteydessä olevissa kuvissa, mutta sellaisen havainnon tein, että näistä lehdistä, mitä selailin tätä pro gradua varten, tämä kansi oli ainut minkä kuvassa esiintyi edes hieman naistenlehtien normia isompi ruumis.

Me Naiset 10.3.2021 (28–31) -lehdessä on kirjoitettu artikkeli sähköpyöräilystä, johon on haastateltu ja kuvattu naista, jonka ruumiinkoko on isompi kuin normi naistenlehdessä esiintyvä naisruumis. Tämän naisen kuvan määrittelen Kyrölän (2005) kategorian 2 kautta, sillä nainen ei ole suoranaisesti todella lihava, mutta kuitenkin kookkaampi kuin monet naistenlehdissä esiintyvät naiset.

Artikkelin yhteydessä on vain yksi kuva henkilöstä. Kuvassa (liite 9) nainen näkyy kokonaan ja hänen ympäristöstään saa jonkinlaisen käsityksen. Nainen seisoo keskellä kuvaa pitäen sähköpyörää pystyssä. Nainen katsoo suoraan kameraan ja kasvoilla on iloinen hymy. Kuva on otettu ulkona asfalttitiellä. Kuvassa on vahva auringonvalo ja puista naisen takana näkee, että on aikainen kevät, sillä puissa ei ole yhtäkään lehteä. Tämän kuvan kohdalla kuvan rakentuminen ei näy niin vahvasti ulospäin, ja uskoisin, että siihen vaikuttaa miljöössä kuvaaminen, sillä säähän ja ympäristöön ei aina pysty tuolloin vaikuttamaan. Lisensoitua vetäytymistä kuvassa ei ole havaittavissa, sillä nainen katsoo suoraan kameraan, piiloutumatta minkään esineen taakse. Alistuneisuuden rituaalia on havaittavissa pienissä yksityiskohdissa, kuten hymyssä. Kun kuvaa katsoo toiminnallisen sijoittelun kautta, kuva on aika passiivinen. Henkilö seisoo paikallaan pyörän kanssa ja hymyilee kameralle.

Me Naiset 7.7.2021 (70–74) -lehdessä on kuvattu ja haastateltu naista, joka on hieman pyöreämpi kuin se normi mitä olemme tottuneet näkemään naistenlehdissä. Määrittelen tämänkin naisen kuvan Kyrölän (2005) kategorian mukaan kategoriaan 2, eli verrattuna muihin lehdessä esiintyviin naisiin. Haastattelu ei liity hänen ulkonäköönsä, vaan kertoo hengenvaarallisen diagnoosin kanssa elämisestä. Artikkelin yhteydessä henkilöstä on kolme kuvaa ja kaikki kuvat ovat otettu ulkona miljöössä. Ensimmäisessä kuvassa (liite 10a) henkilö on kuvattu melkein suoraan edestäpäin, hän nojaa keltaista seinää vasten, kädet taskuissa ja katse on suoraan kameraan. Kasvoilla henkilöllä on

lempeä hymy. Miljö, jossa kuva on otettu voisi olla henkilön kodin ulkopuolella, mutta siitä ei voi olla varma. Kuvan tunnelma on aito eikä kuvan rakentumista erikseen ajattele. Lisensoitunutta vetäytymistä kuvassa ei ole havaittavissa, mutta alistuneisuuden rituaalin elementtejä kylläkin, esimerkiksi hymy. Toiminnallisen sijoittelun elementtejäkin on havaittavissa, sillä kuva on jälleen kerran passiivinen.

Toinen kuva (liite 10b) on yleiskuva, jossa saa hyvän käsityksen miljööstä, missä kuva on otettu. Henkilö istuu kuvan alalaidassa kalliolla, risti-istunnassa, silmät kiinni ja kasvot pois päin kamerasta. Kuva on otettu hieman takaviistosta, mutta kuitenkin niin, että henkilö on sivuprofiilissa kuvassa. Kuvan tunnelma on seesteinen ja rauhallinen. Kuva on otettu ulkona luonnonhelmassa ison tammen alla. Kesäinen luonto ja auringonvalo rakentavat kuvan tunnelmaa. Kun kuvaa analysoi lisensoidun vetäytymisen kautta, voi huomata, että kuvassa on havaittavissa vetäytymistä. Alistuneisuuden rituaaliin sopivia elementtejä kuvassa on esimerkiksi istuminen. Kun kuvaa vielä tarkastelee toiminnallisen sijoittelun kautta, kuvassa on havaittavissa passiivisuutta ja hiljaisuutta.

Kolmas kuva (liite 10c) on puolikuva, jossa kuvan nainen nojaa pyöräntankoa vasten. Hänen päänsä nojaa hänen toista kättään vasten ja hänen päänsä on kääntynyt viistosti ylöspäin niin, että katse on kuvaruudun yläkulmaan ulos kuvaruudusta. Hänen ilmeensä on iloinen ja haaveileva. Kuva on otettu muiden kuvien tapaan ulkona miljöössä luonnon keskellä ja hänen pyöränsä korissa on muutama kukka. Lisensoituneen vetäytymisen elementtejä on havaittavissa esimerkiksi katseessa. Tässäkin kuvassa henkilö hymyilee, eli alistuneisuuden rituaalistakin on havaittavissa elementtejä. Ja toiminnallisen rituaalin passiivisuus on taas vahvasti läsnä. Kaikissa kolmessa kuvassa on luonnonläheinen, positiivinen ja aurinkoinen tunnelma, kuvat sopivat hyvin yhteen toisiinsa nähden ja maalaavat tietynlaisen kuvan henkilöstä, joka kuvassa on ja millä tavalla hän kertoo oman tarinansa.

5 LÖYDÖKSET

	2000 ja 2003	2010 ja 2013	2021 ja 2022
Me Naiset	1	2	3
Trendi	1	0	3

Yllä oleva taulukko kertoo, kuinka monta analyysiin sopivaa lihavaa naista löytyi jokaisesta vuosikerrasta, jota katsoin tätä pro gradu tutkielmaa varten. Kun noita lukemia katsoo, tuntuu, että lihavia naisia on esiintynyt naistenlehdissä todella vähän. Tosin tästä lukemasta ovat jääneet pois ne naiset, jotka ovat lihavia, mutta joita ei ole haastateltu isompaa journalistista artikkelia varten, tai ne, jotka ovat olleen hieman pyöreämpiä kuin mihin olemme naistenlehdissä tottuneet näkemään, mutta joita en valinnut analysoitaviksi, sillä koin, että he eivät olleet oikeasti lihavia.

Trendi 3/2003

Ensimmäisessä kuvassa (liite 1a) havaitsin, että Goffmanin (1976) toiminnallisen sijoittelun väite naisesta, joka on vain paikallaan kuvissa, on havaittavissa, sillä kuva on potretti, jossa nainen vain istuu ja katsoo kameraan. Lisensoitua vetäytymistä kuvassa ei ole, sillä kuvan naisella on tiukka katsekontakti kameraan eikä hän piilotele minkään objektin takana. Alistuneisuuden rituaali taas esiintyy kuvakulmasta, jossa kuva on otettu, eli lintuperspektiivistä, jolloin katseen kohde on alempana kuin katsoja. Tämä luo kuvitelman siitä, että katseen kohteena oleva asia, tässä tapauksessa nainen, olisi alempiarvoinen tai heikompi kuin katsoja. Toisessa kuvassa naisesta (liite 1b) lisensoitunutta vetäytymistä on havaittavissa katseen suunnassa, joka suuntaa ulos kuvaruudun ulkopuolelle. Alistuneisuuden rituaali näkyy pienessä hymyssä, joka naisen kasvoilla on. Myös siinä, että hän istuu ja nojailee päätään kättä vasten. Kuvasta tulee haaveileva ja poissaoleva tunne, kun naiseen ei saa mitään kontaktia, jopa hänen vartalonsa on

hieman kääntynyt pois päin kamerasta. Toiminnallisen sijoittelun saralta tämä kuva on hyvin pysähtynyt, liikettä ei ole havaittavissa ollenkaan. Kun näitä molempia kuvia katsoo (liite 1a ja liite 1b) niin voi todeta, että kuvien avulla ei olla haluttu kertoa mitään henkilökohtaista tästä kuvan naisesta vaan kuvat ovat vain antamassa kasvot henkilölle, jota on haastateltu. Se voi toki johtua siitä, että artikkelin konteksti, eli naiset, jotka pyrkivät eduskuntaan, käsittelee enemmän naisten uraa ja ajatuksia sitä koskien kuin heidän omaa henkilökohtaista elämäänsä, jolloin voisi päätellä, että kuvat ovat paikalla enemmänkin antamassa kasvot henkilölle kuin esittelemään heitä sen tarkemmin. On myös huomioitava se, että kaikki tämän jutun kuvat ovat kuvattu aika samalla tavalla, samoista kulmista ja samalla ajatuksella, joten esimerkiksi alistuneisuuden rituaalin merkkejä löytyy jokaisesta kuvasta tässä jutussa, ei pelkästään lihavamman naisen kuvasta.

Kun vielä mietin näitä kahta analysoimaani kuvaa Luptonin (2013) näkökulmista tarkastella lihavuutta, niin en koe, että näitä kuvia voisi suoranaisesti rinnastaa yhteenkään kategoriaan, sillä naisen ulkonäkö ei ole vaikuttanut siihen, että hänet on valittu haastatteluun, se on tässä tapauksessa toissijainen asia. Juttu kertoo vahvasti vain näiden naisten urasta.

Trendi 2013

Vuoden 2013 Trendi-lehdestä ei tosiaan löytynyt yhtäkään lihavaa naista, ei journalistisessä kontekstissa, mutta ei myöskään missään mainoksessa, juorupalstalla tai pienessäkään kuvassa. Tämä, että lihavia ihmisiä ei näy mediassa, on kovin haitallista representaation kannalta. Debhora Lupton, (2013, 54–55) toteaa, että läskifobiaa ja läskivihaa on niin paljon tässä maailmassa sen takia, että lihavista ihmisistä ei ole riittävän laajaa ja monipuolista representaatiota, ja koen että tällainen näkymättömyys ruokkii myös tätä. Se, että lihavalla naisella ei ollut paikkaa Trendi-lehdessä vuonna 2013, on aika surullinen asia todeta, ja se herättää monia kysymyksiä. Esimerkiksi miksi näin on päässyt tapahtumaan? Eivätkö lihavuus ja muoti sovi samaan lauseeseen? Miten representaatio on ollut noin kapeaa? Toki voi todeta, että vuoteen 2022 mennessä asialle on tapahtunut muutos, ja se on toki hyvä asia, mutta on kuitenkin huomattava se, että 2013 vuonna

lihava nainen oli kuin haamu Trendi-lehden sivuilla. Mitä tämä sitten kertoo? Mielestäni se vahvistaa juuri tätä stereotypiaa lihavista ihmisistä, että heitä voidaan vain nähdä televisio-ohjelmissa, joissa heidän kuuluu laihduttaa (Lupton 2013, 54–55), ja se vieraannuttaa lehden lukijan siitä ajatuksesta, että lihavakin voi ja saa pukeutua muodikkaasti ja osallistua muotikeskusteluun. Herää myös kysymys siitä, montako lihavaa naista vuosien 2003 ja 2013 väliin on mahtunut? Tämän löydöksen myötä epäilen, että ei kovinkaan montaa, mutta sen selvittäminen jää seuraavaan tutkimukseen. Tiedostan myös sen, että ehkä vuoden 2012 lehdestä löytyisi lihava nainen, tai vuoden 2014 lehdestä, mutta rajaukseni myötä päädyin vuoden 2013 lehteen, jolloin tuloksena on tämä, mikä toki myös on mielestäni mielenkiintoinen havainto.

On kuitenkin erityisen tärkeää, että kaikkia eri kokoisia ruumiita näkyy naistenlehdissä, sillä se luo marginaalissa oleville ihmisille, kuten lihaville, tunteen siitä, että hekin voivat olla muodikkaita, heidänkin tarinansa ovat tärkeitä ja hekin saavat kuulua naistenlehti-maailmaan tuntematta itsensä ulkopuoliseksi tai vääränlaiseksi. Omannäköisten ihmisten näkeminen mediassa on erittäin tärkeää (Scharrer 2022, 725), ja siihen liittyy sanonta “if you can see it, you can be it”, eli “jos sen näkee, sitä voi olla”. Tästä laajan representaation tärkeys koostuu.

Trendi 2/2022

Tunne, joka kuvien kautta (liitteet 2a ja 2b) välittyy tästä naisesta, on, että hän on ystävällinen ja ehkä hieman ujo. Henkilöstä kuitenkin huokuu rauhallisuus ja samalla tietty päättäväisyys, hänen tarinansa on tärkeä ja se pitää kuulla. Ujouden tunne tulee varmasti kuvasta, jossa nainen katsoo pois kamerasta (liite 2b) jonnekin kuvan ulkopuolelle, ja tässä on havaittavissa kuvan lisensoitu vetäytyminen. Katseen suunnan avulla voidaan välittää tunnetilaa tai ehdottaa, että kuvaruudun ulkopuolella on jotain näkemisen arvoista. Päättelen kuitenkin, että kuvalla on haluttu tuoda esiin henkilön herkkyys tai vilpittömyys, sillä jutussa ei näytetä yhtäkään kuvaa, josta voitaisiin päätellä, että henkilö katsoo jotakin tiettyä kuvan ulkopuolella, joka olisi lukijalle oleellista tietoa. Päättelen myös, että päättäväisyyden tunne, joka huokuu henkilöstä, tulee ensimmäisestä kuvasta (liite 2a), jossa hänellä on suora katsekontakti lukijaan. Jos katseen poiskääntäminen

voidaan tulkita vetäytymisenä ja ujouden tai herkkyyden tunteena, niin koen, että vastakohta sille on suora katsekontakti, joka viestii lujuuutta ja päättäväisyyttä. Mielestäni näissä kuvissa (liite 2a ja 2b) huomaa hyvin, miten tunteiden kautta on lähdetty rakentamaan kuvaa tästä naisesta tukien haastattelun vakavaa sävyä. Kuten Weselius (2014, 22–223) kirjoitti, aitouden tunnetta aikakauslehtien kuvissa rakennetaan tunteiden kautta. En väitä sitä, etteikö nainen tässä kuvassa olisi aito oma itsensä, mutta tunteiden kautta voidaan luoda yhteys lukijaan.

Alistuneisuuden rituaalista en näe näissä kuvassa mitään elementtejä, sillä kuvat ovat otettu suoraan edestä ja kuvan nainen on saanut olla kuvassa ihan juuri sellaisena, kun on, häntä ei ole pyydetty kummallisiin poseerauksiin, ja hän seisoo molemmissa kuvissa. Kummassakaan kuvassa ei myöskään ole ylikuonnollisen suurta hymyä tai naurua, vaan naisella on aika päättäväinen ilme. Toiminnallinen sijoittelu on näissä molemmissa kuvassa aika pysähtynyt, eikä kuvissa ole havaittavissa minkäänlaista liikettä. Kun katson näitä kuvia Luptonin (2013) tapojen kautta katsoa lihavuutta niin en löydä suoria korrelaatioita niihin, sillä juttu ei kerro naisen ulkonäöstä tai painosta mitenkään.

Trendin 5/2022

Ensimmäisessä kuvassa (liite 3a) on havaittavissa vahvaa lisensoitua vetäytymistä. Kun kuvaa katsoo, niin näkee, että henkilön katse on suunnattu alas, ja kun katsetta seuraa, niin huomaa, että hän katsoo koiraan, eli katseen suunnalla voidaan kiinnittää huomio eri asioihin kuvassa. Naisen katse on myös hyvin vetäytynyt lukijasta ja kuvasta huokuu tietty herkkyys ja lempeys, joka on kohdistettu koiraan. Alistuneisuuden rituaalista on vain havaittavissa pieni osa, sillä nainen kallistaa hieman päätään samalla, kun hän katsoo alas koiraan, ja tämä pään kallistaminen on yksi alistuneisuuden rituaalin tarkkailukohdista. Myös istuminen kuuluu alistuneisuuden rituaaliin. Tosin tässä kontekstissa istuminen ei välttämättä kerro alistuneisuudesta, mutta se on kuitenkin hyvä huomioida. Toiminnallinen sijoittelu on tässä kuvassa aika passiivinen, sillä nainen katsoo alaspäin ja istuu paikallaan, jolloin kuvassa ei ole kovin paljoa liikettä tai toimintaa.

Toisessa kuvassa (liite 3b) lisensoitunutta vetäytymistä ei ole ollenkaan, naisella on vahva katsekontakti kameraan, ja hän on lähes kääntynyt suoraan kameraan. Tällainen vahva oleminen ja katsekontakti luo suuren kontrastin edeltävään kuvaan, jossa nainen on etäinen. Nämä kuvien kaksi eri tunnemaailmaa voisivat viestiä esimerkiksi siitä, että henkilö on kokenut kasvun haastattelun tarinan edetessä. Molemmissa kuvissa (liite 3a ja 3b) voi huomata, miten tunteiden kautta on rakennettu kuvat herkälle aiheelle. Tunteiden kautta voidaan hakea lukijan ja jutun välille samaistumis pintaa ja koskettavien tarinoiden kautta ehkä lohtua lukijan elämään (Ang 1985, 47–50), ja tässä jutussa on juuri vahvistettu tarinan rankkaa sanomaa kauniilla, herkillä kuvilla.

Alistuneisuuden rituaalia voi huomata pienessä pään kallistuksessa sekä hymyssä, joka naisella on kasvoillaan. Hymy on kuitenkin pieni eikä liioiteltu, joten vahvaa alistuneisuutta kuvassa ei ole havaittavissa. Toiminnallinen sijoittelu on tässäkin kuvassa paikallaan pysymistä ja kameraan katsomista. Koen, että tämänkään artikkelin kuvat eivät sovi Luptonin (2013) eri tapoihin katsoa lihavuutta, sillä naisen ulkonäkö ja koko on ihan toisijainen asia tässä haastattelussa.

Trendi 6/2022

Ensimmäisessä kuvassa (liite 4) lisensoitunutta vetäytymistä on havaittavissa tässä kuvassa taas katseen suunnalla ja osittain kameraan käännetyllä selällä. Toisin kuin edeltävissä kuvissa, pois päin suunnattu katse tässä kuvassa ei mielestäni välitä ujouden tai vetäytymisen tunnetta, vaan se välittää tunnetta toivosta. Siihen liittyy varmasti myös valo, joka tulee ylhäältä päin ja valaisee henkilön kasvot. Myös hyvin ryhdikäs ja jämäkkä tapa istua luo naisesta sellaisen kuvan, että hän on päättäväinen, eikä aio piiloutua epävarmuuden tai stereotyyppien taakse. Alistuneisuuden rituaalia kuvassa on havaittavissa myös istumisen kautta. Mutta vaikka se, että naisia laitetaan esimerkiksi miehiä useammin lattialle istumaan tai makaamaan, on saanut osakseen ihan perustelua kritiikkiä, koen kuitenkin, että tässä kuvassa ei yritetä alistaa naista. Kuva on otettu samalta tasolta, jossa nainen istuu, mikä luo sen kuvan, että emme katso naista alaspäin, vaan pikemminkin tasa-arvoisesti samalta viivalta. Lisäksi lihava nainen istuu lattialla kuvissa samoin kuin laihakin nainen, eli epätasa-arvoa ei näiden kahden välillä synny. Se, onko

lattialla istuminen naiselle kuvissa klisee, onkin sitten keskustelu erikseen. Toiminnallinen sijoittelu tässä kuvassa on kovin pysähtynyttä jälleen. Nainen vain istuu lattialla, eli liikettä tai toimintaa kuvassa ei ole havaittavissa.

Toisessa kuvassa (liite 4) lisensoitua vetäytymistä ei ole läsnä ollenkaan, sillä nainen katsoo hyvin tiukasti suoraan kameraan. Hän seisoo ryhdikkäästi ja ottaa haltuun koko tilan, jossa hän on. Kuvasta ei saa sellaista kuvaa, että tämä nainen haluaisi piiloutua tai peitellä asioita itsestään. Alistuneisuuden rituaaliksi voi laskea koukistuneen polven ja pöytään nojailun. Mutta koen, että naisen vakava ilme ja ryhdikäs asento tekee sen, että kuvasta ei tule alistunut kuva, vaan pikemminkin sellainen, että vahva ja päättäväinen nainen on valmis kohtaamaan maailman epäkohdat. Elementtejä alistuneisuuden rituaalista on siis havaittavissa, mutta se ei tarkoita sitä, että kuvan nainen olisi kuvattu alistuvasti. Kun katsoo toiminnallinen sijoittelun kautta, voi huomata, että siinä ei ole liikettä. Eli jälleen kerran teoria siitä, että lihava nainen on kuvassa passiivinen, näkyy tässä selvästi. Toisaalta voi pohtia, että olisiko liike tai tekeminen tuonut näihin kuviin lisäarvoa vai olisiko se vienyt huomiota pois tekstin sisällöstä ja asian ytimeistä? Toisaalta voi huomioida sen, että ingressissä lukee "lihava tanssija lavalla ei ole kannanotto", mikä taas voisi luoda kuvan, että liikettä kuvissa olisi voinut näkyä. Nämä kuvat puolestaan sopivat mielestäni Luptonin (2013) kategoriaan lihavuusaktivismista, sillä juttu kertoo itsensä hyväksymisestä ja läskivihan nujertamisesta. Kuvien ja tekstin sanoma on selkeä: lihaviin ihmisten syrjiminen ruumiinkoon perustella on saatava loppumaan.

Me Naiset 2000

Haastattelun (Me Naiset, 15.9.2000) kuvassa (liite 5) painoja nostava nainen on kuvattu lähes miehen lailla. Lisensoituneen vetäytymisen merkkejä kuvassa ei ole yhtäkään, sillä nainen katsoo suoraan kameraan ja hänet on vielä kuvattu täysin suoraan edestäpäin, vartalossa ei ole kiertoa suuntaan tai toiseen. Alistuneisuuden rituaalistakaan ei ole tietoa tässä kuvassa, sillä kuvan naisella ei ole edes hymyä kasvoillaan. Toiminnallisen sijoittelun saralla nainen nostaa painoja, jolloin kuvassa on liikettä. Tosin kuva on otettu silloin, kun painot ovat jo hänen harteillaan, joten itse nostovaihetta kuvassa ei ole havaittavissa, mutta jo painojen pitäminen harteilla on mielestäni tekemistä kuvassa. Liike

on hyvin harvinaista verrattuna aineiston muihin naisiin, jotka ovat kuvattu paikallaan poseeraamassa. Kun katson tätä kuvaa ja haastattelua Luptonin (2013) lihavuuden kategorioiden kautta, en koe, että tämä juttu suoraan sopisi yhteenkään niistä. Toki nainen on hieman kookkaampi kuin monet muut naiset naistenlehdissä, mutta hän on myös olympiatason urheilija ja juttu kertoo siitä, eikä hänen ulkonäöstään.

Me Naiset 2010 lokakuu

Artikkelissa (14.10.2010, 64–66) missä oli haastateltu XL-blogin pitäjiä, ensimmäisessä kuvassa (liite 6a) lisensoitunutta vetäytymistä oli havaittavissa siinä, kun toinen naisista nojaa toisen olkapäätä vasten niin, että puolet hänen kasvoistaan on peittynyt. Molemmilla on kuitenkin katsekontakti kameraan, joten vetäytyminen ei ole kovin vahvaa, mutta toinen naisista näyttää hieman piiloutuvan toisen taakse. Alistuneisuuden rituaalin havaintoja tässä kuvassa onkin sitten aika monta. Molemmat naisista hymyilevät ujosti kameraan, ja heidät on kuvattu ylhäältä alas, joten kuvakulma luo katsojalle olon, että hän katsoo naisia alaspäin. Molemmat naiset istuvat lattiatasossa säkkituolin päällä, joka myös lasketaan alistuneisuuden rituaaliin. Ja sitten he vielä nojailevat toisiinsa, joka myös lasketaan alistuneisuuden rituaaliin. Tässä kuvassa naiset on kuvattu hyvin stereotyyppisellä tavalla, mitä monet feministiset kuvaajat kiertäisivät kaukaa. Voi toki pohtia, olisiko väliä, jos kuvan naiset olisi kuvattu näin, jos he eivät olisi lihavia? Kaiken kaikkiaan näistä valinnoista näkyy tavallaan myös sen ajan muoti siitä, miten henkilökuvat ja omakuvat otettiin yläviistosta, koska se koettiin muodikkaaksi ja imartelevaksi. Toiminnallinen sijoittelu tässä kuvassa on pysähtynyt.

Toisessa kuvassa (liite 6b) lisensoitunutta vetäytymistä ei ole havaittavissa ollenkaan, sillä naiset liikkuvat, hyppivät ja nauravat kuvassa. Molemmilla naisilla on katse kameraan ja he ottavat haltuun tilan, jossa ovat. Kuvassa on iloa ja räväkkyyttä. Kuvassa on havaittavissa elementtejä alistuneisuuden rituaalista. Ensinnäkin naisilla on kasvoilla suuret hymyt, jotka tulkitaan Goffmanin mukaan alistuneisuuden rituaaliin. Heitä on myös pyydetty hyppäämään kuvassa, jonka mielestäni myös tavallaan voi laskea alistuneisuuden rituaaliin, sillä asennoista tulee hyvin erikoiset. Toisaalta taas vaatteet, jotka hulmuavat ja hiukset, jotka lentävät rikkoo mielestäni myös sitä stereotypiaa naisesta,

joka vain oleskelee ja näyttää nätiltä, sillä tässä kuvassa on toimintaa. Josta päästäänkin siihen, että toiminnallinen sijoittelu on tässä kuvassa vauhdikas ja iloinen, mikä on aikamoinen erikoisuus verrattuna aikaisempiin kuviin lihavista naisista. Mielestäni tämä kuva näyttää sen, että lihaviakin naisia voi kuvata liikkeessä.

Kolmannessa kuvassa (Liite 6b) lisensoitunutta vetäytymistä ei ole yhtään, vaan molemmat naiset katsovat kameraan eivätkä piiloudu minkään taakse. Heidän ilmeensä ovat myös hassuttelevat, eli kuvasta huokuu hassuttelu pikemminkin kuin ujous. Alistuneisuuden rituaalia kuvassa on havaittavissa kuvakulmassa, joka on jälleen kerran otettu ylhäältä alaspäin, naisten hassuissa ilmeissä ja siinä että he makoilevat maassa. Totean tähän samaa kuin ensimmäiseen kuvaan: nämä kuvat ovat tähän päivään verrattuna hyvin vanhanaikaiset, monet valokuvaajat eivät pyytäisi enää tänä päivänä naista makamaan maassa, jotta he saisivat kuvan yläkulmasta. Toki aina löytyy poikkeuksia, mutta koen että tänä päivänä ylviistosta otetut kuvat rinnastetaan vahvasti 2010-luvulle, jolloin myös omakuvien ottaminen tapahtui ylviistosta. Toiminnallinen sijoittelu tässä kuvassa on tavallaan pysähtynyt, mutta tavallaan ei. Vaikka naiset varsinaisesti eivät tässä kuvassa liiku, niin hassut ilmeet ja nostetut kädet luovat illuusion siitä, että kuvassa olisi havaittavissa liikettä.

Kun näitä kuvia katsoo vielä Luptonin (2013) tavan kautta katsoa lihavuutta, tämän jutun voisi laittaa lihavuusaktivismi-kategoriaan, sillä näitä naisia on haastateltu siitä valosta, että lihavuutta ei tarvitse hävetä tai piilotella, vaan saa ja pitää olla ylpeästi sitä mitä on. Tässä jutussa myös puhutaan siitä, miten lihavuuteen liittyy välillä kiusaamista ja syrjintää, johon toivotaan loppua. Kaikki saavat olla ihanasti lihavia tai laihoja tai mitä vaan, kunhan vain kaikki kunnioittaisivat toisiaan.

Näitä kuvia analysoidessa aloin pohtimaan vielä vaikuttaako kehopositiivisuusnäkökulma siihen, miten haastattelun naisia kuvataan. Jos vertaa tämän jutun kuvia esimerkiksi kuviin Lola Odusogasta (liitteet 8a, 8b ja 8c) Me Naiset (3.2.2021) -lehdessä, jossa on myös kehopositiivisuus näkökulma, on havaittavissa se, että naiset kuvissa ovat hyvin eläväisiä ja värikkäitä. Kuvissa on naurua, liikettä ja jopa hieman hassuttelua. Kun tätä havaintoa vertaa taas kuviin, jossa on lihava nainen, mutta artikkeli kertoo jostain

muusta kuin kehopositiivisuudesta, huomaan, että kuvat ovat erilaisia. Muissa kuin kehopositiivisuuskuvin naiset ovat aika paikallaan ja vakavampia kuin kehopositiivisuusjutuissa. Se voi osin johtua myös siitä, että näissä muissa jutuissa on käsittelyssä eri sairaudet tai ura. Toki taas Trendi 6/2022 -lehdessä kehopositiivisuusnäkökulmasta haastateltu nainen (liite 4) on kuvattu vakavana eikä niissä kuvissa ole huomattavissa liikettä. Toki Me Naiset -lehden ja Trendin välillä on tyyllisiä eroja ja myös 2010-luvun ja 2020-luvun välillä on suuria eroja, eli sekin voi vaikuttaa tähän havaintoon.

Me Naiset 2010 huhtikuu

Kuvassa (liite 7) lisensoitunut vetäytyminen näyttäytyy siinä, kun kuvan nainen piiloutuu osin koiransa taakse. Hänen ilmeensä on ujo ja hän kurkistaa varovasti kameraan. Alituneisuuden rituaalia on havaittavissa naisen pienessä hymyssä. Toiminnallinen sijoittelu on staattisessa potretissa pysähtynyt. Kuva huokuu rauhallisuutta ja varovaisuutta, joka tukee haastattelun aihetta. Tässä kuvassa näkyy jälleen se, miten tunteiden avulla voidaan luoda lukijalle kokonaisvaltainen paketti. Tässä kuvassa Weseliuksen (2014) väite siitä, että tausta on toissijainen asia, pätee oikein hyvin. Kun kuvaan on valittu neutraali tausta, joka ei herätä huomiota, se nostaa paremmin esille henkilöä, jota on kuvattu. Kuvan nainen on valokuvattu miehen kaltaisesti. Kun taas katson kuvaa Luptonin (2013) määritelmien kautta, en koe, että kuva sopisi erityisen hyvin yhteenkään kategoriaan.

Me Naiset 2021 helmikuu

Tämä haastattelu ja kuvat ovat tehty kehopositiivisuusnäkökulmasta. Niin kuin aiemmin totesin, nämä kuvat ovat sellaisia, joita en välttämättä olisi valinnut tätä pro gradua varten, jos ne eivät olisi otettu siitä näkökulmasta ja jos Odusoga ei aktiivisesti sosiaalisessa mediassa edistäisi kehorauhaa ja lihaviin asemaa puhumalla omista kokemuksista kehon muuttumisen kanssa. Aiemmassa kappaleessa (ks. Me Naiset 2010 lokakuu) totesin myös, että kehopositiivisuusnäkökulmasta otetut kuvat voivat olla eloisampia kuin ei-kehopositiivisuusnäkökulmasta otetut kuvat.

Ensimmäisessä kuvassa (liite 8a) on huomattavissa lisensoitua vetäytymistä katseen suunnassa. Odusogan katse on pois päin kamerasta ja suuntaa ulos kuvaruudusta. Vaikka katse on käännetty pois, Odusoga ei vaikuta kovin vetäytyneeltä, sillä hänen ilmeensä on hyvin iloinen ja nauravainen, mikä luo hieman kontrastia pois käännetylle katseelle. Alistuneisuuden rituaalia tässä kuvassa on tuo edellä mainittu hymy. Hymy ei sinänsä ole kovinkaan alistava asia, se vain kumpuaa siitä, että oletuksena aina on, että nainen hymyilisi kuvassa. Hymyilevä nainen on kiltti ja helposti lähestyttävä, kun taas vakava nainen on pelottava ja ilkeä. Kun tätä kuvaa katsoo toiminnallisen sijoittelun kautta niin voi huomata, että kuvassa ei ole mitään liikettä.

Kuvassa kaksi ja kolme (liite 8b) on havaittavissa lisensoitunutta vetäytymistä kahdella tapaa. Toisessa kuvassa käsi peittää osan Odusogan kasvoista, minkä voi tulkita asian taakse piiloutumiseksi. Kuvassa kolme taas katseen suunta on alas, jolloin meillä katsojina ei ole mitään kontaktia kuvassa olevaan henkilöön. Kuvassa 2 kontakti on kuitenkin vahvempi, sillä Odusoga katsoo suoraan kameraan. Tunnelma näissä kuvissa on aika erilainen, kuvassa 2 se on räväkkä ja leikkisä kun taas kuvassa 3 se on vetäytyneempi, vähän kuin yrittäisi koota itseään naurukohtauksen jälkeen. Esimerkiksi pään kallistus ja hymyily tulkitaan alistuneisuuden rituaaliin, jota kummassakin kuvassa on havaittavissa. Tällä kertaa toiminnallisen sijoittelun kautta voi havaita hieman liikettä. Kurottunut käsi on liike suoraan kameraa päin ja kolmannen kuvan käsi, joka pitelee hiuksia kasvoilta, on myös hieman toimintaa kuvassa.

Neljännessä ja viimeisessä kuvassa (liite 8c) on havaittavissa lisensoitua vetäytymistä katseen suunnalla, joka on jälleen kerran suunnattu ulos kuvaruudusta. Tässä kuvassa mielestäni myös katse itsessään on hieman lasittunut, eli vetäytyminen tuntuu jotenkin erityisen läsnä olevalta. Alistuneisuuden rituaalin elementtejäkin on jonkin verran. Tässä kuvassa kädet on nostettu pään yläpuolelle, mikä on suora korrelaatio alistuneisuuden rituaaliin, samoin kuin vartalo, joka on hieman taivutettu vasemmalle. Liikettä tässä kuvassa voisi nähdä näiden käsien noston ja taipuvan vartalon myötä, mutta liike on kovin minimaalista kuitenkin. Voisi sanoa, että toiminnallisen sijoittelun elementitkin ovat läsnä.

Kaikissa näissä kuvissa on elementtejä kaikista valitsemistani analyysimenetelmistä. Vaikka lisensoitunutta vetäytymistä on havaittavissa jokaisessa kuvassa, tunnelma on päällisin puolin räväkkä ja pursuaa iloa. Alistuneisuuden rituaalista taas löytyi pitkä litanioita, kuten suurta hymyä, vartalon vääntöä, käsien nostamista ja pään kallistamista. Myös liikkeen puute on läsnä näissä kuvissa, ihan muutamaa kädennostoa lukuun ottamatta. Se, että näitä asioita on havaittavissa näissä kuvissa ei ole huono tai hyvä asia, sen pystyy vain toteamaan, jos näitä kuvia katsoo tämän Goffmanin teorian kautta.

Kun taas katson näitä kuvia ja tätä haastattelua Luptonin (2013) kategorioiden kautta, tämä juttu voisi sopia lihavuusaktivismikategoriaan, sillä jutussa kerrotaan Odusogan suhtautumisesta kehopositiivisuuteen, toisten ihmisten hyväksymiseen ulkonäöstä riippumatta ja siitä, miten hän on kyllästynyt siihen, että ihmiset kommentoivat hänen kehoaan, oli se sitten laihempi tai lihavampi. Toisaalta ehkä lihavuusaktivismi ei ole ihan täydellinen kategoria, sillä Odusoga kertoo myös siitä, miten kaikkia, ei pelkästään lihavia, pitää suvaita.

Me Naiset 2021 maaliskuu

Kuvassa (liite 9) ei ole havaittavissa lisensoitunutta vetäytymistä, sillä kuvan nainen katsoo suoraan kameraan eikä piiloudu minkään taakse. Pyörä, joka hänellä on vieressään, on toki sijoitettu niin että se on hänen edessään, mutta koen, että pyörä on niin läpinäkyvä esine, että sen takana tai vieressä seisominen ei tarkoita piiloutumista. Alistuneisuuden rituaalista on havaittavissa pieniä elementtejä, esimerkiksi hymy on sellainen elementti. Nainen kallistaa myös hieman päätään, joten sekin lasketaan. Kummatkin eleet ovat kuitenkin aika pieniä, eikä niihin kiinnitä niin paljoa huomiota. Toiminnallisesta rituaalista huomioitavaa on se, että kuvassa ei taaskaan ole liikettä, vaikka pyörä kuvassa kuitenkin mahdollistaisi liikettä kuvalle ja ehkä hieman herättää kiinnostuksen sille, että haluaisi nähdä pyörän toiminnassa.

Tämän kuvan voisi mielestäni rinnastaa Luptonin (2013) biolääketieteelliseen näkökulmaan, sillä hieman lihavamman naisen kautta voidaan myydä esimerkiksi sähköpyörä matalalla kynnyksellä elämäntapamuutoksen aloittaville. Artikkelin kertoo myös

sähköpyöräilystä ja miten se on innostanut henkilöitä liikkumaan pyörällä enemmän paikasta toiseen, sillä liikkuminen ei tunnu urheilusuoritukselta. Biolääketieteellisestä näkökulmasta halutaan nimenomaan, että ihmiset tekevät elämäntapamuutoksen ja alkavat pikkuhiljaa pudottaa painoa.

Me Naiset 2021 heinäkuu

Ensimmäisessä kuvassa (liite 10a) ei ole havaittavissa lisensoitua vetäytymistä, sillä henkilö katsoo suoraan kameraan ja on läsnä kuvassa ihan omana itsenään. Alistuneisuuden rituaalin kautta voi havaita hymyn. Tosin kun ottaa huomioon, mitä aihetta tämä artikkeli käsittelee, niin hymytönkin kuva voisi toimia, toisaalta hymy tuo kuvaan jotenkin toiveikkuutta ja valovoimaa, joka taas ehkä vastaa paremmin sitä, mistä artikkelissa kirjoitetaan. Kuitenkin hymy on otettava huomioon, kun tarkastelee kuvaa tästä näkökulmasta. Kun kuvaa katsoo toiminnallisen sijoittelun kautta, kuva on jälleen kerran staatinen, kuvassa ei ole yhtään mitään liikettä mutta kevyt nojaus seinään tuo hieman rentoutta kuvaan.

Toisessa kuvassa (liite 10b) lisensoitu vetäytyminen näyttäytyy siten, että henkilö ei ota mitään kontaktia kuvan katsojaan ja on kääntänyt selän kameralle. Hänellä on silmät kiinni ja kasvot suunnattuna hieman ylöspäin. Vaikka henkilö on etäinen ja vetäytynyt, katsojalle on hän kuitenkin läsnä kuvassa ja luonnolle hänen ympärillään. Kuvassa on kuitenkin läsnä oleva ja rauhallinen tunnelma, joten vetäytymistä on havaittavissa vain vartalon ja kasvojen asennoissa. Alistuneisuuden rituaali on havaittavissa siinä, että kuvan nainen istuu maassa. En kuitenkaan koe, että tässä kuvassa istuminen taaskaan on kovin alentava elementti, sillä kuva on otettu niin että kuvan henkilö on katsojaan nähden hieman korkeammalla, eikä silloin katsoja suoranaisesti katso kuvattua henkilöä alaspäin. Myös tunnelman huomioiden uskon, että kuvan tarkoituksena on viestiä rauhaa ja luonnon lähellä olemista. Toiminnallinen sijoittelu on tässä kuvassa taas hyvin passiivista istumista aloillaan.

Kolmannessa kuvassa (liite 10c) lisensoitun vetäytymisen näkökulmasta on havaittavissa taas katseen suunta, joka on pois kamerasta ulos kuvaruudusta. Koska artikkelin

yhteydessä ei ole kuvaa, joka antaisi ymmärtää, että näkemämme ulkopuolella olisi jotain, mitä olisi hyödyllistä nähdä, väitän, että katseen suunnalla on haluttu luoda tunnelmaa. Kuvan tunnelma on hyvin haaveileva. Alistuneisuuden rituaalista huomioitavia asioita on hymy ja pieni pään kallistus. Ne korostavat kuvan haaveilevaa tunnelmaa. Toiminnallisen sijoittelun näkökulmasta kuva on taas passiivinen, vaikka kuvassa on pyörä, jonka avulla olisi voinut luoda liikettä kuvaan. Kaiken kaikkiaan tämän haastattelun kuvissa on hyvin pysähtynyt ja seesteinen tunnelma, ehkä sitä on yritetty korostaa näissä kuvissa?

Kun katson näitä kuvia vielä Luptonin (2013) lihavuuden määrittelemisen kategorioiden kautta, koen, että en löydä näistä kuvista suoranaisia vertauksia niihin. Juttu kertoo jälleen muusta kuin hänen ulkonäöstään tai siitä että hain aikoo tehdä ulkonäölleen jotain. Tätä juttua ei siis pysty mielestäni katsomaan näiden kategorioiden kautta.

6 KESKUSTELU

Kaiken kaikkiaan, kun tarkastelen vuodesta riippumatta kaikkien lehtien kuvia lihavista naisista, ensimmäinen huomioni on se, että toiminnallisen sijoittelun näkökulmasta kuvat ovat aika paikallaan olevia, ihan muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Monessa-kaan kuvassa ei ole mitään liikettä, vaan kaikki vain poseeraavat paikallaan. Se, että kuvassa ei ole liikettä, vahvistaa sitä stereotypiaa, mistä Deborah Lupton kirjoittaa (ks. Lihavuus-kappale), että lihavia ihmisiä ei esitetä atleettisina tai aktiivisina, vaan he ovat lähes aina henkilöitä, jotka ovat passiivisia eivätkä he liiku. Tämä stereotypia on sellainen, mikä ei ensinnäkään ole totta, ja se pitäisi mielestäni ehdottomasti saada kitkettyä pois, sillä jonkun ihmisen ulkonäkö ei kerro siitä miten atleettinen tai liikkuva hän on. En väitä, että Trendissä tai Me Naisissa välttämättä on aktiivisesti tehty se valinta, että halutaan vahvistaa tällaista stereotypiaa, mutta tällaisen huomion tein tämän Goffmanin toiminnallisen sijoittelun teorian kautta. Toisaalta lihavana liikkuminen voi olla monille hyvin haastava asia, ei fyysisesti vaan psyykkisesti, sillä ilkeiltä kommenteilta ja ihmetyksiltä ei säästy siinäkään tilanteessa. Hannele Harjunen (2016) kirjoittaa tutkimuksessaan, kuinka yhden lihavan naisen uintia uimahallissa oli kommentoitu ilkkuen ja nauraen hänen selkensä takana ja kuinka tämän ilkkumisen kuullut nainen julkaisi kuulemastaan some-postauksen, kannustaen lihavaa naista ja toivoen että toisten kehoille nauraminen loppuisi. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin eri ihmisten kommentteja tähän postaukseen liittyen, joka oli levinnyt Ilta-Sanomien uutissivuille asti. Monet lihavat olivat kommentoineet, että tuntevat suurta häpeää ja epämukavuutta urheiluun, sillä he kokevat, että ihmiset arvostelevat ja tuijottavat heidän tekemistään ja ulkonäköään, oli sitten kyse uintitreenistä tai kuntosaliturheilusta. Harjunen (emt.) keskittyy tässä tutkimuksessa positiivisiin ja tsemppaaviin kommentteihin, mutta huomioi myös, että lihavuuden vastaisia kommentteja oli tullut muutamia. Mielestäni tämä on mielenkiintoinen aspekti, kun pohdimme Goffmanin toiminnallista sijoittelua kuvissa. Kuten aiemmin kirjoitin, lihavat naiset tässä tutkimuksessa seisovat tai istuvat enimmäkseen paikallaan, mutta voiko se johtua siitä, että liikkumiseen isommassa kehossa liittyy todella paljon stigmaa ja huonoja kokemuksia? Toisaalta monet kommentit Harjusen tekstissä tsemppasivat toisiaan ja olivat sitä mieltä, että kaikkien lihaviin ja pilkan aiheeksi joutuvien ihmisten pitäisi

yhdessä vaan mennä rohkeasti uimahalleihin ja kuntosaleille näyttämään että, “siinä ilkkutte”, ja antaa vain mennä muiden katseista huolimatta. Uskon, että tässä olisi oiva tilaisuus naistenlehdillä näyttää ja tukea lihavien naisten liikkumista, tekemällä enemmän juttuja aktiivisista lihavista, mutta myös lisätä liikettä muihinkin juttuihin, jonka pääosassa on lihava nainen. Ymmärrän toki sen, että jotkut aiheet liittyivät masennukseen tai oman identiteettinsä löytämiseen, ja niihin varmaan rauhallisempi ja pysähtyneempi kuva on sopivampi, kun aihe on raskaampi.

Sitten, kun mietin alistuneisuuden rituaalia ja näitä kuvia niin huomaan, että tulos on aika vaihteleva. Toki monissa kuvissa on hymyä, joka lasketaan siihen alistuneisuuden rituaaliin, mutta hymy on mielestäni hieman hankala vertauskohta tälle asialle kuitenkin. Olen huomannut työssäni valokuvaajana, että monet ihmiset automaattisesti hymyilevät kuvassa, jos heille ei erikseen sano, että tässä kuvassa ei tarvitse hymyillä, ja tätä tapahtuu ihan sukupuolesta ja ulkonäöstä riippumatta. Olen myös huomannut, että jos joku asettuu kuvaan eikä hymyile, niin hetken päästä tämä henkilö havahtuukin että “oho, pitäisi ottaa varmaan muutama sellainen kuva missä hymyilen”. Eli koen tämän hymyasian hieman ristiriitaisena, sillä ymmärrän hyvin, mistä tämä naisen hymyyn liittyvässä kuvassa kritiikki kumpuaa. Se on monien vuosien varrella kehittynyt asia, jonka avulla luodaan tietynlaista naiskuvaa mediassa. Mutta toisaalta taas moni ihminen kokee tarvetta hymyillä kuvissa, joten en tiedä onko hymy pahin alistuneisuuden rituaalin elementti mitä on? Iloista oli kuitenkin huomata, että harvaa lihavaa naista näissä kuvissa oli pyydetty poseeraamaan jotenkin omituisella tavalla, vaan moni on saanut olla kuvissa ihan autenttisen omanlaisesti. Tosin rajaukseni kautta en voi päätellä, miten tämä lihavien naisten vähäinen poseeraaminen näyttäisi verrattuna laihaan naiseen, tokihan se voisi olla niin, että laihaa naista pyydetään poseeraamaan ja olemaan mahdollisimman naisellisesti kuvissa, kun taas lihavaa naista ei, mutta sitten taas asia voi olla ihan toisin. Koen kuitenkin, että tämän menetelmän ja tämän rajauksen kautta voin sanoa, että lihavat naiset saavat enimmäkseen asettua kuvaan sellaisina, kun he ovat, eikä heitä vaadita taipumaa mitä kummallisimpiin asentoihin tai muihin alistuneisiin käytäntöihin. Tästä voi toki päätellä, että lihavat naiset omistavat omat kehonsa, ja saavat päättää niistä vapaammin kuin esimerkiksi mainoksien langanlaihat mallit, joita pyydetään

poseeraamaan kuvissa, omituisissa asennoissa, jotta jotain tiettyä tuotetta voidaan myydä. Naomi Wolfin (1990, 58–59) mukaan naiset ovat tietämättään katseen kohteena, oli se sitten oikeassa elämässä tai naistenlehtien sivuilla, se kuinka hyvin nainen sopii yhteiskunnallisiin raameihin kauneudesta, sitä enemmän häntä katsotaan. Wolf (emt.) myös kirjoittaa, että esimerkiksi malleja mainoksissa ei useasti nähdä ihmisinä vaan jonain superolentoina, jotka ovat ihmisyyden yläpuolella. Tämä ajattelutapa vaikuttaa siihen, että miehet eivät näe näitä naisia naisina, vaan objekteina ja naiset peilaavat omaa ulkomuotoaan ja elämäänsä tähän superihmiseen. Kun tästä näkökulmasta miettii, miksi laiha nainen poseeraa kuvissa ja lihava ei, herää kysymys siitä, eikö lihava nainen ole katseen kohteen arvoinen? Vai onko laiha supermalli nainen jokin fantasia-hahmo, jota ihannoidaan sokeasti. Toisaalta voidaan taas asetella kysymys niin, että onko katseen kohteena, objektina, oleminen tavoiteltava asia, vai onko parempi olla oman kehonsa valtiias, joka saa itse päättää mitä kehollaan ja keholleen tekee? Toisaalta taas juuri tämä Wolfin ajatus katseen kohteena olemisesta vahvistaa sitä, mistä Hannele Harjunen (2016, 157) kirjoittaa, eli siitä, miten etenkin lihavat naiset joutuvat pelkäämään sitä, että he joutuvat huonon kohtelun kohteeksi oman ulkonäkönsä vuoksi, joka taas yleisesti vahvistaa alistuneisuuden tunnetta lihavissa naisissa. Sitten toisaalta meillä on taiteilijoita, kuten liu Susiraja, joka ei ota kehonsa ulkomuotoon mitään kantaa, ja toteaa vain, että naiset ylipäättänsä joutuvat helposti kehonsa takia pilkan ja alistuneisuuden kohteeksi, ja lihavat vielä enemmän kuin laihat (Körkkö, 2023). Naisen alistuneisuudesta kuvissa ja yhteiskunnassa voisi keskustella todella monella taholla, mutta jotta tämä pro gradu ei rönsyilisi liikaa, niin joudun jonkun johtopäätöksen vetämään. Uskaltaisn sanoa, että se, että lihava nainen saa olla oma itsensä kuvassa, eikä häntä vaadita poseeraamaan mitenkään erityisesti on kuitenkin rikkaus, ja se, että saa olla oma itsensä, on mielestäni todella hyvä ja tärkeä asia. Se, että ei joudu tekeytymään joksikin jota ei ole, jotta tulisi hyväksytyksi, on lähtökohtaisesti aika mukava asia, oli sitten kyse kuvasta tai tosielämästä.

Lisensoitua vetäytymistä näissä kuvissa on kaiken kaikkiaan ollut aika paljon katseen suunnissa. Jälleen koen, että katseen suunta ei välttämättä viesti todella vahvaa vetäytymistä kuvasta, kuten Goffman asian ilmaisee, vaan siihen liittyvät myös ilmeet ja muu

kehonkieli. Koen, että haaveilevia kuvia tästä joukosta löytyi aika monta, mutta aiheet ovat myös olleet aika raskaita ja sellaisia, joihin toivo ja haaveilu on sopinut mielestäni aika hyvin. Se on ikään kuin lisännyt kuvan ja tekstin yhteenpelaavuutta. Kun lihavaa naista on haastateltu johonkin juttuun ilman, että se juttu kertoo hänen lihavuudestaan, vaan hänen kamppailustaan masennuksen kanssa tai vaikeasta lapsuudesta, mielestäni se, että katse on suunnattu pois kamerasta, luo juuri sitä tunnelmaa, ja tunnetta, jossa lukija saa syvemmän yhteyden haastateltuun. Ien Ang (1985) käytti tästä sanaa tunteiden realismi, ja koen, että se käsite kuvaa aika hyvin, miten voimme koskettaa jotakin tuntematonta ihmistä pelkän kuvan ja tekstin avulla. Hanna Weseliuskin (2014, 222–223) mainitsi myös siitä, kuinka naistenlehtien sivuilla samaistettavuutta rakennetaan tunteiden kautta, en kuitenkaan koe tätä ilmiötä mitenkään huonona asiana, vaan päinvastoin, jos tunteiden avulla voidaan saada lukija kiinnostumaan tarinasta tai henkilöstä, uskon, että on suurempi todennäköisyys, että myös representaatiosta tulee positiivinen ja sen pystyy ehkä peilaamaan myös omaan elämään helpommin.

Kun suhteutan lisensoitunutta vetäytymistä, jota olen löytänyt näistä kuvista, Goffmanin alkuperäiseen määritelmään, missä tarkoituksena oli verrata sitä, miten naisia kuvataan suhteutettuna miehiin, koen, että samankaltaista poissaoloa kuvissa ei kuitenkaan ollut. Koska en vertaa lihavaa naista mieheen, vaan tarkastan, löytyykö jotain tiettyjä raameja, tai pinttyneitä tapoja miten lihavia naisia kuvataan, niin koen, että katseen suunnissa on havaittavissa tiettyä jatkumoa vuosikerrasta riippumatta. Esimerkiksi se, että katse on suunnattu ulos kuvaruudusta, on yksi asia, joka esiintyy kaikissa muissa artikkeleissa edes yhdessä kuvassa paitsi vuoden 2000 Me Naiset -lehden kuvassa (liite 5). Kuitenkaan eri esineiden taakse piiloutumista ei näissä kuvissa esiinny kovinkaan paljoa, vaan monet kuvien naisista ovat kuitenkin kuvattu niin, että heidät näkee kokonaan, vaikka katse olisi kuvaruudun ulkopuolelle suunnattu. En kuitenkaan pysty tämän rajauksen kautta määrittelemään esimerkiksi sitä, onko tämä poikkeama verrattuna laihaan naiseen naistenlehtien sivuilla.

Suurin ja merkittävin löydös mielestäni näillä aineistoilla ja tällä rajauksella on se, että 2000-luvun alussa lihavat naiset olivat lähes näkymättömiä naistenlehtien sivuilla. Ja se,

että vuoden 2013 Trendi-lehdessä ei ollut yhtäkään lihavaa naista. Se, että haastateltavana on ollut 1–2 lihavaa naista kokonaisessa vuosikerrassa kertoo siitä, että representaatio on ollut hyvin yksipuolista. Ja silloin kun heitä on kuvattu ja haastateltu näihin lehtiin niin artikkeli on kertonut jostain muusta kuin naisen lihavuudesta, joka varmasti 2000-luvun alussa olisi voinut olla hyvä tapa lähestyä kehopositiivisuus keskustelua. Tämä löydös mielestäni vahvistaa sitä, miten kapea naisen ihanneruumiinkuva on ollut ja miten lihavuutta on piiloteltu ja pidetty huonona asiana. Myös se, miten laihduttamisesta ja kilojen vahtimisesta on kirjoitettu, korostaa sitä, että lihavuus on ollut asia mitä pitäisi välttää ja siitä pitää päästä eroon. Diskurssi on ollut Luptonin (2013) teoriaan viitaten hyvin lihavuuden vastainen. On myös todettava se, että dieettikulttuuri lisää stigmaa ja häpeää (Kyrölä, 2016, 107) joka on todella haitallista. Representaation muutokseen mielestäni pätee hyvin se mitä Raymond Williams (2021) kirjoitti kulttuurista ja miten yhteiskunta muuttuu hitaasti, sillä jotta muutosta tapahtuu, pitää tarpeeksi monen yhteiskunnan jäsenen muuttaa ajattelutapaansa ja todeta että jollekin vialliselle asenteelle täytyy tehdä jotakin. Tämä muutosprosessi lihaviin ihmisten hyväksymisestä tässä yhteiskunnassa on edelleenkin kesken, sillä vaikka muutosta on tapahtunut 2000-luvun alusta verrattuna 2020-lukuun, kuitenkin kaikki lihavat naiset, jotka näillä rajoilla löysin, olivat aika samankokoisia, esimerkiksi isompikokoisia lihavia ei ollut yhtäkään, mikä on todella harmi, sillä jälleen palaamme siihen, miten yksipuolinen mediarepresentaatio luo vain lisää stereotyyppioita. On toki hienoa, että se muutos mitä on tapahtunut, on tapahtunut. Olen erityisen iloinen siitä, että haastatteluun oli valittu enemmänkin asian ja tarinan perusteella, kun sen, että lihavaa on haastateltu lihavuusaktivistina tai kertoo tarinan itsensä hyväksymisestä. Toki sekin on tärkeää, mutta jos se on jatkuva kuvio, siitä tulee sellainen olo, että lihava ihminen on valittu haastatteluun siksi, että lehdessä pitää olla yksi lihava representaatio.

7 YHTEENVETO

Tässä pro gradu -tutkielmassa olen tutkinut lihavien naisten visuaalista representaatiota suomalaisissa naistenlehdissä. Olen selvittänyt, miten lihavia naisia on kuvattu Me Naiset -lehdissä vuosina 2000, 2010 ja 2021 ja Trendi-lehdissä vuosina 2003, 2013 ja 2022 käyttäen Goffmanin (1976) gender advertisement -menetelmää. Goffmanin menetelmästä olen valinnut kolme pääkategoriaa, joiden avulla olen pystynyt tarkastelemaan sitä, miten lihavia naisia on valokuvattu näissä naistenlehdissä. Nämä kolme päämenetelmää ovat 1) lisensoitu vetäytyminen, 2) alistuneisuuden rituaali ja 3) toiminnallinen sijoittelu. Lisäksi olen tarkastellut näitä kuvia ja missä kontekstissa ne ovat esitetty Debhora Luptonin (2013) eri tapojen kautta katsoa lihavuutta.

Olen saanut selville, että lihavien naisten visuaalinen representaatio Trendi- ja Me naiset -lehdissä on ollut aika kapeaa 2000-luvun alussa ja vielä 2010-luvulla. 2020-lukuun mennessä representaatiossa on tapahtunut suuri harppaus eteenpäin, mutta kuitenkin representaatio on vielä hiukan yksipuolinen, sillä yhtäkään isompikokoista lihavaa en lehdistä löytänyt. Yksi tärkeimmistä havainnoistani on se, että vuoden 2013 Trendi-lehdistä en löytänyt yhtäkään lihavaa naista. Goffmanin teorian avulla olen voinut päätellä, että lihavien naisten valokuvissa on huomattavissa lisensoitunutta vetäytymistä, joka näytetään enimmäkseen katseen suunnalla, joka on suunnattu ulos kuvaruudusta. Myös muutamia kuvia on, joissa kuvattava on piiloutunut jonkun esineen taakse, mikä myös voidaan laskea lisensoituneeksi vetäytymiseksi. Alistuneisuuden rituaalia olen havainnoinut siinä, miten joitakin naisia on kuvattu ylhäältä alaspäin, mikä luo kuvitelman siitä, että katseen kohde on alemmassa asemassa kuin katsoja, jonka voi vahvasti liittää alistuneisuuden rituaaliin. Olen kuitenkin huomionut sen, että tästä perspektiivistä on luovuttu, kun katsotaan 2020-luvun kuvia verrattuna 2000-luvun tai 2010-luvun kuviin. Myös monissa kuvissa esiintyy hymyä, joka on myös yksi alistuneisuuden rituaalin huomioitavista kohteista. Toiminnallinen sijoittelu kuvissa, jossa esiintyy lihava nainen, on pysähtynyttä eikä liikettä ole havaittavissa kuin muutamassa kuvassa. Tämä havainto lisää stereotypiaa siitä, että lihavat ihmiset eivät liiku.

Rajoitteet tässä tutkimuksessa ovat ne, että kuvat ovat valikoituneet satunnaisotannalla, joten tutkimuksen tulos on vain suuntaa-antava. Myös vuosikertojen valinta on yksi tutkimuksen rajoitteista, sillä jos olisi valinnut jotkut muut vuosikerrat, tutkimustulos voisi olla erilainen. Etenkin tämä koskee vuoden 2013 Trendiä, sillä voi olla, että vuoden 2012 Trendissä tai vuoden 2014 Trendissä olisi löytynyt enemmän lihaviin naisten kuvia analysoitaviksi. Yksi rajoitteista on myös se, että olen rajannut aineistoni pelkääntään haastatteluiden yhteydessä esiintyviin lihaviin naisiin, joten muissa yhteyksissä, kuten juorupalsoilla esiintyvät, punaisella matolla poseeraavat tai sarjakuvissa, esiintyvät lihavat naiset ovat jääneet huomioimatta. Myös se, että lihavuuden määrittely on tapahtunut Katariina Kyrölään (2005) kolmen arviointikriteerin kautta, voi olla rajoittava tekijä, sillä viimeisessä kohdassa tutkija määrittää itse lihavuuden, joten jonkun toisen mielestä se, minkä minä olen määritellyt lihavaksi ei sitä ole, tai toisinpäin. Mutta tämän aineiston avulla ja näiden menetelmien kautta olen saanut selville, että 2000-luvun ja 2010-luvun Me Naisissa ja Trendissä lihava nainen oli lähestulkoon näkymätön ja lihavuusdiskurssi oli enimmäkseen lihavuuden vastainen. Kuitenkin vuoden 2010 Me Naisissa oli enemmän lihavia naisia esillä kuin vuoden 2013 Trendi-lehdessä, minkä avulla voin päätellä, että lihavalla naisella ei ollut vielä 2010-luvulla paikkaa muotilehdessä. Kuitenkin parannusta on tapahtunut 2020-luvulle tullessa ja lihaviin naisten representaatio on laajentunut. Mutta niin kuin jo aiemmin mainitsin, tämä tulos on suunta-antava ja eri vuosikerroilla ja eri menetelmillä tulos voisi olla erilainen.

Lihavuutta ja lihavuuden representaatiota on tutkittu jo aika paljon, niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Ja myös naistenlehtiä ja representaatioita naistenlehdissä on tutkittu jonkin verran vuosien saatossa. Mutta uskon, että lihavuuden representaation tutkimista ei voi tehdä liikaa, eli jatkaisin tämän aiheen tutkimista, esimerkiksi sillä miten lihavaa naista valokuvataan naistenlehdissä verrattuna laihaan naiseen. Olisi myös mielenkiintoista tutkia, miten lihavia naisia kuvataan mainoskuvissa, jotka esiintyvät naistenlehtien välissä. Huomioin että ainakin 2020-luvun naistenlehtien mainoksissa esiintyi jo enemmän lihavia naisia myös mainoksissa. Koen myös, että mielenkiintoinen tapa tutkia lihavuutta mediassa voisi olla tutustumalla syvemmin Debhora Luptonin näkemyksiin siitä, miten eri tavoin lihavuutta voi tarkastella.

AINEISTOT

- Me Naiset 15.9.2000
- Me Naiset 14.10. 2010
- Me Naiset 22.4.2010
- Me Naiset 3.2.2021
- Me Naiset 10.3.2021
- Me Naiset 7.7.2021
- Trendi 3/2003
- Trendi 2013 (koko vuosikerta)
- Trendi 2/2022
- Trendi 5/2022
- Trendi 6/2022

LÄHTEET

Ang, Ien (1985). *Watching Dallas – Soap opera and the melodramatic imagination*. London & New York: Routledge.

Armitt, Lucie (2020). *Fantasy*. Abigdon, Oxfordshire: Routledge.

Bordo, Susan (2003). *Unbearable Weight, – Feminism, western culture and the body, 10th edition*. Berkeley: University of California Press.

Caldeira, Sofia., Van Bauwel, Sofie ja De Ridder, Sander (2022). Photographable femininities in women's magazines and Instagram. *European journal of cultural studies*. 25 (1): 79–96.

Dove (2019) Be Real: Kehopositiivisuuskampanja. Verkkosivu 8.3.2019. Viitattu: 2.2.2023 <https://www.dove.com/fi/itsetunto/help-for-parents/talking-about-appearance/be-real-the-campaign-for-body-confidence.html>

Freidan, Betty (1963). *The feminine mystique*. Harmondsworth: Penguin.

Gay, Roxane (2014). *Bad feminist*. Tukholma: Albert Bonniers förlag

Goffman, Erving (1976). *Gender Advertisements*. New York: Harper and Row Publishers.

Gunnarsson, Tomas (n.d.) Genusfotografen – om genusfotografen. Verkkosivu n.d. Viitattu 16.2.2023. <https://www.genusfotografen.se/om-mig/>

Harjunen, Hannele (2004). Lihavuus, stigma ja sukupuoli. Teoksessa: Jokinen, Eeva, Husso, Marita ja Kaskisaari, Marja. *Ruumis töihin! : käsite ja käytäntö*. Tampere: Vastapaino, 243–262.

Harjunen, Hannele (2010). Sukupuolittuneen ruumiin muodot ja merkitykset. Teoksessa: Saresma, Tuija., Rossi, Leena-Maija ja Juvonen, Tuula (toim.). *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino, 241–242.

Harjunen, Hannele (2016). Ulossulkeutumisia liikunnan kentällä: lihava, liikkuva naisruumis katseiden kohteena. Teoksessa: Berg, Päivi ja Kokkonen, Marja (toim.). *Urheilun takapuoli – tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liikunnassa ja urheilussa*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 156–175.

Hermes, Joke (1995). *Reading women's magazines*. Cambridge: Polity Press.

Huovinen, Annamari ja Weselius, Hanna (2015). No smiling please ms prime minister!: Constructing a female politician on the cover of a news magazine. *Catalan journal of communication and cultural studies*. 7 (1): 3–20.

Häyrinen, Raiko (2023). Timo Jutilalle annettiin tiukka laihdutusvaatimus - enää niin ei voi toimia: "Tosi vaarallista". Helsingin Sanomat, laina artikkeli STT, urheilu 20.4.2023. Viitattu: 24.4.2023 <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000009533221.html>

Kinnunen, Taina (2010). Sukupuolen ja seksuaalisuuden ruumiillinen muoto-oppi. Teoksessa: Saresma, Tuija., Rossi, Leena-Maija ja Juvonen, Tuula (toim.). *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino, 226–240.

Kyrölä, Katriina (2005). Kokoeroja genreissä - lihavat populaarimediassa. Teoksessa: Laiho, Marianna ja Ruoho, Iiris (toim.) *Median merkitsemät - ruumis ja sukupuoli kuvassa*. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy, 103–130.

Kyrölä, Katriina (2006). Ruumis, media ja ruumiinkuvat. Teoksessa: Mäkelä Anna, Puustinen Liina ja Ruoho Iiris (toim.) *Sukupuolishow: johdatus feministiseen mediatutkimukseen*. Helsinki: Gaudeamus, 107–128.

Kyrölä, Katriina (2016). *The weight of images – affect, body image and fat in media*. Abingdon, Oxfordshire: Routledge

Körkkö, Hilla (2023). Taidetta Susirajalta. Helsingin Sanomat kulttuuri 20.4.2023. Viitattu: 25.4.2023 <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000009527901.html>

Laine, Oona (2023). Lihavuustutkija Pertti Mustajoki: "Ei 40 vuotta sitten kukaan ollut onneton siksi, että makeisia kulutettiin vähemmän". Helsingin Sanomat Hyvinvointi 20.4.2023. Viitattu: 24.4.2023 <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000009531435.html>

Lupton, Deborah (2013). *Fat*. Abigdon, Oxfordshire: Routledge.

Omaheimo, Raisa (2022). Lihavuuteen liitetään ominaisuuksia, jotka eivät oikeasti liity painoon mitenkään. Yle mielipide 5.5.2022. Viitattu: 26.1.2023. <https://yle.fi/a/3-12423304>

Omaheimo, Raisa (2023). Lihava ihminen pakotetaan vaateostoksille nettiin – kauppaan on turha mennä ja päälle tulee läskivero. Eeva, kolumni 24.4.2023. Viitattu: 1.5.2023 <https://www.eeva.fi/jutut/raisa-omaheimo-kolumni-lihava-ihminen-pakotetaan-vaate-ostoksille-nettiin>

Paasonen, Susanna (2010). Sukupuoli ja representaatio. Teoksessa: Saresma, Tuija., Rossi, Leena-Maija ja Juvonen, Tuula (toim.). *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino, 39–49.

Pirinen, Riitta (2001). Naiseus Nyrkkeilyhanskassa. Teoksessa: Gordon, Tuula., Kivimäki, Sanna., Nikunen, Minna ja Pirinen, Riitta (toim.). *Nainen/Naiseus/Naisellisuus*. Tampere: Tampere University Press, 142–156.

Puukka, Päivi (2021). Katariina Souri ei kelvannut naistenlehden kanteen omana itsenään: "Naistenlehti tekee vuonna 2021 samaa, mitä Playboy teki vuonna 1988. Yle uutiset 11.6.2021. Viitattu 20.2.2023. <https://yle.fi/a/3-11962895>

Ristmeri, Aliisa (2022). Joukko somevaikuttajia sitoutui somefilttereiden käytöstä, taustalla olikin Doven mainoskampanja. HS Nyt 23.11.2022. Viitattu 2.2.2023. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000009220449.html>

Ross, Karen (2011). Silent witness: News sources, the local press and the disappeared woman. Teoksessa: Krijnen, Tonny., Alvares, Claudia ja Van Bauwel, Sofie. *Gender transformations – Theory and practices on gender and media*. Bristol: Intellect, 9–23.

Rossi, Leena-Maija (2010). Esityksiä, edustamista ja eroja: representaatio on politiikkaa. Teoksessa: Knuuttila, Tarja ja Lehtinen, Aki Petteri (toim.). *Representaatio: tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi*. Helsinki: Gaudeamus, 261–275.

Ruoho, Iiris ja Saarenmaa Laura (2011). *Edunvalvonnasta elämänpolitiikkaan - naistenlehdet journalismina ja julkisuutena*. Tampereen yliopisto: Journalismin tutkimusyksikkö & Viestinnän, median ja teatterin yksikkö.

Sarasti, Kristiina (2023). Pelko naisen voimaa kohtaan on muurattu kulttuuriimme perustaan, sanoo professori. Helsingin Sanomat Kulttuuri 19.4.2023. Viitattu 24.4.2023. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000009527247.html>

Scharrer, Erica, Srividya, Ramasubramanian ja Omotayo. Banjo (2022) Media, diversity and representation in the U.S: A review of the quantitative research literature on media content and effects. *Journals of broadcasting & electronic media*. 66 (4): 723–749.

Seppänen, Janne (2002). *Katseen voima-kohti visuaalista lukutaitoa*. Tampere: Vastapaino.

Seppänen, Janne (2014). *Levoton valokuva*. Tampere: Vastapaino.

Shinoda, Luciana Messias, Veludo-de-Oliveria, Tânia ja Pereria, Inês (2020). Beyond gender stereotypes: the missing women in print advertising. *International journal of advertising*. 40 (4): 629–656.

Siivonen, Jonita (2006). Lohduttava ja piinaava naistenlehti. Teoksessa: Mäkelä Anna, Puustinen Liina ja Ruoho Iiris (toim.) *Sukupuolishow: johdatus feministiseen mediatutkimukseen*. Helsinki: Gaudeamus, 226–243.

Turunen, Arja (2014). Naistenlehdet Suomessa 1880-luvulta 1930-luvulle. *Media & viestintä*. 37 (2): 38–56.

Töyry, Maija (2006). Käytösoppaasta naistenlehteen. Teoksessa: Mäkelä Anna, Puustinen Liina ja Ruoho Iiris (toim.) *Sukupuolishow: johdatus feministiseen mediatutkimukseen*. Helsinki: Gaudeamus, 207–225.

Töyry, Maija (2008). Naistenlehtien keskinäiset erot ja samankaltaisuudet. *Media&Viestintä*. 31 (1): 21–34.

Weselius, Hanna (2014). *Suunniteltu kuva: Henkilökuvan rakentaminen aikakauslehdessä*. Helsinki: Aalto-yliopiston taiteden ja suunnittelun korkeakoulu, median laitos: Musta Taide

Williams, Raymond (2021). Kultuuri on arkista. Teoksessa: Lehtonen, Mikko (toim.) *Kulttuuri & yhteiskunta – kulttuurintutkimuksen kalssikkotekstejä*. Tampere: Vastapaino

Winship, Janice (1987). *Inside women's magazines*. London ja New York: Pandora.

Wolf, Naomi (1990). *The beauty myth*. London: Vintage.

Ytre-Arne, Brita (2011). Women's magazines and their readers: The relationship between textual features and practices of reading. *European journal of culutral studies*. 14 (2): 213–228.

Åkerstam, Nina, Rosengren, Sara ja Dahlen, Micael (2017). Advertising "like a girl": Towards a better understandign of "femvertising" and its effects. *Stockholm school of economiks. Psycology and marketing*. 38 (8): 795–806.



Enni Remes, 24, opiskelun keuhkotautiin ja keuhkojen vaurioitumiseen johtaneeseen krooniseen keuhkotautiin. Hän on saanut sairaalahoitoa 18 kuukautta. Terveys, että irtautuu sairaalasta ja elää normaalia elämää, on hänen suurin toivonsa.

TIKKU 54

Minun vuoroni loistaa

Kun Enni Remes oli au pairina Lontoossa, hän tunsiloinsa ensimmäistä kertaa vapautuneeksi. Siitä alkoi irtautuminen uskonyhteisöstä ja oman identiteetin rakentaminen.

SATU ADAM NIVAT VILLE RENNE

Sinä löydät kunnallisen terveystieteiden maisterin arvoista. Kunnallisen maisterin arvoista, jos olet ollut suorittanut paikan päällä.

Etelästä vuonna 2012. Olin 25-vuotias ja saanut juuri ensiasteutuvän, Olin koulutun kukaan kukaan vakuutuslaitosten hoitoon lähtökäytteen, mutta minusta oli alkanut tuntua väkivaltaa kukaan lähtökäytteen. Olin alkanut kysymään, mistä lähtökäytteen, ja rajoitusta on ollut kukaan lähtökäytteen. Ennen kaikkea tuntuu, että olen ollut sellainen ihminen, joka oikeasti on.

En halunnut koskettaa lapsistani suurperheen äitiä.

Syyskuun 2012 päätimme aikoo aloittaa kukaan irtautua lähtökäytteen. Kukaan, eteen kaikkien usko enää omaksi.

TIKKU 55



Enni Remes, 24, opiskelun keuhkotautiin ja keuhkojen vaurioitumiseen johtaneeseen krooniseen keuhkotautiin. Hän on saanut sairaalahoitoa 18 kuukautta. Terveys, että irtautuu sairaalasta ja elää normaalia elämää, on hänen suurin toivonsa.

TIKKU 56

Ohne kukaan irtautua lähtökäytteen, johon on kukaan lähtökäytteen. Tästä on kukaan lähtökäytteen, johon on kukaan lähtökäytteen. Tästä on kukaan lähtökäytteen, johon on kukaan lähtökäytteen.

Elin lapsuuteni alkaessani, jossa muu maailma oli väkisin pelottava.

Vuosi 17 vuotta on paljo. Lontoossa, niin ensiasteutuvän, johon on kukaan lähtökäytteen. Tästä on kukaan lähtökäytteen, johon on kukaan lähtökäytteen.

M

Minun kukaan, ennen kuin minun ensiasteutuvän kukaan lähtökäytteen. Tästä on kukaan lähtökäytteen, johon on kukaan lähtökäytteen.

Liite 2a

Liite 2b



MIIT SUHTEET

Heidin harmaat vuodet

Heidi Järvinen sairastui masennukseen 26-vuotiaana. Sisko ja ystävät tunsivat itsensä voimattomiksi, mutta hoitajat totesi tosiasian: elämä ei oikeasti ole helppoa.

HEIDI HEINÄ KUVAT MINNA KUUSIKUORJA

Sairastunut

Hyväksyttiin Heidi Järvinen, 33, huumeja vuonna 2003 lähtevänä ennen ja jälkeen työpäivän. Nyt on taas normaali elämä.

"En osaa oikein sanoa, mistä masennus alkoi ja miksi. Läpimeno oli kuitenkin vaikea, koska lääkitys ei auttanut." Heidi Järvinen, 33, on nyt terve ja onnellinen.

mitä. Järvinen ei ollut tietoinen, että tauti oli masennuksen ensimmäinen merkki ja 26-vuotiaana hän oli masentunut. Heidin heikot, mutta en heikot, tunteet muuttivat kovan ja raskaan. Vuonna 2003 hän valitsi muut hoidon keinot ja oli silloin autotöissä, kun alkoi ottaa. Koviin lääkityksiin ei ollut aikaa, siksi hän ei ollut tietoinen siitä, että hänellä oli masennus. Ennen kuin hän lähti töihin, hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut.

Itsemurhayritys Järvinen oli voinut kokiä elämänsä onnalliseksi, mutta hän ei ollut tietoinen siitä, että hänellä oli masennus. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut.

Sairastunut Heidi Järvinen, 33, huumeja vuonna 2003 lähtevänä ennen ja jälkeen työpäivän. Nyt on taas normaali elämä.

"Esitin pitkästä tunteista minua vaivaa mikään."

Heidi Järvinen on ollut masentunut vuosia, mutta hän ei ollut tietoinen siitä, että hänellä oli masennus. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut.

Sairastunut Heidi Järvinen, 33, huumeja vuonna 2003 lähtevänä ennen ja jälkeen työpäivän. Nyt on taas normaali elämä.

Ei enää painetta Heidi Järvinen on ollut masentunut vuosia, mutta hän ei ollut tietoinen siitä, että hänellä oli masennus. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut.

"Ehkä oli aika parantua, aloin taas haaveilla."

Heidi Järvinen on ollut masentunut vuosia, mutta hän ei ollut tietoinen siitä, että hänellä oli masennus. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut. Hänellä oli masennus, jota hän ei ollut huomannut.

"Olen vahva, vapaa ja erittäin itsenäinen"

TEKSTI SANNAN KAJANDER-RUUTH KUVAT NINNA LINDSTRÖM

Lola Olausogalla on asiaa kaikille niille, joiden mielestä on ok kertoa muille, milloin pitäisi näyttää tai paljontko pitäisi painaa. - Annetaan kanssaihminen olla rauhassa, jätetään sanomatta, mitä heidän ulkonäkönsä ajattelee ja keskitytään siihen omaan elämään.



Lola Olausogalla on asiaa kaikille niille, joiden mielestä on ok kertoa muille, milloin pitäisi näyttää tai paljontko pitäisi painaa. - Annetaan kanssaihminen olla rauhassa, jätetään sanomatta, mitä heidän ulkonäkönsä ajattelee ja keskitytään siihen omaan elämään.

Liite 7

Liite 8a

